

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL VIII. HENRY

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: HAMİT ÇALIŞKAN

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL VIII. HENRY

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:

HAMİT ÇALIŞKAN

WILLIAM SHAKESPEARE

KRAL VIII. HENRY

özgün adı

THE FAMOUS HISTORY OF THE LIFE OF KING HENRY THE EIGHTH

ingilizce aslından çeviren

HAMİT ÇALIŞKAN

© türkiye iş bankası kültür yayınları, 2010

editör

ALİ ALKAN İNAL

görsel yönetmen

BİROL BAYRAM

düzeltili

ASLIHAN AĞAOĞLU

grafik tasarım ve uygulama

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. baskı, ocak 2012, istanbul

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

istiklal caddesi, meşelik sokak no: 2/4 beyoğlu 34433 istanbul

Tel. (0212) 252 39 91

Fax. (0212) 252 39 95

www.iskulttur.com.tr

Kişiler

KRAL VIII. HENRY

KARDİNAL WOLSEY

KARDİNAL CAMPEIUS

CRANMER Canterbury Başpiskoposu

GARDINER Winchester Piskoposu

LİNCOLN PİSKOPOSU

BUCKINGHAM DÜKÜ

NORFOLK DÜKÜ

SUFFOLK DÜKÜ

SURREY KONTU

LORD ABERGAVENNY

LORD SANDS

Başvekil

Başmabeyinci

SIR HENRY GUILFORD

SIR THOMAS LOVELL

SIR NICHOLAS VAUX

SIR ANTHONY DENNY

BRANDON

CROMWELL Wolsey'nin hizmetkârı

DR. BUTTS

GRIFFITH Kraliçe Katharine'in vekilharcı

CAPUCHIUS İmparator V. Charles'ın Elçisi

Birinci, İkinci ve Üçüncü Beyefendiler

Teşrifatçı

Zaptiye Çavuşu

Kapıcı ve Adamı

Danışma Meclisi Kapıcısı

Wolsey'nin Kâtibi

Gardiner'in Uşağı

Tellal, Haberci ve Hizmetkâr

KRALİÇE KATHARINE Kral Henry'nin karısı, daha sonra boşanırlar

ANNE BULLEN Kraliçe Katharine'in nedimesi, daha sonra kraliçe

YAŞLI LEYDİ Anne Bullen'in arkadaşı

PATIENCE Kraliçe Katharine'in hizmetkârı

Lordlar, leydiler, piskoposlar, yargıçlar, beyefendiler ve rahipler, Londra belediye başkanı ve meclis üyeleri, zangoçlar, kâtipler, muhafızlar, refakatçiler, hizmetkârlar ve halktan insanlar, Kraliçe Katherine'e refakat eden kadınlar, hayaletler.

Sahne: Kismen Londra, kismen Kimbolton.

Prolog

Buraya sizleri güldürmeye gelmedim,
Bugün göstereceklerim önemli, ciddi, hazin, yüce,
Etkileyici, vakur ve acıklı şeyler,
Gözlerinizi yaşartacak muhteşem sahneler.
Yumuşak kalpliler beğenirlerse eğer
Birkaç damla gözyaşı dökebilirler;
Konumuz bunu fazlasıyla hak eder.
Gerçeği izleyecekleri umuduyla para verenler
Bu oyunda onu da bulabilirler;
Birkaç gösterişli sahne görmek için gelen
Ve ancak öyleyse oyuna geçer not veren,
Sabırlı olursa ve istekliyse hâlâ,
Söz veriyorum parasının karşılığını alacağına.
Dolu dolu iki saat. Ancak kırılacak düşleri
Arayanların bu oyunda müstehcenlik
ve kılıç kalkanlar,
Veya sarı süslemeli, uzun alaca ceketli soytarılar;
Çünkü sayın izleyiciler, inanın bana eşdeğer olursa eğer
Söyleyeceğimiz doğrular ile soytarılar ve dövüşler,
Kalmayız kafamızın ürününü boşa harcamakla
Ve doğruyu gösterme niyetimizi bir kenara atmakla,

Bulamayız bizi anlayabilen tek bir arkadaş da;
Bu yüzden, dileriz ciddi olmanızı Tanrı aşkına.
Kentimizin en mühim ve müstesna şahsiyetleri olan sizler
Varsayın ki asil hikâyemizde yer alan kişiler
Sanki şu anda aramızda yaşıyorlar,
Yüksek makamlarda bulunuyorlar;
Hayal edin ki peşlerinde büyük kalabalıklar,
Ve binlerce dostları var.
Ve sonra da görün bakın bir an içinde,
Nasıl sefalete dönüşüyor bu yücelik birdenbire.
Ve eğer hâlâ neşeli kalabiliyorsanız, derim ki sizlere ben,
İnsan kendi düğününde ağlayabilir de.

I. Perde

1. Sahne

(Londra. Sarayda bir oda.)

(İçeri bir kapıdan Norfolk dükü, diğer kapıdan da

Buckingham dükü ile Lord Abergavenny girer.)

BUCKINGHAM

Günaydın, sizi gördüğüme sevindim.

Fransa’da görüştüğümüzden bu yana nasılsınız?

NORFOLK

Teşekkür ederim ekselansları, iyiyim;

Hâlâ hayran hayran orada gördüklerimi düşünüyorum.

BUCKINGHAM

Beklenmedik bir ateş hapsetmişti beni odama

O görkemli güneşler, ılık saçan o iki insan

Andren vadisinde buluştuğunda.

NORFOLK

Guynes ile Arde arasında; ben oradaydım,

At sırtında birbirlerini selamladıklarını gördüm,

Attan inmelerini, birbirlerine sarılmalarını izledim.

Sanki tek vücut olmuşlardı;

Ve gerçekten de tek vücut olsalardı

Dört taçlı bir hükümdar bile onların dengi olamazdı.

BUCKINGHAM

Bu sırada odamda hapistim.

NORFOLK

Öyleyse dünyevi ihtişamı görme fırsatını kaçırdınız;

O vakte kadar ihtişam bekârdı,
Ama artık kendinden yüce bir ihtişamla nikâh kıydı
denilebilir.

Her geçen gün bir sonraki günün öğretmeni oldu,
Ta ki en son gün bir araya getirene kadar bütün harikaları.
Bir gün puta tapanların tanrıları gibi
Altınla ışıl ışıl parlayan Fransızlar
Sönük bırakırken İngilizleri, ertesı gün İngilizler
İngiltere'nin Hindistan kadar zengin olduğunu
düşündürüyordu.

Herkes sanki bir maden yatağı gibiydi.
Cüce uşakları melekler gibi parıldıyordu;
Zor işlere alışkın olmayan leydiler de
Kıyafetlerinin ve mücevherlerinin ağırlığı altında
Nerdeyse kan ter içindeydiler;
Öyle ki yanakları allık sürmüş gibi kıpkırmızı olmuştu.
Herkes gece verilen maskeli balonun eşsiz olduğunu
söylüyordu,

Ama ertesı gecekinin yanında
Bir önceki balo müsamere gibi kalıyordu.
İhtişamda denk olan iki kraldan hangisi görünse
Dünyada ondan mükemmeli yok diye nitelendiriliyordu;
Yere göğe konulamıyordu göz önünde olan;

Yan yana geldiklerinde ikisi de o kadar eşsiz duruyordu ki,
Onları gören hiç kimse hangisi daha üstün
söyleyemiyordu.

Teşrifatçıları tarafından er meydanına davet edilen
Bu iki güneş –onlara böyle diyorlardı–
Hayal edilemeyecek bir performans sergilediler;
Eskiden efsane olarak kabul edilen
Bevis'in^[1] hikâyeleri artık mümkün görülüyor,
Hayal mahsulü olarak nitelendirilmiyor.

BUCKINGHAM

Abartıyorsunuz.

NORFOLK

Yemin ederim ki gerçeğe sadık kalmaya çok önem veririm,
Ama iyi bir anlatıcının bile anlattığı
Gerçeğinden çok şey kaybeder.
Her şey harikuladeydi, aksayan bir şey olmadı;
Herkesin her şeyi görebilmesi için her türlü önlem alınmıştı.
Görevliler işlerini layıkıyla yaptılar.

BUCKINGHAM

Kim düzenledi?. Yani bu muhteşem eğlencenin
Düzenlenmesini sizce kim yapmış olabilir?

NORFOLK

Böyle bir şey yapabileceğini

Kesinlikle düşünemeyeceğiniz biri.

BUCKINGHAM

Lordum, rica ederim söyleyin, kim?

NORFOLK

Bütün bunlar saygıdeğer York kardinalinin

Sağduyusu sayesinde düzenlendi.

BUCKINGHAM

Yüzünü şeytan görsün onun;

Kimsenin pastası onun açgözlü parmaklarından
kurtulamaz.

Ne işi vardı onun bu çılgın saçmalıklarla?

Bir türlü anlamıyorum, onun gibi bir yağ tulumu

Nasıl oluyor da güneşin^[2] bütün yararlı ışınlarını
kendine çekip

Dünyaya yansımasını engelliyor.

NORFOLK

Bu tür şeylere özel bir yeteneği olduğu kesin;

Bireylerin hayattaki yolunu belirleyen

Asalet desteğinden yoksun,

Kralı için önemli işler yapmışlığı yok,

Yüksek mevkidekilerle akraba değil.

Örümcek gibi ağını kendisi örüyor; bütün bunlar

Başarılarını kendi yetenekleri sayesinde kazandığını

gösteriyor.

Tanrı vergisi özellikleri ile

Kendine kralın yanında yer edindi.

ABERGAVENNY

Tanrı vergisi ne özelliği varmış bilemem;

Bu konuyu daha ehil gözlere bırakalım.

Benim tek gördüğüm şey, her yerinden kibir fışkırdığı.

Nereden geliyor bunca kibir?

Kaynağı mutlaka cehennemdir;

Eğer değilse, şeytan ya cimrilik yapıp vermemiş,

Ya da daha önce hepsini dağıttığından ona kalmamış,

Kardinal de kendine yeni bir cehennem yaratmış demektir.

BUCKINGHAM

Neden bu şeytan, kralın haberi olmaksızın,

Fransa seferinde krala kimlerin refakat edeceğini belirledi?

Bütün soyluların listesini yapmış;

Çoğunlukla da masraflar için,

Seferin kazandıracağı şerefe oranla

Aşırı derecede yüksek miktarda para aldı.

Ayrıca şahsen yolladığı görevlendirme yazılarıyla

Yüce meclisin yetkilerini gasp etti.

ABERGAVENNY

Ben kendi akrabalarımдан biliyorum;

En az üçü mülkleri açısından öyle yoksullaştılar ki,
Bir daha asla kendilerini toparlayamayacaklar.

BUCKINGHAM

Nice soylu bu önemli seferde giyecek kıyafet satın almak
için

Malikânelerini sattı. Bu korkunç israf

Sonuç getirmeyen ilişkiler kurmaktan başka ne işe yaradı?

NORFOLK

Ne yazık ki Fransızlarla imzaladığımız barış

Yapılan harcamaya değmiyor.

BUCKINGHAM

Seyahatin hemen arkasından çıkan fırtına

Bütün halkın aynı anda bir kehanette bulunmasına yol açtı:

Bu fırtına barış anlaşmasının bozulacağını,

Derhal sona ereceğinin habercisidir dediler.

NORFOLK

Bozuldu bile; Fransa anlaşma koşullarına uymayarak

Bordeaux'da tüccarlarımızın mallarına el koydu.

ABERGAVENNY

Elçi bu yüzden mi ev hapsinde?

NORFOLK

Evet.

ABERGAVENNY

Ne harika bir barış anlaşması!

Hem de bu kadar yüksek bir bedelle satın alındı.

BUCKINGHAM

Bütün bunları bizim saygıdeğer kardinalimiz kotardı.

NORFOLK

Ekselansları, izninizle şunu söylemek istiyorum:

Hükümet kardinalle aranızdaki kişisel çatışmanın farkında.

Size tavsiyem –bu sözleri onurunuz ve güvenliğinize

Çok değer veren birinin yürekten söylediğinden

kuşkunuz olmasın–

Kardinalin nefreti ile gücünü birlikte değerlendirmeniz.

Ayrıca onun size duyduğu büyük nefretin

Elindeki gücü eyleme geçirmeye muktedir olduğunu

unutmayın.

Tabiatını bilirsiniz, kindardır;

Ben de kılıcının keskin olduğunu bilirim;

Uzundur da, çok uzaklara ulaşabilir.

Ulaşamadığı yere de fırlatır.

Tavsiyemi unutmayın, size yararı olacaktır.

Bakın, sakınmanızı söylediğim taş geliyor.

(İçeri Kardinal Wolsey girer. Önünde kese^[3]

taşınmaktadır; refakatinde muhafızlar ve ellerinde

kâğıtlar olan iki kâtip vardır. Kardinal geçerken

gözlerini Buckingham'a diker, Buckingham da dik
dik onu süzer. Birbirlerine nefretle bakarlar.)

WOLSEY

Demek Buckingham dükünün kâhyası, ha?

Nerede yeminli ifadesi?

BİRİNCİ KÂTİP

İşte, ekselansları.

WOLSEY

Kendisi burada mı?

BİRİNCİ KÂTİP

Evet, ekselansları.

WOLSEY

Öyleyse biraz daha bilgi alacağız demektir;

O zaman Buckingham kibirli bakışlarını yere indirir.

(Kardinal Wolsey ve yanındakiler çıkar.)

BUCKINGHAM

Bu kasabın eniğinin zehirli bir dili var,

Ama bende onu susturacak güç yok;

Bu yüzden en iyisi onu uykusundan uyandırmamak.

Şu işe bak, fukaranın eğitilmişisi daha üstün asil kandan.

NORFOLK

Öfkelendiniz mi? Tanrı'dan sabır dileyiniz;

Hastalığınızın tek devası bu.

BUCKINGHAM

Bakışlarından aleyhime işler çevirdiğini okudum;

Gözlerinden beni hor gördüğünü anladım.

Şu anda ayağımı kaydırmak için bir numara çeviriyor.

Krala gitti; ben de gidip girişimlerini boşa çıkaracağım.

NORFOLK

Durun lordum; mantığınız öfkenize

Ne yapmak istediğinizi sorsun;

Yüksek dağları yavaş tırmanmak gerekir.

Öfke azgın bir ata benzer;

Eğer onu başıboş bırakırsanız çabucak yorulur.

İngiltere’de hiç kimse size benden iyi tavsiyede bulunamaz;

Arkadaşınıza nasıl davranırsanız kendinize de öyle

davranın.

BUCKINGHAM

Krala gideceğim ve soylu biri olarak

Bu Ipswich’li herife küstahlığının bedelini ödeteceğim;

Bunu yapamazsam, meğer insanlar arasında

fark yokmuş diyeceğim.

NORFOLK

Dikkatli olun; düşmanınız için yaktığınız ateş çok harlı

olmasın,

Siz de yanabilirsiniz. Çok hızlı koşarsak,

Yakalamaya çalıştığımız şeyi yakalayamadan geçip gideriz;
Bilmez misiniz, sıvıyı kaynatıp yükselten ateş,
Onun taşarak ziyan olmasına neden olur!
Dikkatli olun; tekrar ediyorum,
Öfke ateşini mantıkla söndürmenizi
Veya hiç olmazsa denetim altına almanızı sağlayacak
Sizden güçlü bir İngiliz yok.

BUCKINGHAM

Size şükran borçluyum efendim; tavsiyenizi uygulayacağım.
Ama aşırı derecede kibirli olan bu adam,
–Öfkemden değil, mantıklı nedenlerle böyle
konuşuyorum–
Temmuz ayında kaynağın dibindeki
Her bir çakıl tanesini bile gösteren berraklıktaki
Bilgi kaynaklarımdan biliyorum ki,
Düzenbaz ve haindir.

NORFOLK

Hain demeyin.

BUCKINGHAM

Krala aynen böyle diyeceğim
Ve kaya gibi sağlam kanıtlarımı sunacağım. Dinleyin:
Bu dindar tilkinin veya bu kurdun veya her ikisi de
–Çünkü o kurnaz olduğu kadar açgözlü,

Kötülüğe yatkın ve bunu gerçekleştirmeye yetkindir–
Aklı ve bulunduğu mevki birbirini zehirliyor;
Ülkesindeki azametini Fransa’da da gösterebilmek için
Efendimiz kralımızı bedeli ağır olan
Bu son anlaşmayı yapmaya ikna etti;
Görüşmeler hazineyi sildi süpürdü,
Ama anlaşma, durularken kırılan bir bardak gibi
parçalandı gitti.

NORFOLK

Gerçekten de öyle oldu.

BUCKINGHAM

İzin verin de devam edeyim efendim:
Bu kurnaz kardinal anlaşmayı
Canının istediği gibi kaleme aldı.
“Böyle olacak,” dedi
Ve bir ölüye koltuk değneği ne kadar yararlıysa
O kadar yararlı olacak bu anlaşma imzalandı.
Ama anlaşmayı bizim kardinal hazırlamıştı, öyleyse iyiydi;
Çünkü bunu yanlış yapması mümkün olmayan
Saygıdeğer Wolsey gerçekleştirmişti.
Peşinden şunlar oldu
–Ki bana göre bu ihanetin daniskasıdır–:
İmparator Charles, teyzesi kraliçeyi görme bahanesiyle

Ülkemizi ziyarete geldi. Bu aslında bir bahaneydi
Çünkü gerçek amacı Wolsey'nin kulağına fısıldamaktı.
İngiltere ile Fransa arasında başlayan dostluktan
Kendisinin zarar göreceğinden korkuyordu
Çünkü bu ittifakın kendisi için
Tehlikeler içerdiğini sezinliyordu;
Gizlice bizim kardinalle görüştü ve inanıyorum ki,
Hem de bütün yüreğimle, çünkü eminim,
İmparator söz vermeden önce ödeme yaptı
Ve dolayısıyla o daha dile getirmeden arzusu yerine
getirildi.

Ama seyahat gerçekleşip bu uğurda altın saçıldığı halde,
İmparator kralı yolundan vazgeçirip barışa son vermek
istedi.

Kralın şunu öğrenmesi lazım –ve yakında benden
öğrenecek–:

Bu kardinal kralın adını canının istediği gibi kullanarak,
Kendi çıkarı için dolaplar çeviriyor.

NORFOLK

Onun hakkında bunları duyduğum için üzgünüm;
Tek dileğim bu söylediklerinizin yanlış olması.

BUCKINGHAM

Tek kelimesi bile yanlış değil.

Onun aynen böyle bir insan olduğunu ilan ediyorum

Ve öyle olduğu ortaya çıkacak.

(Önünde bir zaptiye çavuşu ve iki veya üç zaptiye ile

Brandon içeri girer.)

BRANDON

Çavuş, görevinizi yerine getirin.

ÇAVUŞ

Efendim, ekselansları Buckingham dükü,

Hereford, Stafford ve Northampton kontu,

Sizi majesteleri kral adına, kralımıza ihanetten

tutukluyorum.

BUCKINGHAM

Bakın lordum, ağ atıldı üstüme;

Dalavere ve entrika ile beni yok edecekler.

BRANDON

Özgürlüğünüzün kısıtlandığını görmek,

Bu işe tanık olmak beni üzüyor.

Majesteleri kral Kale'ye hapsedilmenizi emretti.

BUCKINGHAM

Suçsuz olduğumu söylemenin bir faydası olmayacak;

Çünkü en ak tarafımı kara gösteren leke sürüldü artık

bana.

Bu ve her şey Tanrı nasıl buyurursa öyle olsun.

Emre itaat ediyorum. Hoşça kalın Lord Abergavenny.

BRANDON

Hayır, o da sizinle geliyor.

(Abergavenny'ye.)

Kral, hakkınızda bir hüküm verene kadar

Sizin de Kale'ye kapatılmanızı emretti.

ABERGAVENNY

Dükün dediğı gibi, Tanrı nasıl buyurursa öyle olsun.

Kralın emrine itaat ediyorum.

BRANDON

Majestelerinin fermanı uyarınca

Lord Montacute, dükün papazı John de la Car

Ve kâtibi Gilbert Perk de tutuklanacak...

BUCKINGHAM

Demek onlar da komplonun uzuvları;

Dilerim başkaları yoktur.

BRANDON

Chartreux keşişi de var.

BUCKINGHAM

Nicholas Hopkins mi?

BRANDON

Evet.

BUCKINGHAM

Kâhyam bana ihanet etmiş;
Yüceler yücesi kardinal ona altın vermiş olmalı.
Bu da demektir ki, ömrümün sonuna geldim;
Artık zavallı Buckingham'ın sadece gölgesiyim.
Kardinal parlak güneşimi kapatarak kararttı onu.
Hoşça kalın lordum.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Aynı yer. Bir toplantı odası.)

(Borular çalınır. İçeri Kral Henry girer. Kardinalin omzuna yaslanmaktadır. Yanında soylular ve Sir Thomas Lovell vardır. Kardinal kralın sağında durmaktadır. Kardinalin bir kâtibi de hazır bulunmaktadır.)

KRAL

Gösterdiğiniz özen için bütün benliğim

Ve kalbimle size teşekkür ediyorum.

Meğer çok planlı bir suikasta kurban gidecekmişim;

Bastırdığınız için size şükranlarımı sunuyorum.

Buckingham'ın adamı huzurumuza getirilsin;

İtirafını tekrar etmesini, efendisinin ihanetini

En ince ayrıntısına kadar

Yeniden anlatmasını dinlemek istiyorum.

(Dışarıdan bir ses kraliçenin içeri girmek üzere

olduğunu haber verir. Kraliçe kendisine eşlik eden

Norfolk ve Suffolk dukeleri ile içeri girer ve diz çöker.

Kral tahtından kalkar, onu ayağa kaldırır, öper ve

yanına oturtur.)

KATHARINE

Hayır, daha fazla diz çökmemiz gerek;

Çünkü bir ricada bulunmaya geldim.

KRAL

Kalkın ve yanımdaki yerinizi alın;

Ricanızın yarısını bana hiç söylemeyin bile

Çünkü gücümüzün yarısına sahipsiniz.

Diğer yarısını da daha siz istemedен yerine getirildi sayın;

Ne istediğinizi söyleyin, hemen gerçekleşsin.

KATHARINE

Teşekkür ederim majesteleri.

Benim sizden ricam, kendinizi sevmeniz

Ve bu sevgide şerefınızı

Ve tahtınızın onurunu unutmamanız.

KRAL

Devam edin leydim.

KATHARINE

Birçok saygıdeğer insan bana gelip

Halkınızın çok ıstırap çektiğini anlattı.

Halka size olan bağlılıklarını zedeleyen bir vergi salınmış.

Sayın kardinal hazretleri, bu vergileri siz saldığınız için

Halk bütün eleştirisini size yöneltiyor;

Ama efendimiz kralımız da

—Tanrı onun adının lekelenmesine izin vermesin—

Onların yakışksız sözlerine hedef olmaktan kurtulamıyor,

Eleştirileri sadakatlerini zedeleyecek derecede aşırı;
Neredeyse isyan olarak nitelenebilir.

NORFOLK

Nerdeyse değil, düpedüz isyan;
Çünkü bu vergilerin salınması üzerine,
Artık yanlarındaki işçilerin çoğunu
Çalıştırmaları mümkün olmayan kumaşçılar,
Çıkrıkçılara, yün tarakçılara, çırpıcılara ve dokumacılara
Yol verdiler; başka tür bir yaşama uygun olmayan
bu insanlar da
Açlıktan ve çaresizlikten topyekûn ayaklandılar,
Büyük bir tehlike söz konusu.

KRAL

Vergi mi? Neden? Ne vergisi?
Bizim kadar eleştirilen kardinal hazretleri,
Bu vergi konusunu biliyor musunuz?

WOLSEY

Efendim, devleti ilgilendiren konulara
Bildiğim kadarıyla vakıfım.
Ve bilen insanların arasında en ön sıradayım.

KATHARINE

Hayır lordum, başkalarından fazla bilmiyorsunuz;
Ama herkesin bildiği kararları siz alıyorsunuz.

Bu kararlar onları duymamış olmayı
Tercih eden insanların zararına
Ve onlara zorla dayatılıyor.
Sözünün edilmesi bile rahatsızlık uyandıran bu vergileri
–Ki artık majestelerinin de haberi var–
Halkın sırtına yüklerseniz,
Yük uğruna hayvanı feda etmiş olursunuz.
Bu vergileri sizin saldığınız söyleniyor
Ya da size çok büyük bir iftira atıyorlar.

KRAL

Bu neyin vergisiymiş, nasıl bir vergiymiş öğrenelim.

KATHARINE

Sabrınızı sınamakla cüretkâr davranıyor olabilirim,
Ama bağışlama vaadiniz bana cesaret veriyor.
Halkın şikâyetinin nedeni, herkesin mal varlığının altında
birini
Derhal vergi olarak vermesini bildiren bir emir.
Gerekçe olarak da Fransa ile savaşınız gösterilmiş.
Herkesi korkusuzca konuşturan, dillere görevlerini,
Kalplere bağlılıklarını unutturan bir şey bu emir;
Eskiden size dua ederken şimdi beddua ediyorlar;
Ve görülen o ki, insanlar öfkeye kapılıp itaati unutuyor.
Majestelerinden ricam bu işe hemen el koyması;

Çünkü bu kötülüğü düzeltmekten daha acil bir durum
olamaz.

KRAL

Doğrusu bu hiç hoşumuza gitmedi.

WOLSEY

Benim bu konuyla ilgim

Oybirliğiyle alınan bir karara katılmaktan öte değil;

Bu kararı da ben değil, bilge yargıçlar verdi.

Eğer kişisel özelliklerimi ve beni tanımayan,

Buna rağmen yaptıklarımın listesini tutmak isteyen

Cahiller bana iftira atıyorlarsa, şunu söylemekle yetineyim:

Bu bulunduğum mevkinin kaderi,

Faziletin aşması gereken bir sıkıntı.

Kötü niyetlilerin eleştirilerine maruz kalabiliriz korkusuyla

Yapmamız gereken şeyleri yapmaktan vazgeçemeyiz.

İnsanlar yeni denize indirilmiş bir teknenin

Peşini boş bir umutla bırakmayan açgözlü balıklar gibidir;

Tek yaptıkları bizi eleştirmek istemektir.

Bu kıskanç insanlar yaptığımız iyi şeyleri

Başkalarına mal ederler; hatalarımızı ise,

Başarısızlık olduğu için abartırlar.

Yaptıklarımız alaya alınacak veya eleştirilecek korkusuyla

Hiçbir şey yapmadan duracaksak

Oturduğumuz yere kök salalım

Ya da sadece birer kukla olalım daha iyi.

KRAL

Bir şey iyi ve özenle yapıldı mı, korku yersizdir.

Yapılan şeyin eşi benzeri yoksa,

Doğacak sonuçlardan korkmak gerek.

Böyle bir vergi daha önce salınmış mı? Sanmıyorum.

Tebaamızı yasalarımızdan soğutmamamız,

Onları keyfimize göre yönetmememiz gerek.

Herkesin mal varlığının altında biri mi?

Bu korkunç bir istek; böyle yaparak

Ağacın dallarını, kabuğunu

Ve gövdesinin bir kısmını almış oluyoruz;

Gerçi kökünü bırakıyoruz ama böylesine budanan

bir ağacın

Özsuyu buhar olup havaya karışır.

Bu verginin salındığı her yere fermanımız gönderilsin.

Vergiye karşı çıkan herkesi affediyoruz.

Bu işi size havale ediyorum, rica ederim halledin.

WOLSEY

(Kâtibe.)

Beni dinleyin.

Bütün şehirlere kralın merhamet göstererek

Herkesi bağışladığını bildiren duyurular gönderilsin.

Şikâyetçi halk benden hoşlanmıyor;

Bu geri adımın atılmasının ve affın çıkmasının

Bizim müdahalemiz sonucu gerçekleştiği söylentisi yayılsın.

Yakında bu konuyla ilgili başka emirlerim de olacak.

(Kâtip çıkar.)

(İçeri kâhya girer.)

KATHARINE

Buckingham dükünün sizi öfkelenlendirmiş olmasına
üzüldüm.

KRAL

Buna üzülen çok. Dük bilge biridir,

İyi bir hatiptir, yetenekleri eşsizdir;

O kadar eğitilidir ki, âlimlere bile ders verir,

Hiç kimsenin yardımına ihtiyaç duymaz.

Ama maalesef böylesine soylu özellikler

Yanlış yönlendirilince, akıl çarpık işlemeye başlayınca,

Kötü biçimlere bürünür, güzelliklerinin on katı

çirkinleşirler.

Leydim, son derece kusursuz olan,

Dünyanın harikalarından biri sayılan bu adam

–Konuşmaya başladığında, öyle büyülenirdik ki,

Saatler dakika gibi gelirdi–

Bu özelliklerini bir canavara dönüştürdü,
Sanki cehennemin bütün kötülükleri bulaşmış gibi
simsiyah oldu.

Yanımızda oturun, onun sırdaşı olan bu adamdan
Onur kırıcı şeyler duyacaksınız.

(Kardinale.)

Ona daha önce anlattığı entrikaları
Tekrar anlatmasını söyleyin;
Çünkü bunları ne kadar dinlesek, ne kadar üzülsük
yine de azdır.

WOLSEY

Öne çıkın ve hiç çekinmeden,
Kralımızın sadık bir kulu olarak,
Buckingham dükünden duyduklarınızı anlatın.

KRAL

Çekinmeden anlat.

KÂHYA

Öncelikle şunu söyleyeyim ki,
Kralın varissiz ölmesi durumunda,
Kraliyet esasını eline geçirmek için
Her şeyi yapacağını her gün söylemesi
Onun için sıradan bir şeydi.
Damadı Lord Abergavenny'ye

Kelimesi kelimesine böyle söylediğini duydum;
Ayrıca kardinalden de intikam alacağına yemin ettiğini
işittim.

WOLSEY

Majesteleri, lütfedip şu noktaya dikkat etmenizi arz ederim:
Sizin varis sahibi olmadan ölmeniz yönündeki
Korkunç arzusu gerçekleşmedi;
Ama kötü niyeti sizi aşip dostlarınızı hedef almaktadır.

KATHARINE

Bilge kardinal hazretleri, anlatırken öfkenizin esiri olmayın.

KRAL

Devam et; varisimizin olmaması durumunda
Neye dayanarak tacın kendi hakkı olduğunu söylüyordu?
Bu konu hakkında konuştuğunu hiç duydun mu?

KÂHYA

Nicholas Henton'ın saçma kehanetini duyunca
Böyle düşünmeye başlamıştı.

KRAL

Kim bu Henton?

KÂHYA

Efendim, kendisi Chartreux'lü bir keşiştir; dükün papazıdır
Ve her saniye onun aklını krallık hayaliyle doldurur.

KRAL

Sen bunu nereden biliyorsun?

KÂHYA

Majestelerinin Fransa'ya gitmesinden kısa bir süre önce,
Dükle Saint Lawrence Poultney mahallesindeki Rose'da
karşılaştım;

Bana Londralıların sizin Fransa seyahatiniz hakkında
Ne düşündüklerini sordu. Ben de halkın Fransızların
Anlaşmaya sadık kalmayacağından korktuğunu söyledim.
Dük hemen bunun gerçekten korkulacak bir şey olduğunu,
Ve saygıdeğer bir keşişin sözlerinin doğruluğunu
kanıtlayacağını,

Bu keşişin, papazı John de la Car'ı kendisine yolladığını,
Ve uygun bir zamanda onun anlatacağı
Önemli bir konuyu dinlemesini istediğini söyledi.

Keşiş anlattıklarını dükün kendisinden başka
Kimseye söylemeyeceğine dair papaza yemin ettirdikten
sonra,

Büyük bir güvenle, yavaş yavaş şunları söylemiş:
Dükünüze söyleyin, ne kral, ne de varisleri hayatta kalacak;
Söyleyin ona, halkın sevgisini kazanmaya çalışsın;
Dük İngiltere'nin hükümdarı olacak.

KATHARINE

Sanırım siz dükün kâhyasıydınız

Ve kiracıların şikâyeti üzerine işten atıldınız;
Dikkat edin de öfkeniz yüzünden soylu bir insanı
suçlayarak
Ruhunuzu mahvetmeyin. Dikkat edin diyorum;
Bunu sizden yürekten diliyorum.

KRAL

Bırakın devam etsin. Anlat.

KÂHYA

Yemin ederim doğruyu söyleyeceğim.
Ekselansları düküme, şeytanın keşişi aldatmış olabileceğini,
Bir anlam çıkarana kadar
Bu kehanet üzerinde düşünmesinin tehlikeli olduğunu,
Buna inanmanın işi fiiliyata dökmekten farksız olduğunu
söyledim.
O ise, “Bundan bana zarar gelmez,” dedi
Ve kralın son hastalığında ölmesi durumunda,
Kardinalin ve Sir Thomas Lovell’ın kelleleri gider diye
ekledi.

KRAL

Ne? Böyle alçaklık olur mu? Bu adamın niyeti kötü.
Anlatacağın başka şeyler var mı?

KÂHYA

Var efendim.

KRAL

Devam et.

KÂHYA

Siz majesteleri, dükü Greenwich’te,
Sir William Bulmer ile ilgili olarak azarladıktan sonra...

KRAL

Hatırlıyorum, yeminli hizmetkârımı dük kendi hizmetine
almıştı.

Neyse, devam et, ne anlatacaktın?

KÂHYA

Şöyle dedi, “Eğer bu yüzden Kale’ye hapsedilseydim,
Babamın tahtı gasp eden Richard’a^[4]
Salisbury’de yapmaya niyetlendiği şeyi yapardım;
Babam kralın huzuruna çıkmak için izin istemişti;
İzin verilmiş olsaydı, diz çöküyormuş gibi yapıp,
Hançerini krala saplayacaktı.”

KRAL

Bu düpedüz ihanet.

WOLSEY

Söyleyin madam, bu adam hapisten çıkarsa
Majesteleri güven içinde yaşayabilir mi?

KATHARINE

Tanrı hepimize yardım etsin.

KRAL

Söyleyeceğin başka bir şey daha var galiba; anlat, nedir?

KÂHYA

“Babası dükü” ve “hançer”i anlattıktan sonra

Dük doğruldu, bir elini hançerinin üstüne,

Diğerini göğsüne koydu, gözlerini göğe çevirdi

Ve kendisine kötü muamele edilirse,

Babasını aşarak, onun düşüncede kalmış olan niyetini

Fiiliyata dökeceğine dair korkunç bir yemin etti.

KRAL

Evet, amacı hançerini bedenimize saplamak.

Zaten hapiste; derhal onu mahkemeye çıkarın;

Eğer yasalar ona merhamet ederse, serbest bırakılsın;

Etmezse, bizden merhamet beklemesin.

Ey günler, geceler, böyle ihanet görülmüş müdür?

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Sarayda bir oda.)

(İçeri başmabeyinci ve Lord Sands girer.)

BAŞMABEYİNCİ

Acaba Fransa erkeklerimizi büyüledi mi,

Böyle tuhaf şekilde giyiniyorlar?

SANDS

Yeni moda ne kadar saçma,

Hatta efemine bile olsa, yine de taklit edilir.

BAŞMABEYİNCİ

Görebildiğim kadarıyla bizim İngilizlerin

Son seyahatten öğrendikleri tek şey

Suratlarına tuhaf bir iki ifade yerleştirmek;

Ama çok havalılar; çünkü öyle yaptıklarında

Burunlarının Pepin veya Clotharius'a^[5]

Danışmanlık ettiklerine insanın yemin edesi geliyor.

SANDS

Yürüyüşleri de bir tuhaf; sanki sakat gibiler.

Onları daha önce yürürken görmemiş olanlar

Kaslarında iltihap, kemiklerinde erime olduğunu sanır.

BAŞMABEYİNCİ

Lordum maalesef

Giysileri de putperestlerin elbiselerine benziyor;

Ve bunu Hıristiyan âlemindeki

Bütün modalarda görmek mümkün.

(İçeri Sir Thomas Lovell girer.)

Hayrola, Sir Thomas Lovell, ne var ne yok?

LOVELL

Lordum, bendeki tek haber şu:

Sarayın kapısına yeni bir bildiri asıldı.

BAŞMABEYİNCİ

Ne hakkında?

LOVELL

Seyahatten sonra sarayı kavgaya ve dedikoduya boğan,

Terzilerle dolduran gençlerin ıslahı hakkında.

BAŞMABEYİNCİ

Buna memnun oldum, dilerim artık bizim monşerler

Bir İngiliz saraylısının Louvre’u görmeden de

Bilgili olabileceğini düşünmeye başlarlar.

LOVELL

Bildiriye göre, ya Fransa’da öğrendikleri

Ve cahilliklerinden iyi bir şey sandıkları

Düello etmek, fahişelerle düşüp kalkmak,

Kendilerinden daha üstün insanları hor görmek,

Tenisi önemsememek, uzun çorap giymemek,

Kabarık külot pantolonu tercih etmek
Ve bu kılıkta dolaşmak gibi saçmalıkları bırakarak
Normal insanlar gibi yaşayacaklar;
Ya da eski dostlarının yanına yollanacaklar.
Orada canlarının istediği gibi cum privilegio^[6] yaşar,
Hayatlarının geri kalanını “oui”leyerek^[7] geçirebilirler.

SANDS

Bu işin çaresini bulmanın zamanı gelmişti;
Hastalıkları çok bulaşıcı olmaya başlamıştı.

BAŞMABEYİNCİ

Bu süslü soytarılar leydilerimiz için ne büyük bir kayıp
olacak!

LOVELL

Gerçekten de lordlarım, bolca yas tutulacak;
Bu sinsi orospu çocukları leydileri yatağa atmak için
Çok etkili bir numara bulmuşlar.
Fransızca bir şarkı ile biraz keman gibisi yoktur.

SANDS

Yüzlerini şeytan görsün, gideceklerine seviniyorum;
Çünkü onları yola getirmek mümkün değil.
Ben başka taraklarda bezi olmayan
Taşralı sade bir lordum.
Artık türkümü söylerim; öyle de bir dinletirim ki!

İnan olsun müziğim çok iyidir.

BAŞMABEYİNCİ

Çok iyi dediniz Lord Sands. Sizin kuşta daha iş var, öyle mi?

SANDS

Evet lordum, hem de çok iyi şakıyor.

BAŞMABEYİNCİ

Sir Thomas, nereye gidiyorsunuz?

LOVELL

Kardinalin sarayına;

Siz ekselansları da davetlisiniz.

BAŞMABEYİNCİ

Doğru, haklısınız. Bu gece büyük bir ziyafet veriyor;

Pek çok lord ve leydi davetli;

Sizi temin ederim ülkenin en güzel kadınları orada olacak.

LOVELL

Bu din adamı gerçekten çok cömert;

Eli bizi besleyen bu topraklar kadar açık;

Bonkörlüğünü yağmur gibi her yere saçıyor.

BAŞMABEYİNCİ

Soylu bir kişi olduğu kesin.

Öyle olmadığını söyleyen kötü niyetlidir.

SANDS

Haklı olabilirsiniz lordum; çünkü çok varlıklı biri.

Cimrilik onda tehlikeli öğretilerden
Daha kötü bir günah gibi durur.
Onun gibiler çok cömert olmalıdır;
Çünkü başkalarına örnek olmaktadırlar.

BAŞMABEYİNCİ

Haklısınız; ama bu sırada
Bu kadar büyük ziyafet veren çok az.
Kayıgım şurada, ekselansları siz de gelin;
Gidelim Sir Thomas, yoksa gecikeceğiz.
Gecikmek istemem, çünkü Sir Henry Guilford ile benden
Bu gece teşrifatçı olmamız istendi.

SANDS

Emrinizdeyim lord hazretleri.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(St. James Sarayı – York Konağı.)

(Obualar çalınır. Kardinalin tahtının konulduğu yükseltinin önünde küçük bir masa ile konuklar için daha uzun bir masa bulunmaktadır. İçeri konuk olarak bir kapıdan Anne Bullen ile birkaç leydi ve beyefendi, diğer kapıdan da Sir Henry Guilford girer.)

GUILFORD

Leydiler, ekselansları hepinize hoş geldiniz diyor;

Bu geceyi eğlenmeye ve size adıyor;

Kimsenin bu soylu topluluğun arasına

Tek bir tasayla bile gelmemiş olmasını diliyor;

Güzel şarabın ve güler yüzün olduğu

Böylesine harika bir ziyafette

Herkesin çok eğlenmesini arzu ediyor.

(İçeri başmabeyinci, Lord Sands ve Lovell girer.)

Lordum, geç kaldınız.

Bu güzel konukları düşünmek bile beni kanatlandırdı.

BAŞMABEYİNCİ

Ne de olsa gençsiniz Sir Harry Guilford.

SANDS

Sir Thomas Lovell,

Kardinal benim yarım kadar açık fikirli olsaydı
Konukların bazılarına daha soluklanmadan
İçecek bir şeyler ikram eder,
Gönüllerini hoş tutardı.
İnanamıyorum, bu hanımlar ne kadar da tatlı.

LOVELL

Ekselansları, keşke şimdi birkaçının
Günahlarını çıkaran rahip olsaydınız.

SANDS

Keşke; o zaman günahlarının cezası hafif olurdu.

LOVELL

Ne kadar hafif?

SANDS

Kuş tüyü yatak kadar.

BAŞMABEYİNCİ

Güzel leydiler, lütfen oturun.

Sir Harry, siz şu taraftakileri oturtun,

Ben de bu tarafla ilgilenirim.

Ekselansları geliyor. Sizlerin suspus olmamanız lazım;

İki kadın yan yana oturunca hava buz keser.

Lord Sands, sizin göreviniz onları neşelendirmek;

Rica ediyorum, leydilerin arasına oturun.

SANDS

Memnuniyetle, çok teþekkür ederim ekselansları;

İzninizle güzel hanımlar,

(Anne Bullen ile öteki kadın arasına oturur.)

Biraz abuk sabuk konuşmaya başlarsam

Lütfen kusuruma bakmayın, babamdan miras kaldı.

ANNE

Babanız deli miydi efendim?

SANDS

Hem de nasıl; zırdeliydi, aşkta da öyleydi;

Ama kimseyi ısırmaıdı; tıpkı benim yaptığım gibi

Bir solukta yirminizi öperdi.

(Öper.)

BAŞMABEYİNCİ

Bravo lordum.

Sayın baylar, hepiniz yerlerinize oturduğunuza göre

Bu güzel hanımlar buradan somurtarak ayrılırsa

Günahı boynunuza.

SANDS

Ben bu görevin üstesinden gelirim.

(Obualar çalınır. İçeri Kardinal Wolsey girer ve

tahtına oturur.)

WOLSEY

Değerli konuklarım, hepiniz hoş geldiniz;

Keyfince eğlenmeyen soylu leydiler

Ve beyefendiler dostum değildir.

Kadehimi hoş geldiniz demek için kaldırıyor,

Hepinizin sağığına içiyorum.

(İçer.)

SANDS

Teşekkürler ekselansları; bana da teşekkürlerimi içeren

Öyle bir kadeh verin de, bu kadar laf söylemekten

kurtulayım.

WOLSEY

Lord Sands, size medyunum. Yanınızdakileri eğlendirin;

Leydiler neşeli değilsiniz; beyler bu kimin suçu?

SANDS

Lordum, önce kırmızı şarap güzel yanaklarına yükselmeli;

Ondan sonra konuşmaya bile fırsat bulamayız.

ANNE

Pek şakacısınız Lord Sands.

SANDS

Kazanırken öyle olurum.

Şerefinize leydim; ve öyle bir şeyin şerefine ki...

ANNE

O şeyi bana gösteremezsiniz.

SANDS

Size birazdan konuşurlar demiştim ekselansları.

(Trampetler ve borular çalar, toplar atılır.)

WOLSEY

Bu nedir?

BAşMABEYİNCİ

Biriniz gidip bakın.

(Bir hizmetkâr çıkar.)

WOLSEY

Sanki savaş var, nedir bütün bunlar?

Korkmayın leydiler, savaş kurallarına göre

Size kimse dokunamaz.

(Hizmetkâr içeri girer.)

BAşMABEYİNCİ

Hayrola, neymiş?

HİZMETKÂR

Bir grup yabancı soylu; kıyafetlerinden öyle tahmin ettim.

Kayıklarından inip karaya çıktılar; buraya geliyorlar.

Sanki başka ülkelerin krallarının büyükelçileri gibiler.

WOLSEY

Sayın başmabeyinci, onları siz karşılayın;

Fransızca bilirsiniz;

Rica ederim, onları saygıyla karşılayıp

Huzurumuza getirin de bu tanrısal güzellerin ışıkları

Onları da aydınlatsın. Birkaçınız ona refakat edin.

(Başmabeyinci yanında adamlarıyla çıkar.

Herkes kalkar, masalar kaldırılır.)

Ziyafetimiz yarım kaldı ama telafi edeceğiz.

Hepinize afiyet olsun; bir kez daha

Sizlere hoş geldiniz diyorum; hepiniz hoş geldiniz.

(Obualar çalınır. Kral ve yanındakiler maskeli olarak

içeri girerler; üzerlerinde çoban kıyafeti vardır,

başmabeyinci önde onlara yol göstermektedir.

Doğruca kardinale gider ve onu zarif bir biçimde selamlarlar.)

Ne soylu bir heyet; ne arzu ediyorlar?

BAŞMABEYİNCİ

İngilizce bilmedikleri için

Benden siz ekselanslarına şöyle söylememi istediler:

Bu gece burada böylesine soylu ve güzel bir topluluğun

Buluşacağını haber alınca,

Güzelliğe duydukları büyük saygıdan dolayı,

Sürülerini terk edip buraya gelmekten kendilerini

alamamışlar;

Ve sizden bu leydilerle

Bir saat hoşça vakit geçirmelerine

İzin vermenizi istiyorlar.

WOLSEY

Sayın başmabeyinci, onlara fakirhanemi

onurlandırdıklarını söyleyin;

Bu yüzden onlara binlerce kez şükranlarımı sunuyor

Ve beğendiklerini almalarını rica ediyorum.

(Konuklar leydileri seçer; kral Anne Bullen'i seçer.)

KRAL

Tuttuğum ellerin en güzeli.

Ah güzellik; meğer ben senin

Nasıl bir şey olduğunu hiç bilmezmişim.

(Müzik ve dans.)

WOLSEY

Lordum.

BAŞMABEYİNCİ

Buyurun ekselansları.

WOLSEY

Rica ederim onlara şöyle söyleyiniz:

Aralarında bu tahta oturmaya

Benden daha layık biri olduğunu düşünüyorum;

Kim olduğunu bilseydim, sevgi ve saygıyla ona terk ederdim.

BAŞMABEYİNCİ

Emredersiniz lordum.

(Maskeliler fısıldar.)

WOLSEY

Ne diyorlar?

BAŞMABEYİNCİ

Gerçekten aralarında öyle biri olduğunu kabul ettiler;

Ama o kişiyi siz ekselanslarının bulmasını istediler,

O zaman tahtınıza oturmuş.

WOLSEY

Öyleyse bir bakalım.

(Tahtından iner.)

İzninizle beyler.

İşte kralımı seçiyorum.

KRAL

(Maskesini çıkarır.)

Buldunuz kardinal.

Çok hoş bir topluluk bu;

İyi yapıyorsunuz lordum. İyi ki din adamısınız;

Yoksa hakkınızda iyi şeyler düşünmezdim.

WOLSEY

Majestelerinin bu kadar neşeli olmasına sevindim.

KRAL

Sayın başmabeyinci, lütfen buraya gelin;

O güzel kadın kimdir?

BAŞMABEYİNCİ

Rochford vikontu Sir Thomas Bullen'in kızı;
Majesteleri kraliçenin nedimelerinden biri.

KRAL

Yemin ederim ki, çok güzel bir kadın.
Güzel leydim, sizi dansa kaldırdığımda öpmemekle
kabalık ettim.
Baylar, sağlığa içelim, hepinizin sağlığına.

WOLSEY

Sir Thomas Lovell, salonda ziyafet masası hazır mı?

LOVELL

Hazır lordum.

WOLSEY

Majesteleri, korkarım dans edince hararet basmıştır.

KRAL

Hem de ne biçim.

WOLSEY

Efendim, yan salon daha serin.

KRAL

Herkes leydisine eşlik etsin;
Güzel eşim sizi bırakmıyorum.
Eğlenelim kardinal hazretleri.
Bu güzel leydilerin şerefine
Yarım düzine kadeh kaldıracığım;

Sonra da dans edeceğim.

Arkasından da gecenin en güzel kızının

Kim olduğunu düşünelim. Müzik çalın.

(Borular eşliğinde çıkarlar.)

II. Perde

1. Sahne

(Bir sokak.)

(İçeri farklı kapılardan iki beyefendi girer.)

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Bu kadar aceleyle nereye gidiyorsunuz?

İKİNCİ BEYEFENDİ

Tanrı'nın selameti üstünüze olsun;

Mahkemeye, yüce Buckingham dükü hakkında

Verilecek kararı dinlemeye gidiyorum.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Sizi bu zahmetten kurtarayım efendim. Her şey bitti.

Geriye bir tek mahkûmu getirmek kaldı.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Siz orada mıydınız?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Evet.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Rica ederim söyleyin, ne oldu?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Ne olduğunu hemen tahmin edebilirsiniz.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Suçlu mu bulundu?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Evet ve idama mahkûm edildi.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Çok üzüldüm.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Başkaları da üzüldü.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Rica ederim anlatın, mahkemede neler oldu?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Kısaca anlatayım. Yüce dük sanık kürsüsüne çıktı;

Ve kendisine yöneltilen suçlamaları reddetti;

Ve suçlamaları boşa çıkaran birçok kanıt gösterdi.

Buna karşın kralın savcısı çeşitli tanıkların

Yeminli ifadelerini ve beyanlarını kanıt gösterdi.

Dük bunların kendisine viva voce^[8] söylenmesini istedi

Bunun üzerine onun aleyhine tanık olarak kâhyası,

Kâtibi Sir Gilbert Perk, papazı John Car

Ve bütün bu felaketlere neden olan

O şeytan keşiş Hopkins getirildi.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Dükün aklını kehanetleriyle dolduran kişi.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Evet, o kişi; bütün tanıklar dükü şiddetle suçladılar;

Dük bu suçlamaları bertaraf etmek istedi ama başaramadı;
Bunun üzerine mahkeme heyeti gösterilen kanıtlara
dayanarak

Onu krala ihanetten suçlu buldu.

Dük canını kurtarmak için büyük bir bilgelikle

Uzun uzun konuştu ama söyledikleri

Hiç sonuç vermedi, çok az merhamet uyandırdı.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Bütün bu olanlar karşısında nasıl bir tavır takındı?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Ölüm çanının çalınmasını, yani cezasının okunmasını

Duyması için yeniden sanık kürsüsüne getirildiğinde

Çok büyük bir ıstırap içindeydi, her yerinden ter

fıskırıyordu

Ve çabuk çabuk öfkeli ve saldırgan bir tarzda konuştu.

Ama daha sonra kendisini toparladı

Ve mahkemenin sonuna kadar çok asil bir sabır sergiledi.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Ölmekten korktuğunu sanmıyorum.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Kesinlikle korkmuyor, o hiç kadınsı olmamıştır;

Ama buna yol açan şeylere üzülmüş olabilir.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Kardinalin bu işte parmağı olduğuna eminim.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Bütün şüpheler ona işaret ediyor.

Kralın İrlanda'daki temsilcisi Kildare'ı görevden alıp

Yerine aceleyle, kayınpederine^[9] yardım etmesin diye,

Surrey kontunu gönderen de oydu.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Çok kötü niyetli bir siyasi manevraydı bu.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Kuşkusuz döndüğünde bunun hesabını soracaktır;

Herkes farkında ki, kral kime yakınlık gösterse,

Kardinal o kişiye hemen bir iş buluyor,

Hem de saraydan çok uzakta.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Halk ondan ölümüne nefret ediyor;

Kendi payıma onun yerin yedi kat dibinde olmasını

diliyorum;

Halk bu dükü seviyor, ona tapıyor;

Ona taktıkları ad, nezaket abidesi bonkör Buckingham;

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Durun efendim, sözünü ettiğiniz,

Mahvolmuş soylu adamı gözlerinizle görün.

(İçeri mahkemeden dönen Buckingham girer; önünde

muhafızlar yürümektedir; muhafızların ellerindeki
baltaların keskin tarafı ona dönüktür; her iki
tarafında teberli muhafızlar bulunmaktadır.

Onların arkasından Sir Lovell, Sir Vaux, Sir Sands
ve halk gelmektedir.)

İKİNCİ BEYEFENDİ

Şöyle durup onu yakından görelim.

BUCKINGHAM

Halime üzülmek için buralara kadar gelen iyi insanlar,
Söyleyeceklerimi dinleyin ve evlerinize dönüp beni unutun.
Bugün hain olduğum suçlamasıyla mahkûm oldum
Ve bu damgayla ölmem gerekiyor; ama Tanrı şahidimdir ki,
Eğer kralıma ihanet ettiysem, imanlı bir kişi olarak,
Dilerim kafama inen balta beni cehenneme gönderir.
Beni idama mahkûm etti diye kanuna karşı bir nefretim
yok;
Sunulan kanıtların ışığında adaleti uyguladı.
Ancak beni mahkûm ettirenlerin
Hristiyanlığa daha yakışır davranmalarını dilerdim.
Kim olurlarsa olsunlar hepsini yürekten bağışlıyorum,
Ama onları uyarıyorum: Kötülükleriyle iftihar etmesinler
Ve geleceklerini yüce insanların mezarları üstüne
kurmasınlar;

Çünkü o zaman benim masum kanım onlara beddua eder.

Bu dünyada daha uzun yaşama umudum yok,

Kral benim işlediğim suçlardan

Daha büyüklerini bile affedecek kadar merhametlidir,

Ama ben ondan merhamet dilenmeyeceğim.

Beni sevenler, Buckingham için gözyaşı dökcek kadar
yürekli olanlar,

Beni üzen tek şey sizlerden ayrılmak ve yalnız ölmek.

İyi yürekli melekler gibi son anıma kadar benimle olun

Ve çelik balta bedenimi ruhumdan ayırırken

Benim için ettiğiniz dualar ruhumu cennete taşınsın.

Tanrı adına götürün beni buradan.

LOVELL

Ekselansları, eğer yüreğinizde bana karşı bir öfke varsa

Şimdi bağışlamanız için size yalvarıyorum.

BUCKINGHAM

Sir Thomas Lovell, Tanrı'nın beni bağışlamasını

arzuladığım kadar

Büyük bir arzuyla bağışlıyorum sizi; herkesi bağışlıyorum.

Bana yapılan kötülükler bağışlayamayacağım kadar

çok olamaz.

Mezarıma arkamda kin bırakarak gitmeyeceğim.

Majestelerine saygılarımı iletin; eğer Buckingham

hakkında konuşursa,

Rica ederim onunla cennet yolunda karşılaştığınızı
söyleyin.

Yeminlerim ve dualarım kral için ve ruhum bedenimden
ayrılana kadar

Tanrı'dan onun için rahmet dilenmeye devam edeceğim.

Umarım çok uzun yıllar yaşar,

Umarım hükümrانlığında sevilir ve sevecen olur

Ve umarım yaşlanıp bu dünyadan ayrılma vakti geldiğinde

Kabri iyilikle dolar.

LOVELL

Ekselansları sizi nehir kıyısına götürmem gerekiyor;

Orada görevimi son anınıza kadar size eşlik edecek olan

Sir Nicholas Vaux'ya devredeceğim.

VAUX

Hazır olun,

Dük geliyor; kayığı hazırlayın,

Her şey onun asaletine yakışır olsun.

BUCKINGHAM

Hayır Sir Nicholas, boş verin;

Şimdiki durumumda bu söyledikleriniz benimle alay
etmek olur.

Buraya gelirken hassa alayı komutanı ve Buckingham

dükü idim;

Şimdi ise zavallı Edward Bohun'um.

Ama beni suçlayan, doğruluğun ne demek olduğunu

Asla bilmeyen alçaklardan daha zenginim.

Şunu iddia ediyorum ki, bu kan bir gün onları inletecek.

Tahtı gasp eden Richard'a karşı ilk isyan eden kişi olan

Soylu babam Henry Buckingham, başı sıkışınca

Yardım almak umuduyla adamlarından Banister'a sığındı,

Ama o sefilin ihanetine uğradı

Ve mahkemeye bile çıkarılmadan idam edildi.

Tanrının rahmeti üzerine olsun. Tahta geçen

Yedinci Henry,

Babamın ölümüne yürekten üzüldüğünden,

Asil bir hükümdara yaraşır bir şekilde,

Unvanlarımı bana geri verdi, yerle bir olmuş adımın

itibarını iade etti.

Oysa şimdi onun oğlu Sekizinci Henry hayatımı, şerefimi,

Adımı ve beni mutlu kılan her şeyi bir vuruşta alıyor.

Duruşmam yapıldı; bunun soylulara uygun bir yargılama

olduğunu söylemeliyim;

Bu da beni zavallı babamdan biraz daha mutlu kılıyor.

Ama ikimizin de kaderi aynı; ikimiz de hizmetkârlarımızın,

Çok sevdiğimiz adamlarımızın ihanetine uğradık.

Bu yaptıkları doğaya tamamen aykırı ve sadakatsiz bir şey.

Her olayın bir tanrısal nedeni vardır; beni dinleyen sizler,

Ölmek üzere olan bu adamın şu sözlerine kulak verin:

Sevginizi ve tavsiyelerinizi bol bol dağıtmayın;

Çünkü dost diye bağrınıza bastığınız kişiler

Bahtınızın ters döndüğünü gördüklerinde sizi derhal

yüzüstü bırakırlar;

Bir daha onları sizi mahvedecekleri yerde görürsünüz.

İyi yürekli insanlar, benim için dua edin; artık sizden ayrılmam gerekiyor.

Uzun ve zahmetli hayatımın^[10] sonuna geldim. Hoşça kalın.

Acıklı bir şey anlatmak istediğiniz zaman benim düşüşümü anlatın.

Söyleyeceklerim bu kadar. Tanrım beni affet.

(Dük ve refakatindekiler çıkar.)

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Ne kadar da acıklı;

Efendim, korkarım buna neden olanların başına lanet yağacak.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Eğer dük suçsuzsa, çok yazık oldu.

Ama ben size yakında meydana gelebilecek bir şey anlatayım;

Eğer gerçekleşirse bundan daha kötü bir olay.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

İyilik melekleri bizi korusun.

Nedir? Yoksa bana güvenmiyor musunuz?

İKİNCİ BEYEFENDİ

Bu o kadar önemli bir sır ki,

Onu saklamak için çok ağız sıkı olmak lazım.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Söyleyin, boşboğaz değilimdir.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Olmadığınızdan eminim; anlatıyorum efendim:

Son günlerde kral ile Katharine'in

Boşanacaklarına dair bir söylenti duymadınız mı?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Duydum ama arkası gelmedi; çünkü kral duyunca

O kadar kızdı ki, hemen belediye başkanına

Bu dedikoduları susturması ve yayanları

Tutuklaması için emir verdi.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Ama efendim, artık bu söylentinin doğru olduğu

ortaya çıktı;

Eskisinden daha süratli bir şekilde yayılıyor.

Ve kralın boşanmak isteyeceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Ya kardinal ya da ona yakın biri, iyi kraliçemize
duyduğu nefretten dolayı,
Kralın aklına onu mahvedecek bir kuşku sokmuş;
Herkes Kardinal Campeius'un geçenlerde buraya
gelmesini de buna bağlıyor.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Bunu yapan kardinal;
Ve bunu da sadece Toledo başpiskoposluğunu
Ona vermeyen imparator[11]dan intikam almak için yapıyor.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Bence tam on ikiden vurdunuz;
Ama bunun acısını kraliçeden çıkartmak zalimlik değil mi?
Kardinalin isteği yerine gelecek ve kraliçe tacından olacak.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Çok acı. Ama bunu orta yerde tartışmayalım,
Bu konuyu daha uygun bir yerde konuşalım.
(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Sarayda bir oda.)

(İçeri elindeki mektubu okuyarak başmabeyinci girer.)

BAŞMABEYİNCİ

“Ekselansları, emrettiğiniz atların seçilmesini, eğitilmesini ve koşum takımlarının satın alınması isteğinizi büyük bir özenle yerine getirdim. Atlar genç ve çok güzeldi, kuzeyde yetiştirilen en iyi cinstendi. Atların Londra’ya gönderilme zamanı geldiğinde, kardinalin bir adamı elinde bir emirle geldi ve onları benden zorla aldı. Gerekçe de şu: Efendisinin arzusu, kral hariç herkesin arzusundan önce gelirmiş. Bu durumda ağzımızı açamadık efendim.”

Korkarım öyle de olacak; pekâlâ, alsın bakalım;

Sanırım artık her şey onun olacak.

(İçeri Norfolk ve Suffolk dükleri girer.)

NORFOLK

Bu ne güzel bir tesadüf sayın başmabeyinci.

BAŞMABEYİNCİ

Ekselansları, her ikinize de hayırlı günler diliyorum.

SUFFOLK

Kral ne yapıyor?

BAŞMABEYİNCİ

Onu yalnız bıraktım;

Sıkıntılı düşüncelerle ve tasalarla dopdolu.

NORFOLK

Neden?

BAŞMABEYİNCİ

Anlaşılan ağabeyinin karısıyla evlenmesi
Vicdanını derinden rahatsız etmeye başlamış.

SUFFOLK

(Kendi kendine.)

Onu rahatsız eden vicdanının değil,
Bir başka leydinin derinlikleri.

NORFOLK

Eğer öyleyse, ^[12] nedeni kardinaldir.
Bu kör papaz, kaderin en büyük oğlu gibi
Çarkı canının istediği yöne çeviriyor.
Bir gün kral onun gerçek yüzünü görecek.

SUFFOLK

Dua edelim de görsün; yoksa kendini tanıyacağı yok.

NORFOLK

Görevini ne büyük bir dindarlıkla,
Ne büyük bir şevkle yerine getiriyor! Kraliçenin yeğeni
imparator ile
Ülkemiz arasındaki anlaşmayı çatırdattı; şimdi de kralın
ruhuna dalmış,
Tehlike, kuşku, vicdan azabı, korku ve çaresizlik
tohumları saçıyor
Ve bütün bunların nedeni olarak evliliğini gösteriyor.

Ve krala bütün bunlardan kurtulabilmesi için
boşanmasını tavsiye ediyor.

Yirmi yıldır boynunda asılı duran ve parıltısını asla
yitirmeyen o mücevherden,

Meleklerin iyi insanlara duyduğu sevgi kadar

Büyük bir sevgiyle kendisini seven kadından,

Kaderin en büyük darbesini yediğinde bile

Kralı kutsayacak kadından kurtulmasını söylüyor;

Bu dindarca bir yöntem değil de nedir?

BAŞMABEYİNCİ

Tanrı beni böylesi tavsiyelerden uzak tutsun.

Bu konu her yerde duyulmuş, herkes bunu konuşuyor,

Tüm dürüst insanlar buna ağlıyor.

Bu konuyla yakından ilgilenme cesaretini gösteren insanlar

Asıl amacın kralı Fransız kralının kız kardeşi^[13] ile

Evlendirmek olduğunu görüyor.

Umarım Tanrı bir gün bu kötü yürekli cüretkâr adamın

Yaptıklarını göremeyen kralın gözlerini açar.

SUFFOLK

Ve hepimizi ona köle olmaktan kurtarır.

NORFOLK

Kurtulmamız için dua etmemiz lazım, hem de yürekten;

Yoksa bu zorba adam hepimizi prenslikten uşaklığa

indirecek.

İnsanların onuru sanki bir çamur topağı gibi önünde duruyor,

Canının istediğine istediği biçimi veriyor.

SUFFOLK

Lordlarım, kendi adıma onu sevmiyorum,

Ondan korkmuyorum da; düsturum da şu:

Beni bu mevkiye kardinal getirmediğine göre,

Kral istediği sürece yerimde kalabilirim;

Lanetlerinin de, kutsamalarının da benim için önemi yok.

Ben onu eskiden beri tanırım.

Bu yüzden de onu kendisini bu kadar mağrur yapan kişiye,

Papaya havale ediyorum.

NORFOLK

İçeri girelim ve kralı başka işlerle meşgul ederek

Onu bu kadar üzen düşüncelerden uzaklaştıralım.

Lordum, siz de geliyor musunuz?

BAŞMABEYİNCİ

Beni affedin, kral bana başka bir görev verdi;

Ayrıca şu an onu rahatsız etmek için hiç uygun bir zaman değil;

Sağlıcakla kalın sayın lordlar.

NORFOLK

Teşekkürler sayın başmabeyincim.

(Başmabeyinci çıkar. Norfolk kapının perdesini açar,
kral dalgın dalgın kitap okumaktadır.)

SUFFOLK

Ne kadar da ciddi görünüyor; eminim kafası çok meşgul.

KRAL

Kim var orada?

NORFOLK

Umarım bize kızmaz.

KRAL

Kim var orada dedim? Düşüncelere dalmışken

Beni nasıl böyle rahatsız edebilirsiniz?

Kimim ben? Ha?

NORFOLK

Bütün kabahatleri bağışlayan merhametli bir kralsınız;

Kötü bir niyetle buraya gelmedik; geliş sebebimiz

Bazı devlet işleri hakkında majestelerinin arzusunu

öğrenmek.

KRAL

Çok cüretkârsınız; gidin buradan.

Çalışmanız gerektiğinde sizi çağırırım;

Şimdi dünya işleriyle uğraşacak zaman mı? Ha?

(İçeri Wolsey ve Campeius girer.)

O da kim? Benim sevgili kardinalim. Ah Wolsey'im,
Yaralı vicdanımın merhemi; siz krallara layık bir şifasınız.

(Campeius'a.)

Ülkemize hoş geldiniz bilge kişi;
Ülkem de, ben de hizmetinize amadeyiz.

(Wolsey'ye.)

Sayın lordum, söylediklerimi fiiliyata dökün.

WOLSEY

Siz hiç merak etmeyin efendim;
Majestelerinden bize bir saat vakit bahşetmelerini
diliyorum.

KRAL

(Norfolk ile Suffolk'a.)

Meşgulüz, gidin.

NORFOLK

(Suffolk'a.)

Bu papaz ne kadar da kibirli, değil mi?

SUFFOLK

(Norfolk'a.)

Hem de ne biçim.

Onun makamında ben olsam bu kadar kibirli olmazdım;

Ama bu böyle devam edemez.

NORFOLK

(Suffolk'a.)

Ederse, ona gününü göstereceğim.

SUFFOLK

(Norfolk'a.)

Ben de.

(Norfolk ve Suffolk çıkar.)

WOLSEY

Majesteleri, kuşkularınızın giderilmesini

Hıristiyan âleminin yapacağı oylamanın sonucuna

bırakmakla

Bütün hükümdarlardan daha eşsiz bir bilgelik sergilediniz.

Artık size kim kızabilir? Hangi kötü emelli kişi eleştirebilir?

Bir nebze insafları varsa, kraliçe ile kan ve sevgi bağı olan

İspanyollar

Mahkemenin adil ve dürüst olduğunu kabul etmek

zorundadırlar.

Bütün din bilginleri –Hıristiyan âleminin bilge din

bilginlerini kastediyorum–

Oylarını özgürce kullanabilirler. Bilgeliğin kaynağı olan

Roma,

Siz majestelerinin daveti üzerine, hepsi adına görüş

bildirmek üzere,

Bu saygıdeğer beyefendiyi, bu adil ve bilge din adamını

yolladı.

Kardinal Campeius'u siz majestelerine bir kez daha
takdim ediyorum.

KRAL

Ben de bir kez daha onu kucaklayarak hoş geldiniz
diyorum

Ve bana tam istediğim gibi bir adam yolladıkları için
Muhterem kardinaller meclisine teşekkürlerimi sunuyorum.

CAMPEIUS

Majesteleri, siz o kadar asilsiniz ki, sizi bütün yabancılar
seviyor;

Ekselansları, işte görevlendirme emri;

York kardinali, bu emirle, bu konuda tarafsız bir karar
verilmesi için,

Roma mahkemesi tarafından yardımcım olarak atandınız.

KRAL

İki tarafsız kişi; geliş sebebiniz kraliçeye derhal bildirilecek.

Gardiner nerede?

WOLSEY

Majesteleri, kraliçeyi büyük bir sevgiyle sevdiğinizi
biliyorum.

Kendisinden daha alt seviyedeki bir kadının bile

Kanunen isteyebileceği bir şeyi,

Avukatlığını yapacak âlimleri ondan esirgemezsiniz.

KRAL

Tabii ki. En iyi âlimler onun avukatı olacak;

Görevini en iyi yapan da takdirlerimi kazanacak;

Daha başka bir şey söz konusu bile olamaz,

Kardinal, lütfen yeni sekreterim Gardiner'ı buraya çağırın.

Onun bu işe çok uygun olduğunu düşünüyorum.

(Wolsey çıkar ve içeri tekrar Gardiner girer.)

WOLSEY

(Gardiner'a.)

Verin elinizi, size mutluluklar diliyorum;

Artık kralın hizmetindesiniz.

GARDINER

(Wolsey'ye.)

Ekselansları sonsuza kadar emrinizdeyim

Çünkü beni buralara yükselten sizsiniz.

KRAL

Gel buraya Gardiner.

(Fısıldaşarak yürürler.)

CAMPEIUS

Sayın kardinal, daha önce bu adamın yerinde

Doktor Pace adında bir kişi yok muydu?

WOLSEY

Evet vardı.

CAMPEIUS

Yetkin bir kişi değil miydi?

WOLSEY

Kesinlikle öyleydi.

CAMPEIUS

İnanın bana, hakkınızda etrafa kötü söylentiler yayılmış
sayın kardinal.

WOLSEY

Ne? Benim hakkımda mı?

CAMPEIUS

Açık açık onu kıskandığınızı,
Çok erdemli olduğu için yükseleceğinden korktuğunuzu,
Ona hep saray dışında görev verdiğinizi,
Bunun da onun üzüntüden çıldırarak ölmesine yol
açtığını söylüyorlar.

WOLSEY

Huzur içinde yatsın; bir Hıristiyan olarak bu ona yeter.
Hayatlarından şikâyetçi olanlar her şeyi eleştirirler.
Budalanın tekiydi çünkü, erdemli olmaya çalışıyordu;
Oysa şu iyi adam^[14] emirlerimi hemen yerine getiriyor;
Ondan başkasını yanımda istemem.
Şunu aklınızdan çıkarmayın kardeşim, bizden daha

aşağıdaki

İnsanlarla dost olmak için yaşamıyoruz bu hayatta.

KRAL

Bunları kraliçeye yumuşak bir biçimde iletin.

(Gardiner çıkar.)

Bilginler toplantısına için en uygun yer olarak

Aklıma sadece Black-Friars geldi;

Bu önemli konuyu tartışmak için orada toplanacaksınız.

Sevgili Wolsey, bu işle siz ilgilenin.

Ah lordum, güçlü kuvvetli bir adam

Böylesi tatlı bir yatak arkadaşından ayrılırken

hiç üzölmez mi?

Ah o vicdan; ne kadar da hassas şu vicdan denen şey.

Ama yine de ondan boşanmam gerek.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Sarayın kraliçenin yaşadığı bölümünde bir oda.)

(İçeri Anne Bullen ve yaşlı leydi girer.)

ANNE

O yüzden de değil, beni rahatsız eden şey şu:

Majesteleri onunla bunca yıl yaşadı;

Kendisi son derece mükemmel bir kadın,

Hiç kimse hakkında olumsuz bir şey söyleyemez;

Kötülük nedir bilmediğine yemin ederim.

Ah, bunca yıl tahtta oturduktan,

Yüceliği ve görkemi her geçen gün arttıktan sonra

Bütün bunlardan mahrum kalmak,

Bunların elde edildiğinde yaşanan sevinçten

Bin kat daha acıdır; bunca şeyi birlikte yaşadıktan sonra

Onu kapı dışarı etmek çok acı verici bir şey;

Bir canavarın yüreğini bile sızlatır.

YAŞLI LEYDİ

En katı yürekler bile onun için eriyor, ona ağıt yakıyor.

ANNE

Tanrım, keşke ihtişamı, debdebeyi hiç tatmasaydı;

Gerçi bütün bunlar dünyevi şeyler,

Ama eğer kader alırsa debdebeyi insanın elinden,

Tıpkı bedenle ruhun ayrılması gibi acı verir.

YAŞLI LEYDİ

Zavallı kadın, bir kez daha yabancı oldu bu ülkede.

ANNE

İşte bu yüzden ona daha çok acımak lazım;

Yemin ederim, sıradan biri olarak doğmak

Ve mütevazı insanlarla aynı seviyede olmak,

Muhteşem bir hayat sürüp ıstırap içinde olmaktan daha iyi.

YAŞLI LEYDİ

Bizim en değerli özelliğimiz kanaatkâr olmamız.

ANNE

Bekâretim üzerine yemin ederim ki, ben kraliçe olmak
istemem.

YAŞLI LEYDİ

Ben isterim, istemezsem şeytan çarpsın;

Bekâretimi bile verirdim. Siz de verirdiniz,

Hem de bütün bu ikiyüzlü laflarınıza rağmen.

Kadınlığın bütün güzelliklerine sahip olan siz

Aynı zamanda bir kadının yüreğine de sahipsiniz.

Kadın yüreği de itibarı, zenginliği ve egemenliği

hep sevmiştir;

Doğruyu söylemek gerekirse bunlar büyük nimetlerdir;

Her ne kadar erdemliymiş gibi davranıyorsanız da,

Yumuşak bir deri gibi olan vicdanınızı biraz esnetirseniz

Bu nimetlerin hepsine sahip olabilirsiniz.

ANNE

Hayatta olmaz.

YAŞLI LEYDİ

Öyle bir olur ki; kraliçe olmak istemiyor musunuz?

ANNE

Hayır, yeryüzünün bütün zenginliklerini verseler de istemem.

YAŞLI LEYDİ

Tuhaf; ben üç kuruşa bile bu yaşında kraliçe olurum.

Rica ederim söyleyin, düşes olmaya ne dersiniz?

Vücudunuz bu unvanın yükünü taşıyabilir mi?

ANNE

Hayır, mümkün değil.

YAŞLI LEYDİ

Öyleyse zayıf bir bedeniniz var; peki, bir basamak aşağı inelim;

Karşınıza çıkacak genç bir kont olmak istemezdim

Çünkü siz mahcup mahcup kızarmaktan öteye gidemezsiniz.

Eğer bu yükü taşımaya tenezzül etmezseniz

Bir erkek evlat da doğuramazsınız.

ANNE

Bu ne biçim konuşma böyle!

Tekrar ediyorum, dünyaları verseler kraliçe olmam.

YAŞLI LEYDİ

Küçük İngiltere^[15] için bile kraliçe olurdunuz;

Ben Carnarvonshire^[16] için bile olurum. Bakın kim geliyor.

(İçeri başmabeyinci girer.)

BAŞMABEYİNCİ

Günaydın leydiler; gizli gizli neler konuşuyorsunuz öyle?

ANNE

Önemli bir şey konuşmuyorduk lordum; sormanıza
bile değmez.

Kraliçenin çektiği acılara üzülüyorduk.

BAŞMABEYİNCİ

Çok asil bir davranış; sizin gibi soylu kadınlara

Böyle bir davranış çok yakışıyor.

Her şeyin yoluna gireceğine dair umut var.

ANNE

Şükürler olsun.

BAŞMABEYİNCİ

Çok soylu bir ruhunuz var;

Böyle insanlar Tanrının her türlü lütfuna nail olurlar.

Güzel leydim, bütün içtenliğimle söylüyorum ki,

Erdemleriniz herkesin dilinde,
Majesteleri kral size selamlarını gönderiyor,
Sizi Pembroke markizi unvanıyla onurlandırıyor
Ve bu unvanın yıllık gelirine kendileri de bin altın ekliyor.

ANNE

Minnettarlığımı nasıl göstereceğimi bilmiyorum;
Bütün varlığımı toplasanız bir hiç eder; dualarım boş
kelimelerden,
Arzularım değersiz dileklerden başka bir şey değil;
Majestelerine gönderebileceğim tek şey dualarım
ve iyi dileklerim.
Ekselansları, sizden rica ediyorum, sağlığı ve egemenliği için
Daima duacı olduğum majestelerine
Bu mahcup hizmetkârının şükranlarını götürün.

BAŞMABEYİNCİ

Leydim, majestelerinin hakkınızdaki olumlu düşüncelerinin
Ne kadar isabetli olduğunu görüyorum.

(Kendi kendine.)

Onu dikkatle inceledim; güzellik ve erdem
Onda öyle bir harmanlanmış ki, kralın dikkatini çekmiş.
Kim bilir, belki de bu leydiden bütün adayı aydınlatacak
Bir mücevher doğar.

(Anne'e.)

Krala gidip,

Sizinle konuştuğumu söyleyeceğim.

(Başmabeyinci çıkar.)

ANNE

Hoşça kalın soylu lordum.

YAşLI LEYDİ

İşte şu; gördünüz mü?

Ben on altı yıldır sarayda dileniyorum,

Ama hâlâ yoksul bir saraylı dilenciyim.

Ne gençliğimde, ne yaşlılığında

Kimse bana ilgi gösterip para vermedi. Peki ya siz?

Ah kader!

Yazıklar olsun böyle kadere. Siz ise burada yenisiniz,

Ama daha ağzınızı açmadan paraya boğuldunuz.

ANNE

Böyle şeyler benim için de çok yabancı.

YAşLI LEYDİ

Tadı nasıl? Acı mı? Kırk parasına bahse girerim ki, değildir.

Bir zamanlar bir leydi varmış –bu eski bir masaldır–

Yeryüzünün bütün zenginliklerini verseler de

Kraliçe olmak istemezmiş. Bu masalı duymuş muydunuz?

ANNE

Benimle alay ediyorsunuz.

YAŞLI LEYDİ

Sizdeki şans bende olsaydı, dünyada sınır tanımazdım.

Pembroke markizi ha? Yılda bin altın, sırf takdir için ha?

Hiçbir yükümlülüğü de yok. İnan olsun bu bin altının devamı gelecek.

Yüksek mevkilerdekilerin peşinden gelenlerin sayısı

Önlerinden gidenlerin sayısından fazla olur.

Zamanla düşes unvanı taşıyacak kadar güçleneceğinizi biliyorum.

Daha şimdiden kendinizi daha güçlü hissetmiyor musunuz?

ANNE

Sevgili leydim, siz kendi kendinize hayallerinizle

İstediğiniz kadar eğlenin, ama beni bu işin dışında tutun;

Bu olay beni biraz bile sevindirse ölürüm daha iyi;

Bundan sonra olacakları düşününce bayılacak gibi oluyorum.

Kraliçe mutsuz, biz de onu çok ihmal ettik.

Lütfen burada duyduklarınızı ona anlatmayın.

YAŞLI LEYDİ

Beni ne zannettiniz?

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Blackfriars.)

(Borular ve kornolar çalınır. İçeri ellerinde kısa gümüş asalarla piskoposun iki adamı girer; arkalarında hukukçu kıyafetiyle iki kâtip vardır; onları tek başına Canterbury başpiskoposu takip eder; onun arkasından Lincoln, Ely Rochester ve St. Asaph piskoposları gelmektedir; onları biraz geriden mühür kesesiyle kardinalin şapkasını taşıyan bir beyefendi takip etmektedir; onun arkasından ellerinde birer gümüş haç bulunan iki papaz gelmektedir; onların arkasından başı açık olarak bir vekilharç gelmektedir, yanında elinde gümüş bir topuz bulunan bir zaptiye çavuşu vardır; onları ellerinde iki büyük gümüş pilastr bulunan iki beyefendi izlemektedir; onların arkasından yan yana iki kardinal ile ellerinde kılıç ve topuz bulunan iki soylu gelmektedir. Kral tahtına oturur. Kraldan daha aşağıda iki kardinal yargıç makamında oturmaktadırlar. Kraliçe kraldan biraz uzakta yerini alır. Piskoposlar bir kurul oluşturacak şekilde her iki yana otururlar; onların altında kâtipler bulunmaktadır. Lordlar piskoposların yanına otururlar. Diğerleri

sahnedeki uygun bir yerde ayakta durmaktadırlar.)

WOLSEY

Papadan gelen mektup okunurken sessiz olun.

KRAL

Ne gerek var?

Zaten halka okundu

Ve herkes tarafından kabul edildi;

Bununla zaman kaybetmeyiniz.

WOLSEY

Pekâlâ, devam edin.

KÂTİP

(Tellala.)

İngiltere kralı Henry mahkemeye geliniz diye seslen.

TELLAL

İngiltere kralı Henry mahkemeye geliniz.

KRAL

Buradayım.

KÂTİP

(Tellala.)

İngiltere kraliçesi Katharine mahkemeye geliniz diye seslen.

TELLAL

İngiltere kraliçesi Katharine mahkemeye geliniz.

(Kraliçe cevap vermez, oturduğu yerden kalkar,

mahkeme salonunda yürür ve kralın önüne gelir,
diz çöker ve konuşmaya başlar.)

KATHARINE

Efendim, sizden bana hakça davranmanızı
Ve merhametinizi esirgememenizi istiyorum;
Çünkü ben çok çaresiz bir kadın,
Ülkenizin dışında doğmuş bir yabancıyım;
Burada ne bir tarafsız yargıç, ne de dostlarım var;
Adil bir yasal süreç de söz konusu değil.
Ah efendim, ben sizi kızdıracak ne yaptım?
Hangi davranışım sizde memnuniyetsizlik yarattı da
Beni kendinizden uzaklaştırıyor, bir kenara atıyor
Ve bana yüz çeviriyorsunuz? Tanrı şahidimdir,
Ben size sadık ve saygılı bir eş oldum,
Her zaman arzularınızı yerine getirdim,
Sizi öfkelenlendirmekten her zaman çekindim,
Hep yüzünüzün ifadesine göre yaşadım;
Siz mutluyken mutlu, üzgünken üzgün oldum.
Hiç arzularınıza karşı çıktığım
Veya onları kendi arzularımmış gibi benimsemediğim
oldu mu?
Hangi dostunuzu, benim düşmanım olduğunu bildiğim
halde,

Sevmeye çalışmadım? Sizi kızdırmışsa eğer,
Hangi dostumu sevmeye devam ettim,
Onunla ilişkimi sürdürdüm? Efendim, böylesi bir
sadakatle
Yirmi yılı aşkın bir süredir size karılık yaptığımı,
Sizden birçok çocuk doğurduğumu hatırlayınız.
Eğer bu süre içinde onuruma, nikâhıma,
Size olan sevgime ve görevlerime aykırı bir şey yaptığımı
Söyleyip kanıtlayabilerseniz, Tanrı aşkına,
Kovun beni, en aşağılayıcı ifadelerle kapınızı yüzüme
kapatın
Ve beni adalete teslim edip en ağır cezaya çarptırın.
Efendim, kral babanız son derece sağduyulu
Ve muhteşem, eşsiz bir zekâ ile muhakeme gücüne sahip
Bir hükümdar olarak ün yapmıştı.
Benim babam, İspanya kralı Ferdinand da
Uzun yıllar hüküm süren hükümdarların
En bilgelerinden biri olarak kabul edilirdi.
Onların çeşitli ülkelerden topladığı
Bilge danışmanların bu konuyu tartıştıkları
Ve evliliğimizin yasal olduğu kararına vardıkları kuşku
götürmez.
Efendim, bu yüzden İspanya'daki dostlarıma danışana

kadar

Bana süre tanımanız için size yalvarıyorum.

Eğer izin vermezseniz, arzularınız Tanrı adına yerine gelsin.

WOLSEY

Leydim, burada birçok saygın din adamı var;

bazılarını da siz seçtiniz.

Ülkenin dürüstlükte ve bilgide eşsiz bu seçkin uleması

Mahkemede sizi savunacaklar.

Bu yüzden, mahkemeden talep ettiğiniz sürenin

size yararı yok;

Ayrıca majestelerinin kuşkularını gidererek

Sizin de huzura kavuşmanız için böyle yapmalısınız.

CAMPEIUS

Ekselanslarının sözleri çok doğru ve adil. Bu yüzden madam,

Bu yüce mahkemenin oturumunun devam etmesi,

Ve vakit geçirmeden âlimlerin tezlerinin

Dinlenmesine geçilmesi uygundur.

KATHARINE

Kardinal hazretleri, ben sizinle konuşuyorum.

WOLSEY

Buyurunuz madam.

KATHARINE

Efendim, kendimi tutmasam ağlayacağım;

Ama bir kraliçe olduğumuzu düşündüğümüz için
–Ya da uzun zamandır biz öyle hayal ediyormuşuz–
Ama kesinlikle bir kral kızı olduğumuz için
Gözyaşlarımı kıvılcıma çevireceğim.

WOLSEY

Biraz sabırlı olunuz.

KATHARINE

Siz mütevazı olduğunuzda ben de sabırlı olacağım.

Hayır, daha önce^[17] sabırlı olacağım; yoksa Tanrı beni
cezalandırır.

Ben inanıyorum ki –bu konuda güçlü nedenlerim de var–

Siz benim düşmanımsınız ve bu yüzden

Mahkemede yargıcılık yapmanıza itiraz ediyorum.

Çünkü efendim ile aramdaki ateşi körükleyen sizsiniz,

–Dilerim Tanrı’nın rahmeti bu ateşi söndürür–

Bu yüzden tekrar söylüyorum, bu duruma itiraz ediyorum

Ve bütün ruhumla yargıcım olmanızı reddediyorum;

Siz benim en büyük düşmanımsınız

Ve doğruluktan hiç nasibinizi almamışsınız.

WOLSEY

Her zaman merhametli olan, yumuşak tabiatlı,

Bütün kadınlardan daha bilge birine bu sözler hiç

yakışmıyor.

Madam, bana haksızlık ediyorsunuz;
Size karşı bir garezim yok;
Ne size, ne de başkalarına haksızlık etmek gibi
bir niyetim var.
Bu işte yaptıklarım ve nereye kadar gidebileceğim
Papalık meclisinin görev emrinde belirtilmiştir.
Beni ateşi körüklemekle suçluyorsunuz;
bunu reddediyorum.
Kral burada; eğer dediklerinizi yaptıysam ve inkâr ediyorsam,
Haklı olarak yalanımı yüzüme vurabilirler,
Tıpkı sizin doğruluğuma yaptığınız gibi.
Kral bana yönelttiğiniz ithamların doğru olmadığını
biliyorsa,
Suçlamalarınızla bana haksızlık ettiğinizi de biliyordur.
Dolayısıyla derdime çareyi ancak kral bulabilir;
Bu çare de aklınızdan bu fikirleri silmektir.
Saygıdeğer madam, sizden rica ediyorum,
Kral bu konuyla ilgili olarak müdahil olmadan önce
Bu fikirlerden kurtulunuz ve bir daha böyle konuşmayınız.

KATHARINE

Lordum, lordum, ben basit bir kadınıam,
Kurnazlığınızla baş edemeyecek kadar çaresizim.
Sözlerinizde alçakgönüllü ve saygılısınız;

Yüksek makamınızda mütevazı ve yumuşaksınız;
Ama kalbiniz kibir, küstahlık ve gurur dolu.
Kaderin yardımı ve majestelerinin lütuflarıyla
Basamakları kolayca tırmandınız
Ve öyle bir mevkiye geldiniz ki,
Kudret sahibi insanlar bile artık sizin hizmetinizde.
Ağzınızdan çıkan her söz derhal yerine getiriliyor;
Kişisel çıkarlarınızı ruhani görevinizin
Önünde tuttuğunuzu size söylemem gerek.
Bu yüzden yargıçlığınızı kabul etmediğimi tekrar ediyorum;
Ve burada, hepinizin huzurunda papaya sesleniyor,
Davamın onun huzurunda görülmesini
Ve onun tarafından karara bağlanmasını talep ediyorum.
(Kralın önünde reverans yapar ve salonu terk etmek için
yürümeye başlar.)

CAMPEIUS

Kraliçe inatçılık ediyor,
Mahkemeye karşı koyuyor, hatta onu kusurlu buluyor
Ve bu mahkemede yargılanmayı reddediyor;
bu hiç hoş değil.

Gidiyor.

KRAL

Geri çağırın onu.

TELLAL

İngiltere kraliçesi Katharine mahkemeye geri dönün.

VEKİLHARÇ

Madam, sizi geri çağırıyorlar.

KATHARINE

Bundan size ne? Rica ederim yürümeye devam edin;

Sizi çağırırlarsa gidersiniz. Tanrı yardımcım olsun,

Canımı çok sıktılar, artık buna katlanmayacağım.

Rica ederim yürümeye devam edin, geri dönmeyeceğim;

Bu iş için bir daha asla onların herhangi bir

mahkemesine gitmeyeceğim.

(Kraliçe ve refakatçileri çıkar.)

KRAL

Yolun açık olsun Kate;

Dünyada karısının senden daha iyi olduğunu söyleyen

Bir erkek çıkarsa kimseler ona inanmasın

Çünkü bu konuda yalan söylüyordur.

Dünyada senin gibisi yoktur,

–Nadir bulunan özelliklerin, tatlı yumuşaklığın,

Azizelere yakışan alçakgönüllülüğün,

Bir eşe yakışan kendine hâkimiyetin,

Emir verirken bile sergilediğin özdenetimin,

O harikulade ve dindar özelliklerin seni bir anlatabilse–

Sen kraliçelerin kraliçesisin.

O doğuştan soyludur ve bana karşı her zaman

Asaletine yaraşır bir şekilde davranmıştır.

WOLSEY

Yüce efendim,

Gerçi anında ve tamamen telafi edilmiş olmayacak ama

Şerefime sürülen lekenin aynı şekilde temizlenmesi gerekir.

Siz majestelerinden burada bulunan herkesin önünde,

Size bu konuyu açıp açmadığımı

Ya da içinizde bu konuyla ilgili

Bir girişimde bulunmanıza neden olacak

Bir kuşku uyandırıp uyandırmadığımı

Veya böylesine asil bir leydi için

Tanrı'ya sunduğum şükranlarımın dışında

Onun mevcut durumuna zarar verecek

Veya saygıdeğer şahsına halel getirecek

Tek bir kelime edip etmediğimi

Söylemenizi istirham edeceğim.

KRAL

Lord kardinal, sizi tenzih ediyorum;

Evet, şerefim üstüne sizi bu isnatlardan tenzih ederim.

Nedenini dahi bilmeden size düşman olan

Birçok insan olduğunu söylemeye bile gerek yok.

Köy köpekleri gibiler; biri havlayınca hepsi havlıyor.
Herhalde bunlardan bazıları kraliçeyi size karşı tahrik etti.
Size yöneltilen bu ithamların doğru olmadığını söylüyorum.
Daha fazlasını mı söylememi istiyorsunuz?
Siz hep bu meselenin üstünün kapatılmasını istediniz;
Hiçbir zaman eşelenmesini istemediniz,
Çoğunlukla buna engel oldunuz, bu yolu tıkadınız.
Şerefim üzerine yemin ederim ki,
Bu söylediklerim kardinali aklamak içindi.
Gelelim bu mahkemeyi toplama nedenime.
Biraz vaktinizi alacağım, beni dikkatle dinleyin.
Gerekçesi şudur, şöyle oldu, iyi dinleyin:
Bayonne Piskoposu'nun söylediği bazı sözler
Vicdanımı rahatsız etti, içimde bir kuşku yarattı.
Piskopos o sıralar Fransa elçisi olarak
Orleans dükü^[18] ile kızımız Mary arasındaki evliliği
Bizimle görüşmek üzere yollanmıştı.
Bu görüşmeler sırasında, evlilik anlaşması yapılmadan önce,
Bu kişi –yani piskopos– müteveffa kardeşimin dul karısı ile
Evliliğimden doğan kızımızın meşru olup olmadığı
konusunda
Efendisi kralına bilgi vermek için biraz süre talep etti.
Bu erteleme vicdanımı derinden sarstı,

Yüregimi deldi, içimde fırtınalar kopardı,
Bu tereddüt aklıma birçok karmaşık düşünce soktu.
Önce Tanrı'nın beni sevmediğini,
Doğaya leydimin rahmini benden olacak bir erkek evlada
Mezar yapmasını emrettiğini düşündüm;
Çünkü kraliçemin erkek evlatları
Ya ana rahminde ya da doğar doğmaz öldüler.
Ben de dünyanın en mükemmel veliahdına layık olan
ülkemi
Bir erkek evlatla mutlu edemeyişimi
Tanrı'nın bir cezası olarak kabul ettim.
Arkasından erkek varissiz kalan ülkemi bekleyen
tehlikeleri düşündüm
Ve bu beni derinden sarstı; böylece kendimi vicdanımın
Çalkantılı denizine bıraktım ve çareyi
Bugün burada topladığımız meclise yönelmekte buldum.
Demek istediğim, son derece büyük acılar çeken
Ve bir türlü sızlaması dinmeyen vicdanımı
Ülkemin din âlimlerinin ve hukukçularının yardımıyla
Huzura kavuşturmak istiyorum.
Lord Lincoln, bu konuyu önce sizinle şahsen görüştüm;
Size ilk başvurduğumda ne büyük bir ıstırap içinde
olduğumu hatırlarsınız.

LINCOLN

Hem de çok iyi hatırlıyorum efendim.

KRAL

Ben çok konuştum;

Beni ne derece tatmin ettiğinizi lütfen siz anlatın.

LINCOLN

Yüce efendimiz, konunun önemi ve sonuçlarının

Çok korkunç olabileceği endişesi beni çok sarstığından

Ve size bulunacağım cüretkâr tavsiyelerime

güvenemediğimden

Siz majestelerinden şu anda izlediğiniz yolu benimsemenizi

rica ettim.

KRAL

Lord Canterbury, daha sonra size başvurdum

Ve kraliçeye mahkeme daveti çıkarılması için izninizi aldım.

Bu mahkemenin saygıdeğer üyeleri arasında

Danışmadığım kimse bırakmadım;

Hepinizin imzalı ve mühürlü onayınızı aldım.

Bu nedenle mahkemeye devam edin, çünkü beni buna

Erdemli kraliçenin şahsına karşı hissettiğim bir sevgisizlik

değil,

Size anlattığım gerekçelerin beni çok rahatsız etmesi

sevk etti.

Evliliğimizin hukuki olduğunu kanıtlarsanız,
Hayatım ve krallık onurum üzerine yemin ederim ki,
Dünyanın en mükemmel kadını yerine,
Ömrümün sonuna kadar onunla,
Kraliçemiz Katharine'le yaşamaya razıyım.

CAMPEIUS

Majesteleri, kraliçe burada olmadığı için,
Bu mahkemenin daha ileri bir tarihe ertelenmesi gerekiyor.
Bu arada da kraliçeyi papaya başvurma niyetinden
Vazgeçirmek için girişimlerde bulunulmalı.
(Gitmek üzere ayaklanır.)

KRAL

(Kendi kendine.)
Bu kardinallerin beni oyaladığını görüyorum.
Roma'nın işleri sürüncemede bırakan tembelliğinden
Ve oyunlarından nefret ediyorum.
Benim âlim ve sevgili Cranmer'im,
Ne olur hemen dön; biliyorum, senin dönüşün
Bana huzur getirecek.

(Yüksek sesle.)

Mahkeme dağılsın;
Size dağılın dedim.

(Herkes geldiği düzende çıkar.)

III. Perde

1. Sahne

(Kraliçenin dairesinde bir oda.)

(İçeri kraliçe ve nedimleri girer,
ellerinde nakış işleri vardır.)

KATHARINE

Kızım, lavtanı eline al, dağıt bir şarkıyla
Çektiğim dertler yüzünde ruhumu kaplayan hüznü.
Sizler de bırakın elinizdeki işleri.

ŞARKI

Başlarını saygıyla eğerdiler
Ağaçlar ve dağların karlı zirveleri
Orpheus lavtasıyla şarkı söyleyince;
Bitkilerle çiçekler yeşerirdi,
Güneş ve yağmurun yarattığı sonsuz bahar gibi
Onun müziğine kulak verince.
Hatta denizdeki dalgalar
Öne eğdi başlarını derin bir huzurla.
Tatlı bir müziğin böyle bir etkisi var,
Yürekten tasayı kederi kopartıp atar,
Huzur bulur dinleyen, gider tasası,
Yok olur yürek sızısı.
(İçeri bir beyefendi girer.)

KATHARINE

Ne var?

BEYEFENDİ

Majesteleri, iki yüce kardinal
Sizi kabul salonunda bekliyor.

KATHARINE

Benimle konuşmak mı istiyorlar?

BEYEFENDİ

Size öyle söylememi istediler.

KATHARINE

Lütfen ekselanslara buraya gelmelerini söyle;

(Beyefendi çıkar.)

Benim gibi gözden düşmüş zavallı bir kadından
Ne istiyor olabilirler? Bu ziyaret hoşuma gitmedi.

Düşününce iyi insanlar olmaları gerekir,

Benimle işleri de erdemli bir iş olmalı,

Ama her cüppeliyi papaz sanmamak lazım.

(İçeri Wolsey ve Campeius girer.)

WOLSEY

Majestelerine huzur dilerim.

KATHARINE

Ekselansları, gördüğünüz gibi ev işleriyle uğraşıyorum;

Başıma daha da kötü şeyler gelebilir diye

Tam bir ev kadını olmak niyetindeyim.

Benden ne istiyorsunuz sayın lordlar?

WOLSEY

Soylu madam, izninizle özel dairenize geçelim de,

Geliş nedenimizi size orada söyleyelim.

KATHARINE

Burada söyleyin.

Vicdanımın bir köşeye saklanması gerektirecek bir şey yapmadım.

Keşke bütün kadınlar benimki kadar

Masum bir ruhla söyleyebilselerdi bunu.

Lordlarım, bir konuda kendimi diğer kadınlardan üstün sayıyorum:

Bütün dünyanın gözü yaptıklarımın üstünde olsa,

Herkes davranışlarımı yargılasa,

Kötü kalpliler, dedikoducular onları eleştirse bile

Umurumda değil, çünkü çok erdemli bir hayat yaşadığımı biliyorum.

Buraya gelişiniz kralın karısı olmam nedeniyleyse

Açık açık konuşun, çünkü doğru insanlar açık olmayı sever.

WOLSEY

Tanta est erga te mentis integritas Regina serenissima. [\[19\]](#)

KATHARINE

Sayın lordum, Latince konuşmayın.

İngiltere'ye geldiğimden beri her gün duyduğum bir dili

Öğrenememiş olacak kadar tembel biri değilim.

Yabancı bir dil, davamı çok tuhaf ve kuşkulu yapar.

Rica ederim İngilizce konuşun; eğer doğruları söylerseniz,

Yanımdakiler de zavallı hanımları adına teşekkür

edecektir size.

İnanın bana, hanımlarına çok büyük haksızlıklar yapıldı.

Sayın kardinal, işlediğim en kasıtlı günah bile İngilizce

dile getirilebilir.

WOLSEY

Soylu leydi,

Dürüstlüğümün, majestelerine ve size hizmetlerimin

Sizde böylesine derin bir şüphe uyandırmasına çok üzöldüm.

Buraya sizi suçlamaya, herkesin göklere çıkardığı

onurunuzu lekelemeye

Veya zaten yeterince fazla olan kederinize

Keder katmaya gelmedik efendim.

Biz buraya sadece kralla aranızdaki

Büyük anlaşmazlık konusunda ne düşündüğünüzü

öğrenmeye,

Masum ve onurlu insanlar olarak

Davanızla ilgili görüşlerimizi bildirerek

Sizi rahatlatmaya geldik.

CAMPEIUS

Pek saygıdeğer madam, York lordu soylu kişiliği
Ve siz majestelerine duyduğu sevgi ve bağlılıktan dolayı,
Geçenlerde onun dürüstlüğüne ve şahsına yönelttiğiniz
O çok aşırı eleştirilerinizi iyi kalpli bir insan olarak unuttu.
Benim gibi o da bir barış alameti olarak
Hizmetlerini ve görüşlerini sunmaya geldi.

KATHARINE

(Kendi kendine.)

Beni arkamdan hançerlemeye...
Lordlarım, iyi niyetiniz için ikinize de teşekkür ederim.
Dürüst insanlar gibi konuşuyorsunuz;
Dilerim Tanrı'dan öyle olduğunuzu kanıtlarsınız.
Ama bu kadar önemli, onurumu ve hatta korkarım
hayatımı
Bu kadar yakından ilgilendiren bir konuda,
Bu zavallı anlayış yeteneğimle,
Sizin gibi yüce ve bilge kişilere
Hazırlıksız olarak nasıl cevap verebilirim, inanın bilmiyorum.
Burada nedimelerimle oturmuş nakış işliyordum;
Tanrı biliyor ki, sizin gibi beylerin
Bu konudaki bir ziyaretini hiç beklemiyordum.

Sayın lordlar, bir zamanlar kraliçe olmama hürmeten
–Çünkü bu yüceliğin sonuna geldiğimi hissediyorum–
Davam hakkında tavsiye alabilmek için
Sizden bana vakit vermenizi rica ediyorum.
Ah, ben hiç dostu olmayan umutsuz bir kadınıam.

WOLSEY

Madam, bu korkularla kralın sevgisine haksızlık
ediyorsunuz;
Umutlarınız da, dostlarınız da sonsuzdur.

KATHARINE

İngiltere’de bana yardım edecek dost çok azdır;
Lordlarım, herhangi bir İngilizin
Bana yol göstermeye cesaret edebileceğini
düşünebiliyor musunuz?
Veya kralı kızdırmak pahasına görüşlerini söyleyebilecek
kadar
Gözü kara bir dost tanıyor musunuz?
Hayır, benim dostlarım, çektiğim ıstıraba çare olacak
Güvenebileceğim kişiler bu ülkede yaşamıyor;
Onlar bana teselli veren diğer her şey gibi
Buradan uzakta, kendi ülkemde bulunuyorlar lordlarım.

CAMPEIUS

Ekselansları, keşke ıstırabınızı bir kenara bırakıp

Tavsiyelerime kulak verseniz.

KATHARINE

Nasıl bayım?

CAMPEIUS

Davanızı kralın korumasına bırakınız;

O çok sevgi dolu ve merhametli biridir.

Böyle yapmanız onurunuz ve davanız için çok yerinde olacaktır;

Çünkü davanın sonunda aleyhinize bir karar çıkarsa

Buradan şerefimize leke sürülmüş bir şekilde

Ayrılmak zorunda kalacaksınız.

WOLSEY

Doğru söylüyor.

KATHARINE

Siz benim mahvımı istiyorsunuz ve bana onu tavsiye ediyorsunuz.

Bir Hristiyan olarak vereceğiniz tavsiye bu mu?

Yazıklar olsun.

Ama her şeyin üstünde Tanrı,

Hiçbir kralın rüşvetle satın alamayacağı bir yargıç var.

CAMPEIUS

Öfkenizden bizi yanlış anlıyorsunuz.

KATHARINE

Kendinizden utanın; ben de sizi

En üstün erdemlere^[20] sahip dindar insanlar sanmıştım;

Meğer en ölümcül günahları işlemiş imansızlarmışsınız.

Yazıklar olsun, ıslah edin nefsinizi. Bu mudur sizin teselliniz?

Bu mudur memleketinizde mahvolmuş, alaya alınmış,
küçümsenmiş,

Çaresiz bir kadına getirdiğiniz şifa?

Çektiğim ıstırabın yarısını bile çekmenizi dilemem;

Ben sizden daha merhametliyim. Ama sizi uyarıyorum,

Dikkat edin, Tanrı aşkına dikkat edin de günün birinde

Çektiğim ıstırabın sorumluluğu üstünüze yıkılmasın.

WOLSEY

Madam, sözleriniz çılgınlıktan başka bir şey değil;

Size yardım teklifimizi kötülük olarak niteliyorsunuz.

KATHARINE

Sizin niyetiniz beni yok etmek. Yazıklar olsun size

Ve sizin gibi yalancı Hristiyanlara.

Eğer içinizde biraz adalet duygusu, biraz acıma olsaydı,

Sırtınızdaki din adamı kıyafetlerinden ibaret olmayıp

Daha fazlası olsaydınız,

Zavallı davamı benden nefret eden kişinin eline

Terk etmemi ister miydiniz hiç? Ah, çoktandır beni

sevmiyordu,

Artık yatağından da kovdu.

Lordlarım, ben artık yaşlandım^[21]

Ve onunla aramdaki tek ilişki emirlerine boyun eğmek;

Başıma bu felaketten daha kötü ne gelebilir?

Elinizden geleni ardınıza koymasanız bile

Bundan daha sefil durumda olmam.

CAMPEIUS

Korkularınız çok aşırı.

KATHARINE

Mademki erdemli insanların dostu olmuyor,

İzin verin kendi savunmamı kendim yapayım.

Bunca yıl sadık bir eş olarak yaşamadım mı?

Kibirden uzak, hiçbir zaman şüphe altında kalmamış

Bir kadın değil miyim? Kralın arzularına

Her zaman bütün benliğimle karşılık vermedim mi?

Tanrı'dan sonra en çok onu sevmedim mi?

En çok ona itaat etmedim mi?

Ona beslediğim sevgiden dolayı

Kendimi mutlak bir şekilde ona adamadım mı?

Onu hoş tutmak için dualarımı bile ihmal etmedim mi?

Ödülü bu mu? Bu hiç doğru değil lordlarım.

Kocasına sadık, onun arzularını tatmin etmek dışında

Başka bir zevk hayal etmemiş,

Elinden gelen her şeyi yapmış bir kadın bulun,

Ben yine de bir şey daha ekleyebilirim:

Gösterdiğim sonsuz sabrı.

WOLSEY

Madam, size yapmak istediğimiz iyilikten uzaklaşıyorsunuz.

KATHARINE

Lordum, efendinizin benimle nikâhlanarak verdiği

O soylu unvandan kendi rızamla vazgeçecek kadar

Büyük bir suçu işlemeye cesaret edemem.

Ölümden başka hiçbir şey beni payelerimden ayıramaz.

WOLSEY

Rica ederim beni dinleyin.

KATHARINE

Keşke İngiliz topraklarına hiç adım atmasaydım,

Bu topraklara özgü yordakçılıklara maruz kalmasaydım.

Melek yüzlüsünüz ama kalplerinizi ancak Tanrı bilir.

Ben zavallı bir kadını, ne olacak benim halim?

Dünyanın en talihsiz kadını benim.

(Nedimelerine.)

Ah zavallı nedimelerim, sizleri nasıl bir kader bekliyor?

Kimsenin bana acımadığı, hiç dostumun olmadığı,

Hiç umut vermeyen, benim için ağlayan hiçbir akrabamın

yaşamadığı,

Benden bir mezarın bile esirgendiği
Bir ülkeye düşmüş bir kazazede gibiyim.
Bir zamanlar kırların kraliçesi olarak iek açmışken
Boynunu büküp solan zambak gibi yok olacağım.

WOLSEY

Ekselansları, eğer niyetimizin onurlu olduğuna
sizi inandırabilirsek
Kendinizi çok daha iyi hissedersiniz. Sayın leydim,
Biz neden, ne amaçla size kötülük yapmak isteyelim ki?
Ah, konumumuz, mesleğimiz buna karşıdır;
Bizim görevimiz bu tür ıstıraplara neden olmak değil,
şıfa bulmaktır.
Tanrı aşkına şu yaptıklarınızı bir düşünün,
Bu davranışınızla kendinize zarar verebilir,
Kralı kendinizden tamamen uzaklaştırırsınız.
Hükümdarlar itaatkâr insanları çok severler,
Ama inatılar karşısında kabarır, fırtınalar gibi
dehşet salarlar.
Biliyorum, sizin yumuşak, asil bir tabiatınız,
Sakin mi sakın bir ruhunuz var.
Lütfen bizleri barış elçileri, dostunuz
Ve hizmetkrınız olarak düşünün.

CAMPEIUS

Madam, düşününce öyle olduğumuzu göreceksiniz.

Bu kadınsı korkularla erdemlerinize haksızlık ediyorsunuz.

Sizinki gibi asil bir ruh bu türden kuşkuları

Sahte bir parayı atar gibi fırlatıp atar. Kral sizi seviyor;

Dikkat edin de bu sevgiden yoksun kalmayın.

Bize gelince, işinizle ilgilenmemize izin verirsiniz,

Varımızı yoğumuzu hizmetinize adamaya hazırız.

KATHARINE

Lordlarım, nasıl istiyorsanız öyle yapın.

Eğer saygısızlık ettiysem lütfen beni affedin.

Biliyorsunuz, ben bir kadını,

Sizin gibi insanlara münasip cevapları verecek zekâdan
yoksunum.

Lütfen majestelerine saygılarımı arz edin;

Kalbim hâlâ onun ve yaşadığım sürece dualarım da onun
olacak.

Haydi saygıdeğer pederler, tavsiyelerinizi bahşedin;

Bu ülkeye ayak bastığında payelerini bu kadar pahalıya
satın alacağı

Aklına bile gelmeyen kadın şimdi size yalvarıyor.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Kralın dairesinde bir oda.)

(İçeri Norfolk dükü, Suffolk dükü, Lord Surrey
ve başmabeyinci girer.)

NORFOLK

Eğer şimdi hep birlikte şikâyet eder
Ve şikâyetlerinizde kararlılıkla ısrarcı olursanız
Kardinal karşı duramaz.
Eğer elinize geçen bu fırsatı teperseniz,
Halen katlanmakta olduğunuz rezaletlere
Yenilerinin ekleneceğini kesinlikle söyleyebilirim.

SURREY

Bana kayınpederim dükü^[22] hatırlatacak
Ve onun intikamını almamı sağlayacak
En küçük fırsatı bile sevinçle karşılarım.

SUFFOLK

Kardinalin aşâğılamalarına veya en azından soğuk
tavırlarına
Maruz kalmamış bir soylu var mı acaba?
Kendisi dışında herhangi birinin asaletine
Acaba ne zaman önem vermiştir?

BAŞMABEYİNCİ

Lordlarım, hiç çekinmeden konuşun;
Onun sizden ve benden nasıl bir muamele hak ettiğini
biliyorum.

Gerçi bugünlerde koşullar bizden yana,
Ama korkarım ki, ona çok fazla şey yapamayacağız.
Eğer kralla görüşmesini engelleyemezseniz,
Asla onun aleyhinde bir girişimde bulunmayın
Çünkü konuşmasında kralı etkileyen bir büyü var.

NORFOLK

Ah, kardinalden korkmaya gerek yok;
O büyü artık bozuldu. Kral onun hakkında
Öyle şeyler öğrendi ki, baldan tatlı dilinin işi bitti.
Artık kralın memnuniyetsizliğinden kurtulmasına
imkân yok.

SURREY

Bayım, böyle haberleri saat başı duysam bile
Çok mutlu olurum.

NORFOLK

İnanın bana, söylediklerim doğru.
Kralın boşanması konusunda
Birbiriyle çelişen girişimlerde bulunduğu anlaşıldı;
İçinde bulunduğu durumu ancak düşmanımın başına
dileyebilirim.

SURREY

Entrikaları nasıl ortaya çıktı?

SUFFOLK

Çok tuhaf bir şekilde.

SURREY

Nasıl, nasıl?

SUFFOLK

Kardinalin papaya yazdığı mektuplar

Yanlışlıkla kralın eline geçti. Kardinal bu mektuplarda

Papadan boşanma kararı vermemesini rica ediyor;

Çünkü boşanma gerçekleşirse, onun sözlerini tekrar

ediyorum,

“Gördüğüm kadarıyla, kralım gönlünü kraliçenin

nedimelerinden

Leydi Anne Bullen’e kaptırmış vaziyette.”

SURREY

Bu mektup şimdi kralın elinde mi?

SUFFOLK

Emin olabilirsiniz.

SURREY

Bundan bir şey çıkar mı?

BAŞMABEYİNCİ

Kral bu mektupla kardinalin içyüzünü gördü;

Amacına ulaşmak için ne dolaplar çevirdiğini anladı.
Ama bu kez kardinalin bütün numaraları suya düştü;
Durumu aynen hastasına öldükten sonra ilaç getiren
doktorunki gibi;
Kral güzel leydi ile evlenmiş.^[23]

SURREY

Bunun doğru olmasını öyle isterdim ki!

SUFFOLK

Mutlu olabilirsiniz lordum
Çünkü arzunuz gerçekleşti.

SURREY

Bütün kalbimle bu evliliği kutluyorum.

SUFFOLK

Ben de amin diyorum.

NORFOLK

Herkes öyle diyor.

SUFFOLK

Taç giyme töreni için emir verildi.
Ama doğrusu bu çok yeni bir haber;
Henüz çok duyan olmamıştır.
Lordlarım, o çok hoş bir kadın;
Zekâsı ve fiziği kusursuz.
Eminim ki, ülkemize asla unutulmayacak,

Hep hatırlanacak kutlu bir bebek doğuracak.

SURREY

İyi ama kral kardinalin bu mektubunu sineye çeker mi?

Umarım öyle bir şey olmaz!

NORFOLK

Umarım.

SUFFOLK

Hayır, hayır; kardinalin başında bu mektubun cezasının

Daha çabuk verilmesini sağlayacak başka belalar var.

Kardinal Campeius kraldan izin almadan,

Kralın sorununu çözmeden Roma'ya tüydü;

Bizim kardinalin adamı olarak,

Onun entrikalarını desteklesin diye alelacele gönderildi.

Sizi temin ederim ki, kral bunu duyunca “Ha”^[24]

diye bağırmıştır.

BAŞMABEYİNCİ

Dilerim Tanrı'dan kral daha da öfkelenir

Ve daha yüksek sesle “Ha” diye kükrer.

NORFOLK

Lordum, Cranmer ne zaman dönüyor?

SUFFOLK

Döndü; hem de Hristiyan âleminin

Bütün ünlü üniversitelerinden

Kralı boşanma konusunda tatmin eden görüşler getirdi.
Sanırım kısa bir süre sonra,
Kralın ikinci kez evlendiği
Ve taç giyme töreni düzenleneceği halka ilan edilir.
Katharine'e artık kraliçe olarak değil,
Sadece Prens Arthur'un dul karısı olarak hitap edilecek.

NORFOLK

Bu Cranmer çok değerli bir insan;
Kralın evlilik işiyle çok uğraştı.

SUFFOLK

Öyle, bu yüzden de yakında onu
Başpiskopos olarak görürüz.

NORFOLK

Bunu ben de duydum.

SUFFOLK

Bundan eminim.
(İçeri Wolsey ve Cromwell girer.)
Kardinal geldi.

NORFOLK

Bakın, bakın, ne kadar da düşünceli.

WOLSEY

Cromwell, paketi krala verdiniz mi?

CROMWELL

Hem de eline teslim ettim, yatak odasında.

WOLSEY

İçine baktı mı?

CROMWELL

Hemen paketi açtı, ilk mektubu inceledi;

Yüzünde önem verdiğini gösteren bir ifade vardı.

Kendisini burada beklemenizi emretti.

WOLSEY

Çıkmaya hazır mıydı?

CROMWELL

Şu ana kadar hazırlanmıştır.

WOLSEY

Beni biraz yalnız bırakın.

(Cromwell çıkar.)

(Kendi kendine.)

Fransız kralının kız kardeşi

Alençon düşesi ile evlenmeli.

Anne Bullen mi? Hayır, Anne Bullen'le evlenmesine

izin veremem.

Güzellikten daha önemli şeyler de var. Bullen ha?

Bullen falan istemiyoruz biz.

Keşke bir an önce Roma'dan bir haber gelse.

Pembroke markizi ha!

NORFOLK

Canı sıkkın.

SUFFOLK

Kralın kendisine kızgın olduğunu duymuş olabilir.

SURREY

Tanrım, umarım adaletine yakışacak kadar öfkeli olur.

WOLSEY

(Kendi kendine.)

Sabık kraliçenin nedimelerinden biri,

Bir şövalyenin kızı mı hanımefendinin hanımı,

Kraliçenin kraliçesi olacak?

Bu mum parlak yanmıyor, onu söndürmem lazım.

Erdemli olduğunu, kraliçeliğe layık olduğunu biliyorsam

bile ne olmuş?

Onun ateşli bir Lutherci olduğunu,

Onun gibi birinin idaresi zor kralımızın koynuna girmesinin

Davamızın aleyhine olduğunu da biliyorum.

Şimdi de bir sapkın çıktı ortaya; Cranmer denilen

bu baş sapkın

Kralın gözüne girdi, en güvendiği danışmanı oldu.

NORFOLK

Canı bir şeye sıkılıyor.

SURREY

Umarım kalbinin tellerini kemirecek bir şeydir.
(İçeri elindeki kâğıtları okuyarak kral girer;
yanında Lovell vardır.)

SUFFOLK

Kral geldi, kral geldi!

KRAL

Kendisine ne kadar büyük bir servet edinmiş!
Her gün ne kadar da çok harcama yapıyor!
Bu kadar parayı tasarruf ettiğini söyleyebilir mi?
Lordlarım, kardinali gördünüz mü?

NORFOLK

Efendimiz, biz de burada durmuş onu izliyorduk.
Zihni isyan halinde; dudağını ısırtıyor, irkiliyor,
Aniden duruyor, gözlerini yere dikeyor,
Sonra parmağını şakağına dayıyor,
Birden hızla yürümeye başlıyor, sonra duruyor,
Göğsünü yumrukluyor ve arkasından gözlerini
aya çeviriyor.
Kendisini tuhaf tuhaf şekillere sokuyor.

KRAL

Kafası çok karışık olmalı. Bu sabah
İncelemek istediğim resmi evrakları bana yolladı.
Bilin bakalım evrakların arasında

Oraya yanlışlıkla girmiş olduğunu düşündüğüm ne buldum?

Altın yemek takımlarının, parasının, değerli eşyalarının,

Mobilyalarının dökümünü içeren bir liste.

Bunların değeri bir kulun edinemeyeceği kadar yüksek.

NORFOLK

Bunu mutlaka Tanrı istemiştir;

Bu listeyi paketin içine siz göresiniz diye bir ruh koymuştur.

KRAL

İçinde bulunduğu tefekkürün dünyevi değil de

Ruhani konularla ilgili olduğunu düşünseydik

Onu düşünceleriyle baş başa bırakırdık.

Ama korkarım düşünceleri maddi konular üzerine,

Derin derin düşünmesini gerektirmiyor.

(Kral oturur, Lovell’a bir şeyler fısıldar;

Lovell kardinalin yanına gider.)

WOLSEY

Tanrım beni affet.

Tanrı majestelerini daima kutsasın.

KRAL

Lordum, içiniz ruhani düşüncelerle dolu,

Aklınızda da en yüce erdemlerinizin listesi bulunuyor;

Ve biraz önce onları gözden geçiriyordunuz.

Ruhani konulardan biraz zaman çalıp

Dünyevi meselelere azıcık da olsa vakit ayıramıyorsunuz.

Sizi bu açıdan başarısız buluyorum

Ve bu konuda bana benzediğiniz için mutlu oluyorum.

WOLSEY

Efendim, ruhani konulara zaman ayırırım;

Devletteki görevime de ayırırım.

Doğanın insanın benliğini koruması için de zaman gerekir;

Ve doğanın zayıf bir evladı olan ben de,

Ölümlü kardeşlerim gibi bununla da ilgilenmeliyim.

KRAL

Çok iyi söylediniz.

WOLSEY

Dilerim majesteleri söylediğim iyi sözlerin lafta kalmayıp

İyi amellere dönüştüğünü de görür.

Ve bunu görmenizi sağlayacağım.

KRAL

Yine çok iyi konuştunuz;

İyi sözler söylemek bir çeşit iyi ameldir,

Ama lafa amel diyemeyiz. Babam sizi severdi;

Sizi sevdiğini söylerdi ve yaptıklarıyla sözlerini kanıtladı.

Tahta çıktığımdan beri her zaman

Kalbimde mutena bir yeriniz olmuştur;

Sizi sadece kendime büyük gelirler sağlayacak işlerde

kullanmadım,

Aynı zamanda mevcut varlığımı sizinle paylaşarak

Bütün cömertliğimi üstünüze yağırdım.

WOLSEY

(Kendi kendine.)

Ne demek istiyor acaba?

SURREY

(Kendi kendine.)

Tanrım, bitir şu işi.

KRAL

Sizi devletin en yüksek makamına getirmedim mi?

Rica ediyorum şimdi size diyeceklerimi

Doğru bulup bulmadığınızı bana söyleyin.

Ve eğer doğru buluyorsanız,

Bize sadık olup olmadığınızı da belirtin. Ne diyorsunuz?

WOLSEY

Efendimiz, itiraf ediyorum ki,

Bana her gün ihsanlar yağırdınız,

Hem de ne kadar çalışsam da

Kazanabileceğimden çok daha fazlasını.

Bütün girişimlerime rağmen

Kazandıklarım yeteneklerim ölçüsünde olmuştur.

Hedeflerim her zaman kutsal şahsınızın iyiliğine

Ve ülkenin yararına olan şeyler olmuştur.
Siz yüce majestelerinin bana yağdırdığınız ihsanları
Hiç hak etmeyen biçare kulunuz ben
Size olan sadakatimi gösteren şükranlarımdan,
Sizin için Tanrı'ya edeceğim dualarımdan,
Size karşı her geçen gün artan
Ve ben ölene, o kış mevsimi beni yok edene kadar
Sürecek olan bağlılığımdan başka bir şey veremem.

KRAL

Çok güzel bir cevap verdiniz.
Sadık ve itaatkâr bir tebaayı çok güzel resmettiniz;
Bunun insana kazandırdığı onur sadakatin ödülüdür;
Sadakatsizliğin cezası ise onursuzluktur.
Herkesten çok size ihsanlar bahsettiğime,
En derin sevgimi verdiğime, unvanlar yağdırdığıma göre,
Bana olan görevlerinize bakmaksızın,
Elinizi, yüreğinizi, beyninizi, tüm yeteneklerinizi,
özelikle de sevginizi
Herkesten çok dostunuz olan benim için kullanmalı,
bana adamalısınız.

WOLSEY

Yemin ederim ki, majestelerinin iyiliğini her zaman
Kendiminkinden üstün tuttum, tutuyorum ve tutacağım.

Bütün dünya size olan görevini unutsa da,
Sadakatini kalbinden söküp atsa da,
Akla gelebilecek en korkunç tehlikeye rağmen
Size olan görev duygum tehlike seline karşı bir kaya gibi
dikilecek,
Korkunç akıntının önünde bir bent gibi sarsılmadan
duracaktır.

KRAL

Bunlar çok asil sözler; bakınız lordlar
Ne kadar sadık bir kalbi var
Ve siz onu açtığını gördünüz.
(Wolsey'ye bazı evraklar verir.)
Şunları bir inceleyin, arkasından da şunları;
Sonra da eğer iştahınız kalmışsa kahvaltınızı yapın.
(Kral öfkeyle kardinale bakarak çıkar. Soylular
kralın peşinden gülerek ve fısıldaşarak giderler.)

WOLSEY

Bunun anlamı ne acaba?
Bu ani öfke de ne oluyor? Bunu hak edecek ne yapmış
olabilirim?
Giderken bana öfkeyle baktı,
Sanki gözleriyle beni mahvetmek istiyordu.
Öfkeli aslan da kendisini yaralayan avcıya böyle bakar,

Sonra da onu parçalar. Şu evrakı inceleyeyim;
Korkarım öfkesinin nedeni bu. Evet, öyle.
Bu evrak benim mahvıma neden oldu.
Bu kendi amaçlarım için,
Papa olmak,^[25] Roma’da dost satın almak için topladığım
Bütün o servetin dökümü. Ah, ihmalkârlık!
Bir aptala böyle düşmek yakışır.
Hangi aksi şeytan bu çok önemli sırrı
Krala yolladığım pakete koymama neden oldu?
Bu işi düzeltmenin bir yolu yok mu?
Bunu ona unutturacak bir numara bulamaz mıyım?
Biliyorum, bu onu çok kızdıracak.
Ama bir çare aklıma geldi; her şey yolunda giderse,
Kadere rağmen bu işten paçayı sıyırmamı sağlayacaktır.
Bu evrak da ne? “Papaya”!
Papa hazretlerine her şeyi açıkladığım mektup.
Bitti her şey, elveda. Yüceliğimin doruk noktasına çıktım
Ve artık görkemimin zirvesinden hızla düşüşe geçtim.
Gece düşen parlak bir meteor gibiyim
Artık beni kimse görmeyecek.
(İçeri Norfolk ve Suffolk dükleri, Surrey kontu
ve başmabeyinci girer.)

NORFOLK

Kardinal, kralın arzularını dinleyin.

Kral kraliyet mührünü derhal bize teslim etmenizi

Ve majestelerinin ikinci bir emrine kadar

Winchester piskoposluğuna ait

Asher House'a kapanmanızı emrediyor.

WOLSEY

Durun. Bu emrin belgesi nerede lordlar?

Bu kadar önemli bir konuda yazılı emir gerekir.

SUFFOLK

Kralın ağzından çıkan bir emre

Kim uymamaya cüret edebilir?

WOLSEY

İşgüzar lordlar, biliniz ki,

Bana olan garezinizin ifadesi olan

Bu kelimelerden daha başka bir şey yoksa,

Söylediklerinizi yerine getirmeme cüretini

Göstereceğim ve göstermek zorundayım.

Artık kıskançlık gibi bayağı bir malzemeden

Yapılmış olduğunuzu görüyorum.

Sanki sizi besleyecekmiş gibi

Başıma gelenleri büyük bir heyecanla takip ediyorsunuz;

Ne büyük bir sevinç ve aldırmazlıkla karşılıyorsunuz

Mahvıma neden olabilecek şeyleri!

Kıskançlık yolundan ayrılmayın kötü yürekli insanlar.

Size örnek olan Hıristiyanlar var bu dünyada

Ve hiç kuşkusuz hak ettikleri ödülü^[26] alacaklardır.

Böylesine ısrarla istediğiniz mührü bana,

Benim ve sizin efendiniz olan kral

Kendi elleriyle verdi ve ömrümün sonuna kadar

Mühürle birlikte gelen gelirin, mevkinin ve onurun

keyfini sürmemi istedi.

Bu lütfu resmileştirmek için de bir berat verdi.

Pekâlâ, şimdi kim alacak onu benden?

SURREY

Onu veren kral.

WOLSEY

Öyleyse, bizzat onun alması gerekecek.

SURREY

Papaz, sen çok kibirli bir hainsin.

WOLSEY

Mağrur lord, yalan söylüyorsun.

Çok kısa bir süre sonra Surrey bu lafları söylemiş

olmaktansa

O dilini kesip atmış olmayı dileyecek.

SURREY

Seni kızıl günahkâr, senin ihtirasın bu acılı ülkeyi

Kayınpederim soylu Buckingham'sız bıraktı;
Seni ve işbirlikçi kardinalleri toplasalar,
Hepinizin en iyi özelliklerini bir araya getirseler,
Onun saçının bir teli bile etmez. Lanet olsun entrikalarına.
Ona yardım edemeyeyim diye beni
Yalan yere ona yönelttiğin suçları affedebilecek kraldan,
Herkesten uzak bir yere, İrlanda'ya vali olarak gönderdin.
Bu arada senin yüce iyiliğin,
Sırf mübarek merhametinden dolayı,
Bir baltayla onu günahlarından arındırdı.

WOLSEY

Bu geveze lordun bu söylediklerine
Ve şerefli adıma leke düşürecek
Diğer bütün suçlamalarına vereceğim cevap şu: Hepsi yalan.
Düke hak ettiği cezayı yasalar verdi.
Onun idamına kişisel bir nefretten dolayı
Benim neden olmadığımı mahkemenin asil jüri üyeleri
Ve dükün kötü emelleri şahittir.
Lordum, çok konuşmaktan hoşlansaydım,
Onurdan ve dürüstlükten payınıza çok az düşmüş;
Soylu efendim kralıma olan sadakatimde
Ve doğruluğumda bana rakip olabilmesi için
Surrey'den daha sağlam biri gerekir derdim size.

SURREY

Papaz, sırtındaki uzun cüppe seni koruyor;
Yoksa kılıcımın yüregini deldiğini hissederdin.
Lordlarım, bu küstahlığa nasıl katlanabiliyorsunuz?
Hem de bu herifin küstahlığına?
Eğer böylesine sessiz kalırsak,
Ve bu kızıl papazın bizi aşağılamasına izin verirsek
Asaletimize elveda diyelim daha iyi.
Kardinal şapkasıyla gözümüzü kamaştırıp
Bizi tarlakuşu^[27] gibi yakalasın daha iyi.

WOLSEY

Sana göre her türlü erdem zehirdir.

SURREY

Evet kardinal, memleketin bütün zenginliğini
Zorbalıkla kendi elinizde toplama erdemi öyledir.
Kral aleyhinde papaya yazdığınız,
Ama ele geçirilen mektuplardaki erdeminiz öyledir.
Madem beni çileden çıkardınız,
Bundan böyle herkes öğrenecek erdemlerinizi.
Lord Norfolk, siz gerçek bir soylusunuz;
Halkın esenliğine, aşağılanan soyluların durumuna
Ve bu adam yaşadığı sürece
Bir “beyefendi” unvanı bile alamayacak

Evlatlarımıza önem veriyorsanız eğer,
Söyleyin ona günahlarının,
Şahsına yöneltilen suçlamaların genel toplamını.
Kardinal, yatağınızda çirkin bir fahişe ile oynaşırken
Çalan ayın çanını duyduğunuzda irkildiğinizden
Daha fazla irkilteceğim sizi.

WOLSEY

Ne kadar nefret edilesi bir adam;
Ama dinim ondan nefret etmeme izin vermiyor.

NORFOLK

Lordum, bu suçlamalar şu anda kralın elinde;
Ama şu kadarını söyleyebilirim, hepsi de çok ağır
suçlamalar.

WOLSEY

Kral ona olan sadakatimi öğrenince
Masumiyetim çok daha temiz ve lekesiz olarak
ortaya çıkacak.

SURREY

Paçanızı kurtaramayacaksınız. Hafızama şükürler olsun.
Bu suçlamalardan bazılarını hatırlıyorum ve şimdi onları
sıralayacağım.
Kardinal, eğer yüzünüz kızarır ve “suçluyum” derseniz
İçinizde biraz namus kırıntısı kalmış dedirtirsiniz.

WOLSEY

Söyleyin bayım. En kötü suçlamalarınızı bile dinlemeye
hazırım:

Eğer yüzüm kızarırsa, bir asilzadenin

Bu kadar edep yoksunu olmasından kızaracaktır.

SURREY

Edep yoksunu olmayı kafamı kaybetmeye tercih ederim.

Buyurun bakalım: Öncelikle, kralın rızası veya bilgisi
olmaksızın

Kendinizi papanın temsilcisi yaptırdınız ve bu yetkiyle

Bütün piskoposların yetki alanına tecavüz ettiniz.

NORFOLK

Sonra Roma'yla ve yabancı hükümdarlarla yaptığınız

Bütün yazışmaların hepsinde açık açık

Ego et Rex meus^[28] ifadesini kullandınız;

Böylelikle kralı astınız durumuna düşürdünüz.

SUFFOLK

Sonra imparatora^[29] elçi olarak gönderildiğinizde

Flanders'a giderken,

Kraliyet mührünü, krala ve meclise söylemeden

Yanınızda götürme cüretini gösterdiniz.

SURREY

Ayrıca kralın ve hükümetin bilgisi olmaksızın

Majesteleri kral ile Ferrara arasında bir anlaşma yapması için,
Gregory de Cassado'ya büyük bir heyet yolladınız.

SUFFOLK

Sırf ihtirasınız nedeniyle

Kralın sikkelerine şapkanızın resmini koydurdunuz.

SURREY

Sonra kendinize yeni unvanlar sağlamak amacıyla,

Roma'ya inanılmaz miktarda para yollayarak

–Ki bu paraları hangi yolla edindiğinizi vicdanınıza
bırakıyorum–

Ülkenin mahvına zemin hazırladınız.

Bunlar gibi daha başka bir sürü şey var,

Ama hepsi de sizden kaynaklandığı

Ve bu yüzden iğrenç olduğu için

Onlara değinerek ağzımı kirletmeyeceğim.

BAŞMABEYİNCİ

Lordum, düşmekte olan bir adamın üstüne

Bu kadar fazla gitmeyin. Böyle yapmamak erdemdir.

Onun işlediği suçların cezasını kanunlar verecektir;

Öyleyse onu düzelten siz değil kanunlar olsun.

Onun gibi yüce bir kişinin

Bu denli zavallılaştığını görünce kalbim kan ağlıyor.

SURREY

Onu başışlıyorum.

SUFFOLK

Lord kardinal, kralın bir emri daha var:

Roma'nın elçisi olma sıfatınızın verdiği yetkiye dayanarak

Bu ÷lkede son zamanlarda yaptığınız

Her şeyin iptali için bir ferman gerekmektedir.

Bu yüzden, bütün mallarınıza, arazilerinize, gelirlerinize,

Saraylarınıza, size ait olan her şeye el konulacağına,

Artık kralın himayesi altında olmadığınıza dair

Bir ferman çıkarılmıştır. Görevim size bunları bildirmektir.

NORFOLK

şimdi nasıl daha iyi bir hayat sürebileceğinizi düşünmeniz için

Sizi yalnız bırakacağız. Kraliyet mührünü

Geri vermeme konusundaki inatçılığınızı krala bildireceğiz;

Hiç kuşkusuz majesteleri size müteşekkir olacaktır.

Elveda kötü yürekli lord kardinalim.

(Wolsey dışında herkes çıkar.)

WOLSEY

Ben de elveda diyorum bana kötü niyet besleyen sizlere.

Elveda. Sonsuza kadar elveda diyorum bütün yüceliğime.

İşte böyledir insan olmak;

Bugün içinde taze umut yaprakları yeşerir,

Yarın tomurcuklar açar

Ve parıl parıl parlar üzerine yağan payelerle;
Ama üçüncü gün bir don vurur;
Tam da her şeyin yolunda olduğundan,
Yüceliğinin olgunlaştığından eminken
Öldürücü don kökünü kurutur insanın
Ve benim devrildiğim gibi devirir onu.
Ben de şişirilmiş keselerle yüzen neşeli çocuklar gibi,
Uzun yıllar boyumu çok aşan görkem denizinde yüzdüm.
Sonunda şişen gururum patladı ve beni,
Bu yaşlı ve çalışmaktan yorgun düşmüş adamı
Ebediyen yok edecek olan korkunç akıntının insafına
bıraktı.
Bu dünyanın nafile görkemi ve şatafatı, senden nefret
ediyorum.
Yüreğimde yepyeni şeylerin filizlendiğini hissediyorum.
Ah, ne sefil biridir hükümdarların lütuflarına bel bağlayan
zavallı kişi!
Hükümdarların nail olmaya çalıştığımız gülümsemeleri ile
Bizi mahvedecek öfkeleri arasında,
Savaşların veya kadınların yol açtığından çok daha fazla
İstirap ve korku vardır.
Şeytanın düşüşü gibidir insanın düşüşü;
Bir düştü mü ebediyen yitirir umudunu.

(İçeri Cromwell girer. Şaşkın şaşkın bakmaktadır.)

Nasılsın Cromwell?

CROMWELL

Konuşacak takatim yok efendim.

WOLSEY

Başıma gelen felaketlere mi şaşırdın?

Yüce birinin böyle nasıl düşebileceğini mi anlayamıyorsun?

Yapma, eğer ağlıyorsan gerçekten düşmüşüm demektir.

CROMWELL

Ekselansları, nasılsınız?

WOLSEY

İyiyim;

Hiç bu kadar mutlu olmamıştım benim sevgili Cromwell'im.

Artık durumumun farkındayım ve içimde

Bütün dünyevi payelerden daha üstün bir huzur,

Sakin ve dingin bir vicdan var.

Kral bana şifa verdi; bu yüzden majestelerine müteşekkirim.

Ve bana acıdığı için bu omuzlardan, bu yıkılmış sütunlardan,

Bir donanmayı bile denize gömecek yükü,

Bol miktarda verilmiş olan payelerin yükünü kaldırdı.

Ah Cromwell, bu ağır bir yük. Cennete gitmeyi uman

Bir insan için çok ağır bir yük bu.

CROMWELL

Ekselansları bu yükü layıkıyla taşıdığı için mutluyum.

WOLSEY

Umarım bunu başarmışımdır;

Ruhumda hissettiğim metanet duygusu sayesinde

Artık yüreksiz düşmanlarımın bana çektirebilecekleri
acılardan

Çok daha fazlasına ve büyüğüne katlanabilecek
durumdayım.

Ne haberler var?

CROMWELL

En büyük ve en önemli haber

Kralla aranızın bozulması.

WOLSEY

Tanrı kralı kutsasın.

CROMWELL

İkincisi, Sir Thomas More'un

Sizin yerinize başvekil olarak atanması.

WOLSEY

İşte bu biraz acele olmuş, ama o çok bilgili bir insandır.

Majestelerinin ona olan muhabbetinin uzun yıllar
sürmesini,

Onun da adil ve vicdanlı olmasını Tanrı'dan dilerim.

Öyle ki, vadesi dolup hakkın rahmetine kavuştuğunda

Mezarını öksüz ve yetimlerin gözyaşları^[30] sulasın.

Başka ne haberler var?

CROMWELL

Cranmer döndü ve kral tarafından iyi bir şekilde kabul edildi;

Canterbury başpiskoposu yapıldı.

WOLSEY

İşte bu önemli bir haber.

CROMWELL

Son olarak da, kralın uzun süre önce gizlice evlendiği

Leydi Anne bugün kiliseye giderken,

Halka kralın kraliçesi olarak takdim edildi.

Bugünlerde herkes sadece onun taç giyme törenini konuşuyor.

WOLSEY

İşte beni dibe çeken ağırlık bu oldu.

Ah Cromwell, kral beni alt etti;

Bütün görkemimi o kadın yüzünden ebediyen kaybettim.

Artık güneş unvanlarımı aydınlatmayacak;

Ne de kapımda benden bir gülümseme koparmak için bekleyen

O soylular kalabalığının^[31] üzerinde parlayacak.

Haydi, uzaklaş yanımdan Cromwell;

Ben zavallı, düşmüş bir insanım,
Senin lordun ve efendin olmaya layık değilim.
O güneş hiç batmasın diye hep dua ettiğim krala git;
Ona senin ne kadar dürüst ve sadık olduğunu söylemiştim;
Kral seni önemli mevkilere getirecektir.
Kralın asil tabiatını bilirim; benim hatıram onu
Senin umut vaat eden hizmetlerinin
Yok olmamasını sağlamaya teşvik edecektir.
Sevgili Cromwell, krala gitmeyi ihmal etme,
Bu fırsattan yararlan ve geleceğini teminat altına al.

CROMWELL

Ah lordum! Yani sizi bırakıp gitmeli miyim?
Bu kadar iyi, bu kadar soylu ve bu kadar adil bir efendiyi
terk mi etmeliyim?
Kalbi taştan olmayanlar, tanık olun
Cromwell'in ne büyük bir ıstırapla efendisinden ayrıldığını.
Krala hizmet edeceğim ama dualarım
Her zaman ve ebediyen sizin olacak.

WOLSEY

Cromwell, bütün bu çektiğim ıstırap sırasında
Bir damla bile gözyaşı dökmek aklımdan geçmedi,
Ama senin bu sadakatin kadın gibi ağlattı beni.
Haydi, silelim gözyaşlarımızı da bana kulak ver Cromwell:

Gün gelip unutulmuş –ki o gün mutlaka gelecektir–
Cansız, soğuk mermerin içinde yatarken,
Artık hakkımda tek bir söz bile edilmezken,
Sana benim öğretmenlik ettiğimi söyle;
Bir zamanlar ihtişam yollarını aşındıran,
Şerefın bütün derinliklerini ve kıyılarını tarayan Wolsey'nin
Sana yükselmek için bir yol –hem de kendi mahvından–
Güvenli ve emin bir yol bulduğunu,
Ama senin efendinin o yolu kaçırdığını söyle.
Düşüşüme, mahvıma neden olan şeylere dikkat et.
Cromwell, sana emrediyorum, ihtirasa kapılma.
Meleklerin düşüşüne bu günah sebep oldu;
Öyleyse yaratıcısının sureti olan insanoğlu
İhtirasa bir şey kazanmayı nasıl umabilir?
Son olarak, kendini sev, senden nefret edenleri bağrına bas;
Yolsuzluk dürüstlükten daha fazla kazandırmaz.
Kıskanç dilleri susturmak için barışı her zaman sağ elinde taşı.
Adil ol ve kimseden korkma; hedefin her zaman ülkenden,
Tanrı'dan ve doğrudan yana olsun.
Bütün bunlara karşın yine de düşersen,
Ah Cromwell, o zaman kutlu bir şehit olarak düşersin.
Krala hizmet et; lütfen beni içeri götür.
Son kuruşuna kadar sahip olduğum her şeyin bir listesini yap;

Hepsi kralındır. Benimdir diyebileceğim tek şey

Şu cüppem ve Tanrı'ya olan bağlılığımdır.

Ah Cromwell, Cromwell, kralıma hizmet ettiğim

aşkın yarısıyla

Tanrıma hizmet etmiş olsaydım, beni bu yaşta

Düşmanlarımın karşısında savunmasız bırakmazdı.

CROMWELL

Metin olun efendim.

WOLSEY

Metinim. Elveda saraydan gelecek umutlar;

Artık umutlarımı Tanrı'ya bağladım.

(Çıkarlar.)

IV. Perde

1. Sahne

(Bir sokak.)

(İçeri iki beyefendi girer, selamlaşırlar.)

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Tekrar karşılaştığımıza memnun oldum.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Ben de öyle.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Buraya Leydi Anne'in taç giyme töreninden dönüşünü

İzlemek için mi geldiniz?

İKİNCİ BEYEFENDİ

Tek amacım bu. Son karşılaşmamızda

Buckingham dükü mahkemeden dönüyordu.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Çok doğru. O zaman çok acıklı bir olay söz konusuydu;

Şimdi ise herkesi mutlu eden bir olay.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Haklısınız. Eminim yurttaşlar bugünü oyunlarla,

Tören alaylarıyla ve saygı gösterileriyle kutlayarak

–Doğrusu, bu konuda çok heveslidirler–

Krala olan bağlılıklarını çok iyi bir şekilde göstermişlerdir.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Efendim, sizi temin ederim ki,
Bundan daha görkemlisi, daha iyisi görülmemiştir.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Elinizdeki kâğıtta ne yazdığını sorabilir miyim?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Tabii, adet olduğu üzere taç giyme töreninde
Görev almak isteyenlerin listesi.
Birinci sırada Suffolk dükü var, mabeyin müşiri olacak;
İkinci sırada Norfolk dükü var, o da başteşrifatçı olacak;
Gerisini kendiniz okuyabilirsiniz.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Teşekkür ederim efendim, bu geleneği bilmeseydim
Listeniz çok işime yarayabilirdi.
Fakat rica ederim söyleyin bana,
Dul prenses Katharine'e ne oldu?
Onun hakkında bir haber var mı?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Size bu konuda da bilgi verebilirim.
Canterbury başpiskoposu,
Kilisenin diğer âlim ve saygıdeğer şahsiyetleriyle birlikte
Geçenlerde prensesin yaşadığı Amphthil'e altı mil
uzaklıktaki
Dunstable'da bir mahkeme kurdu;

Prenses bu mahkemeye defalarca çağrıldı ama gitmedi.
Lafı uzatmayayım, mahkemeye gitmemesi
Ve kralın son zamanlardaki kaygıları nedeniyle,
Bu âlim kişilerin genel kabulüyle prenses ile kralın boşanmış
Ve evliliğin geçersiz olduğuna karar verildi.
Prenses daha sonra Kimmalton'a götürüldü;
şimdi orada hasta.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Ah iyi yürekli leydi.

(Borular çalınır.)

Borular çalınıyor; yaklaşın, kraliçe geliyor.

(TAÇ GİYME TÖRENİNİN DÜZENİ

1. Canlı bir şekilde borular çalınır.
2. Daha sonra iki yargıç.
3. Önünde asa ve mühür kesesiyle başmabeyinci.
4. Şarkı söyleyen koro. Müzik.
5. Elinde asasıyla Londra belediye başkanı.

Onun arkasında armalı üniforması ve başında
yaldızlı bakır bir taçla teşrifatçı.

6. Elinde altın asa, başında altından yarım bir taçla
Dorset markisi; onun yanında, elinde üstünde güvercin
bulunan gümüş bir asa, başında kont tacıyla Surrey
kontu. Göğsünde “S” şeklindeki parçalardan oluşan bir

zincir vardır.

7. Resmi kıyafetli Suffolk dükü; başında taç, elinde uzun beyaz mabeyn müşiri asası vardır. Yanında Norfolk dükü bulunmaktadır. Onun da elinde başteşrifatçı asası, başında bir taç, göğsünde “S” şeklindeki parçalardan oluşan bir zincir vardır.

8. Dört Cinque-Port baronu tarafından taşınan bir gölgelik, altında tören kıyafetiyle kraliçe. Saçı inciyle bezelidir ve başında taç vardır. Kraliçenin bir yanında Londra piskoposu, diğer yanında Winchester piskoposu yürümektedir.

9. Yaşlı Norfolk düşesi, başında çiçeklerle bezeli altın bir taç vardır ve kraliçenin eteğini tutmaktadır.

10. Başlarında çieksiz, sade altın çemberlerle leydiler veya kontesler. Sahneden düzen içinde ve ihtişamlı geçerler; arkasından borular çalınır.)

İKİNCİ BEYEFENDİ

Gerçekten muhteşem bir tören alayı; şunları tanıyorum,
Ama şu asayı taşıyan kim?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Dorset markisi; yanında asa taşıyan da Surrey kontu.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Kendine çok güvenen yakışıklı bir soylu.

Şu da Suffolk dükü olmalı.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Evet, öyle; mabeyin müşiri.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Şu da Lord Norfolk mu?

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Evet.

İKİNCİ BEYEFENDİ

(Kraliçeye bakarak.)

Tanrı seni korusun!

Hayatımda gördüğüm en güzel yüz bu.

Bayım, yemin ederim ki, o bir melek.

Kralımız bu leydiyi kucakladığında

Bütün Hint adaları kollarında,

Hatta daha fazlasına sahip demektir.

İyi ki vicdan azabı çekmiş diyorum.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Kraliçenin başının üstünde gölgelik tutanlar da

Cinque-port^[32] baronları.

İKİNCİ BEYEFENDİ

O adamlar çok mutlu olmalı;

Eminim kraliçenin yakınında olan herkes mutludur.

Sanırım eteğini tutan yaşlı leydi de Norfolk düşesi.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Doğru; geri kalanların hepsi de kontes.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Taçlarından anlaşılıyor. Gerçekten hepsi de yıldız gibi.

Bazıları da düşen yıldız.^[33]

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Bu konuya hiç değinmeyin.

(Tören alayı sahneyi terk eder;

canlı bir şekilde borular çalınır.)

(İçeri üçüncü bir beyefendi girer.)

Tanrı sizi korusun bayım. Nerede ter döküyordunuz?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Kilisedeki kalabalığın arasındaydım;

O kadar kalabalıktı ki, iğne atsanız yere düşmezdi.

Coşkunluklarından neredeyse boğuluyordum.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Töreni izlediniz mi?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Evet.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Nasıldı?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Görölmeye değerdı.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Sayın bayım, lütfen bize anlatın.

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Elimden geldiği kadar anlatmaya çalışayım.

Lordlar ve leydilerden oluşan görkemli alay

Kraliçeyi koronun içinde kendisi için hazırlanan yere getirip

Biraz geriye çekildi; bu sırada majesteleri kraliçe

Yarım saat kadar tam izleyicilerin karşısına konmuş olan

Bir tahtta oturup dinlenirken bütün güzelliğini

halka gösterdi.

Bayım, inanın bana, erkeklerin bugüne kadar gördüğü

en güzel kadın o.

Kraliçenin bu güzelliğini yakından gören halktan

Tıpkı bir fırtınada geminin halatlarından çıkan sesler gibi

Çeşitli tonlarda güçlü bir uğultu yükseldi.

Şapkalar, pelerinler, hatta sanırım yelekler havaya fırlatıldı;

Yüzleri kafalarına yapışık olmasaydı, bugün onlar da

kaybolmuş olurdu.

Böylesine bir sevinci daha önce hiç görmemiştim.

Doğum yapmalarına iki gün kalmış olan hamile kadınlar

Eski savaşlarda kullanılan koçbaşları gibi kalabalığı sarsıyor,

Önlerindeki çekilmesini sağlıyorlardı;

Öylesine iç içe girip kaynaşmışlardı ki,

Hiçbir erkek “İşte bu benim karım” diyemezdi.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Sonra ne oldu?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Sonunda kraliçe kalktı ve ağır adımlarla mihraba geldi,

Diz çöktü ve bir azize gibi

Güzel gözlerini gökyüzüne çevirdi ve imanla dua etti.

Arkasından ayağa kalktı ve eğilerek halkı selamladı.

Canterbury başpiskoposunun ona saygıyla verdiği

Kutsal yağ, Dindar Edward’ın tacı, asa, barış kuşu gibi

Egemenlik alametlerini almasıyla taç giyme töreninin

Bütün gerekleri yerine getirildikten sonra,

Ülkenin en seçkin solistlerinden oluşan koro

Hep bir ağızdan Te Deum ilahisini okudu.

Sonra kraliçe oradan ayrıldı ve yine aynı görkemli alayla

Şölenin verileceği York-place’e gitti.

BİRİNCİ BEYEFENDİ

Bayım, artık oraya York-place dememelisiniz;

o günler eskide kaldı

Çünkü kardinalin gözden düşmesinden sonra bu ad değişti;

Orası artık krala ait ve adı da Whitehall.

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Biliyorum;

Ama o kadar yakın zamanda değişti ki,

Alışkanlıktan kullanıyorum.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Kraliçenin her iki yanında yürüyen piskoposlar kimdi?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Stokesley ve Gardiner. Biri yakında kralın kâtipliğine atanan

Winchester piskoposu, diğeri de Londra piskoposu.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Winchester piskoposu

Erdemli başpiskopos Cranmer'i pek sevmez diyorlar.

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Bunu herkes biliyor; ancak bu büyük bir sorun

oluşturmayacak

Çünkü Cranmer kendisine sırt çevirmeyecek bir dost

bulacak.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Lütfen söyleyin, kim bu kişi?

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Thomas Cromwell. Kralın çok değer verdiği bir kişi

Ve gerçek bir dost. Kral onu haznedar atadı

şimdi de kraliyet meclisi üyesi oldu.

İKİNCİ BEYEFENDİ

Daha yüksek payeleri hak edecektir.

ÜÇÜNCÜ BEYEFENDİ

Hiç kuşkusuz. Haydi baylar,

Siz de benim gittiğim yöne, saraya gidiyorsunuz;

Orada konuğum olmanızı sizden istiyorum.

Yolda size anlatacağım başka şeyler de var.

İKİSİ BİRDEN

Arzunuz başımız üzerine bayım.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Kimbolton.)

(İçeri dul Katharine girer; hastadır, yürümesine yardımcıısı Griffith ile nedimesi Patience yardım etmektedir.)

GRIFFITH

Majesteleri, nasılsınız?

KATHARINE

Ah Griffith, ölmek üzereyim;

Bacaklarım üstü meyve dolu dallar gibi

Yere eğiliyor, yükünü yere bırakmak istiyor.

Bir sandalye ver; şimdi kendimi daha iyi hissediyorum.

Griffith, beni buraya getirirken

Şeref timsali yüce kardinal Wolsey'nin öldüğünü mü söyledin?

GRIFFITH

Evet madam ama sanırım çok acı çekiyordunuz

Ve kulak vermediniz söylediklerime.

KATHARINE

Griffith, lütfen bana onun nasıl öldüğünü anlat.

Eğer iyi öldüyse, bana örnek olmak için

Münasip bir şekilde önüme geçti demektir.

GRIFFITH

Madam, söylentiye göre,
Northumberland kontu onu York'ta tutukladıktan sonra
İtibarını kaybetmiş biri olarak mahkemeye götürürken
Aniden rahatsızlanmış; o kadar kötü olmuş ki,
Katırının üstünde bile oturamıyormuş.

KATHARINE

Zavallı adam

GRIFFITH

Sonunda, sık sık konaklayarak Leicester'e gitmiş,
Manastıra yerleşmiş; rahip ve bütün manastır ahalisi
Onu saygıyla karşılamışlar. Kardinal rahibe,
“Ah muhterem peder, devletteki fırtınalarla tarumar olmuş
Yaşlı bir adam yorgun kemiklerini aranızda gömmeye geldi.
Tanrı aşkına ona biraz toprak verin,” demiş
Ve odasına çekilmiş; hastalığı yakasını bırakmamış,
Üç gün sonra, saat yaklaşık sekizde,
Tam da daha önce öleceğini söylediği saatte,
Pişmanlık dolu, sürekli tefekkür içinde,
Gözyaşı dökerek, ıstırapla kıvranarak, bütün unvanlarını
dünyaya,
Ruhunu da Tanrı'ya teslim ederek huzur içinde ölmüş.

KATHARINE

Aynı huzuru mezarında da bulsun,

Tanrı günahlarını affetsin.
Griffith, onu bir de ben anlatayım.
İhtirasının sınırı yoktu, kendini her zaman hükümdarlarla
eş tutardı,
Sinsice girişimlerle bütün ülkeyi eline geçirdi.
Dini unvanlar satmak onun için olağandı;
Fikirlerinin kanun olduğunu düşünürdü;
Kralın huzurunda yalan söylerdi;
Ağzından çıkan sözlerin anlamı her zaman muğlak olurdu;
Birini mahvetmek istedi mi, asla merhamet etmezdi;
Kendisi kadar büyük sözler verirdi,
Ama yerine getirdiği şeyler
Şimdi kendisinin olduğu gibi bir hiçti.
Ahlaksız biriydi ve din adamlarına kötü örnek oluyordu.

GRIFFITH

Soylu leydim, insanların kötülükleri mermere, iyilikleri de
suya yazılır.

Acaba majesteleri onun iyi yönlerini anlatmama
izin verirler mi?

KATHARINE

Anlat Griffith, yoksa bana kindar derler.

GRIFFITH

Bu kardinal sıradan bir aileden geliyordu,

Ama hiç kuşkusuz çok yükseklerle tırmanmak için
doğmuştu.

Beşikten itibaren tam anlamıyla bir âlimdi;

hem de olgun, mükemmel,

Son derece akıllı, güzel konuşan ve ikna edici bir âlim.

Kendisini sevmeyenlere karşı mağrur ve acımasızdı,

Ama dostlarına yaz güneşi gibi sevecen davranırdı.

Dünya nimetlerine hiç doymazdı –ki bu büyük bir günahtır–

Ama bahşederken de madam, tıpkı bir hükümdar gibi
cömertti.

Kurduğu o iki eğitim abidesi Ipswich ve Oxford

Her zaman onun yüceliğinin tanıkları olacaklardır;

Biri kendisini kuran o iyi adamdan sonra yaşamak
istemeyerek

Onunla birlikte yok oldu. Diğeri ise,

Gerçi tamamlanmadı ama ünü dünyayı öylesine sardı,

Bilimde öylesine mükemmel ve öylesine gelişmekte ki,

Kardinalin erdemleri Hıristiyan âleminin dilinden

Sonsuza değin düşmeyecek.

Gözden düşmesi ona büyük mutluluklar tattırdı;

Çünkü kendisini daha önce değil, ancak o zaman tanıdı

Ve sade bir insan olmanın ne iyi bir şey olduğunu gördü;

Ve Tanrı korkusuyla ölürek, o yaşında kimsenin

Ona veremeyeceği kadar büyük bir onur kazandı.

KATHARINE

Ben öldükten sonra, hayatta yaptıklarımı anlatması,

Onuruma leke sürülmesine mani olması için

Griffith gibi dürüst bir tarihçiden başkasını istemem.

Doğruluğa sıkı sıkıya bağlılığınla ve alçakgönüllülüğünle,

Hayattayken en nefret ettiğim insana

Ölümünden sonra saygı duymamı sağladın.

Huzur içinde yatsın.

Patience yanıma gel, beni yatağa yatır;

Sana verdiğim zahmetlerin sona ermesine az kaldı.

Aziz Griffith, müzisyenlere ölüm çanım dediğim

Hüzünlü müziği çalmalarını söyle;

Bu sırada ben de yakında kavuşacağım göksel uyumu

düşüneyim.

(Hüzünlü ve ağır bir müzik çalınır.)

GRIFFITH

Uyudu aziz kadın, şurada sessizce oturalım da uyanmasın.

Sessiz ol, iyi yürekli Patience.

(RÜYA

İçeri dans ederek birbiri ardına altı kişi girer; beyazlar

giyinmişlerdir ve başlarında defne çelenk, yüzlerinde

altın renkli maske, ellerinde de defne veya palmiye

dalları vardır. Önce Katharine'in önünde reverans yaparlar ve arkasından dans etmeye başlarlar; biraz dans ettikten sonra, ilk ikisi ellerindeki çelengi Katharine'in başının üstünde tutarlar, diğer dördü saygılı bir biçimde Katharine'in önünde reverans yaparlar. Daha sonra çelengi tutanlar çelengi arkalarındaki iki kişiye verirler; onlar da öncekiler gibi aynı hareketleri yapar ve çelengi Katharine'in başının üstünde tutarlar. Daha sonra çelengi son iki kişiye aktarırlar; onlar da aynı şeyleri tekrarlar. Bunun üzerine Katharine, sanki vahiy gelmiş gibi, uykusunda sevinç belirtisi gösterir ve kollarını göğes doğru kaldırır. Dansçılar dans ederek gözden kaybolurlar, çelengi de beraberlerinde götürürler. Müzik çalmaya devam eder.)

KATHARINE

Barış melekleri, neredesiniz? Gittiniz mi?

Beni burada sefil halimle baş başa mı bıraktınız?

GRIFFITH

Madam, biz buradayız.

KATHARINE

Sizi çağırmadım;

Ben uyurken içeri giren birilerini görmediniz mi?

GRIFFITH

Hayır madam.

KATHARINE

Hayır mı? Daha biraz önce güneş gibi parlak yüzleriyle

Üstüme nurlar saçarak beni bir şölene

Davet eden kutlu bir grup görmediniz mi?

Bana sonsuz mutluluk vaat ettiler

Ve çelenkler verdiler Griffith.

Ancak kendimi onları başıma takmaya henüz

layık görmüyorum;

Ama layık olacağım, buna eminim.

GRIFFITH

Madam, zihninizin böyle güzel rüyalarla dolu olmasına

çok seviniyorum.

KATHARINE

Müzik dursun. Artık kulaklarımı tırmalıyor ve can sıkıcı

geliyor.

(Müzik durur.)

PATIENCE

Majestelerinin aniden ne kadar değiştiğine dikkat ettiniz mi?

Yüzü ne kadar da çöktü! Ne kadar da solgun

Ve donuk görünüyor! Gözlerine bakın!

GRIFFITH

O artık gidiyor; dua edin, dua edin.

PATIENCE

Tanrı ona huzur versin.

(İçeri bir haberci girer.)

HABERCİ

Majesteleri, izninizle...

KATHARINE

Çok terbiyesiz bir adamsınız siz;

Hak ettiğim saygı bu kadar mı?

GRIFFITH

Suçlusun; saygı görmeye alışkın olduğu için

Böylesine kaba bir davranışı

Hoş karşılamayacağını bilmen lazımdı. Git, önünde diz çök.

HABERCİ

Majesteleri, yalvarırım beni affedin;

Acelemden saygısızca davrandım.

Dışarıda sizi görmek isteyen bir bey var, kral göndermiş.

KATHARINE

Griffith, onu içeri al.

Ama bu adamı bir daha gözüm görmesin.

(Haberci çıkar.)

(İçeri Lord Capuchius girer.)

Eğer gözüm beni yanıltmıyorsa,

Siz soylu yeğenim imparatorun elçisisiniz,

Adınız da Capuchius.

CAPUCHIUS

Evet madam, hizmetinizdeyim.

KATHARINE

Ah lordum, ilk karşılaştığımızdan bu yana

Unvanlarım ve her şey tamamen değişti.

Ama rica ederim söyleyin, benden ne istiyorsunuz?

CAPUCHIUS

Soylu leydim, önce emrinize amade olduğumu,

Sonra da kralın emri üzerine sizi görmeğe geldiğimi

söyleyeyim;

Hastalığınız kralı çok üzüyor; benim aracılığım la

Selamlarını gönderdi, üzölmemenizi yürekten diliyor.

KATHARINE

Ah aziz lordum, bu temenni çok geç geldi;

Bu tıpkı idamdan sonra affedilmek gibi bir şey;

Bu ilaç zamanında verilmiş olsaydı beni iyileştirirdi,

Ama artık hiçbir iyi dilek bana şifa vermez, sadece dua

işe yarar.

Majesteleri kral nasıllar?

CAPUCHIUS

Sağlıkları yerindedir madam.

KATHARINE

Umarım ben solucanlarla yaşamaya başladıktan,
Zavallı adım ülkede unutulduktan sonra bile,
Sonsuza değin sıhhat ve afiyette olurlar.
Patience, sana yazdırdığım o mektup gönderildi mi?

PATIENCE

Hayır madam.

(Mektupları Katharine'e verir.)

KATHARINE

Bayım, sizden bu mektubu efendimiz krala
Götürmenizi rica ediyorum.

CAPUCHIUS

Büyük bir memnuniyetle madam.

KATHARINE

Mektupta saf sevgimizin meyvesi olan küçük kızımızı
Majesteleri krala emanet ettim.

–Dilerim cennetin bütün nimetleri onun üstüne yağar–

Onu erdemli bir şekilde yetiştirmesini

–O gençtir ve soylu ve mahcup bir tabiata sahiptir;

Buna layık olduğunu göstereceğini umuyorum–

Ve ekselanslarını ne kadar çok sevdiğini

Tanrı'nın bildiği annesinin hatırı için

Majestelerinden kızımızı biraz sevmesini rica ettim.

Majestelerinden bir ricam da,

Bunca zamandır bana sadakatle hizmet eden
Zavallı nedimelerime biraz merhamet göstermesidir.
Yemin ederim ki –şu halimle yalan söyleyemem–
Erdemleri, ruh güzellikleri, dürüstlükleri ve iffetleri
sayesinde
Hepsi de iyi bir kocayı hak etmektedirler
–ama soylu olmalılar–^[34]
Eminim onlarla evlenecek erkekler çok mutlu olacaklardır.
Son arzum erkek hizmetkârlarım içindir;
Hepsi de çok fakirdir, ama fakirlik onları benden
koparmadı;
Onlara maaşlarının hakkıyla ödenmesini
Ve beni rahmetle anmaları için de
Fazladan biraz para verilmesini arz ediyorum.
Tanrı bana biraz daha uzun bir ömür
Ve yeterince varlık verseydi, birbirimizden böyle ayrılmazdık.
İşte mektupta bunlar yazıyor;
Sayın lordum, dünyada en çok sevdiğiniz insanların
Yüzü suyu hürmetine, nasıl ki ölmüşlerin ruhunu
Hristiyan huzuru kaplasın isterseniz,
Bu zavallı insanlardan da dostluğunuzu esirgemeyin
Ve kralın bu son arzumu yerine getirmesinde ısrarcı olun.
CAPUCHIUS

Dileğinizi yerine getireceğime yemin ederim,

Yoksa bana adam demesinler.

KATHARINE

Teşekkür ederim soylu lordum.

Majestelerine en derin saygılarımı götürün.

Uzun zamandır başına sorun olan kişinin

Artık bu dünyadan ayrılmak üzere olduğunu söyleyin;

Ölmek üzereyken bile onu kutsadığımı söyleyin.

Artık zorlukla görüyorum. Elveda lordum.

Griffith elveda. Hayır Patience sen gitme.

Yatmam lazım, birkaç kadın daha çağır.

İyi yürekli kadın, ben öldüğümde bedenime saygılı
davranılsın;

Üstüme iffet simgesi beyaz çiçekler serpilsin ki,

Bütün dünya bilsin mezara kadar iffetli bir eş olarak
yaşadığımı.

Kokular sürün bana, sonra da mezarıma koyun.

Artık kraliçe olmasam bile, yine de bir kraliçe gibi,

Bir kral kızı gibi gömün beni.

Daha fazla konuşamayacağım.

(Hep birlikte Katharine'i çıkarırlar.)

V. Perde

1. Sahne

(Sarayda bir oda.)

(Önünde elinde meşale tutan bir uşak ile Winchester piskoposu Gardiner içeri girer; Sir Thomas Lovell ile karşılaşır.)

GARDINER

Çocuk, saat bir, değil mi?

ÇOCUK

Evet, biri vurdu.

GARDINER

Bu saatler eğlence saati değil,

İhtiyaç giderme saatidir. Bedenimizi ve ruhumuzu

Dinlendirici uyku ile sağaltma saatidir;

Bu saatler boşa harcanacak saatler değildir.

İyi geceler Sir Thomas, bu saate nereye gidiyorsunuz?

LOVELL

Lordum, kralın yanından mı geliyorsunuz?

GARDINER

Evet Sir Thomas; ben ayrıldığımda

Suffolk dükü ile primero oynuyordu.

LOVELL

Yatmadan önce kralı görmeliyim. İzninizle.

GARDINER

Hayır, hemen gitmeyin Sir Thomas Lovell; sorun nedir?
Aceleniz varmış gibi görünüyorsunuz; eğer sakıncası yoksa
Dostunuza gecenin bu saatindeki işiniz konusunda
bir ipucu verin.

Gece yarısı görülen işlerin –ruhlar da gece dolaşır derler–
Gündüz görülen işlerden daha vahşi bir yanı vardır.

LOVELL

Lordum, sizi severim ve şu an meşgul olduğum hadiseden
Daha önemli sırları bile sizinle paylaşmaktan çekinmem.
Kraliçenin doğum sancıları başladı,
Dediklerine göre ağrıları aşırı derecede fazlaymış,
Doğum sırasında öleceğinden korkuyorlar.

GARDINER

Ağacın meyvesi için yürekten dua ediyorum,
Ama gövdenin kökünden sökülmesini diliyorum Sir Thomas.

LOVELL

Sanırım bu duaya amin diyebilirim,
Ama vicdanım onun iyi biri olduğunu
Ve bu hoş leydinin iyi dileklerimizi
Hak ettiğini söylüyor.

GARDINER

Ama bayım, bayım; dinleyin beni Sir Thomas,

Siz benimle aynı görüşleri paylaşan bir beyefendisiniz;

Bilge ve dindar olduğunuzu biliyorum.

Size şu kadarını söyleyeyim ki,

Sir Thomas Lovell, size şunu söylemiş olayım ki,

Adamları Cranmer ve Cromwell

Ve kendisi mezara girene kadar

Hiçbir şey iyi gitmeyecek.

LOVELL

Yapmayın efendim, ülkenin en ünlü iki şahsiyeti

Hakkında konuşuyorsunuz. Cromwell haznedarlığın

yanı sıra,

Arşivlerin başı ve kralın kâtibi yapıldı.

Dahası efendim, önü açık, mutlaka yeni terfiler alacaktır;

Zaman içinde bu şereflere de nail olacaktır.

Başpiskopos ise kralın eli ve dili; kim onun aleyhinde

Tek bir laf etmeye cüret edebilir ki?

GARDINER

Biri çıkar Sir Thomas, biri çıkar. O cesareti gösterecekler var.

Örneğin ben onun hakkındaki görüşlerimi belirtme

Cesaretini gösterdim. Efendim, size de söyleyebilirim:

Daha bugün meclisteki lordları Cranmer'in baş sapkın,

Ülkeye hastalık bulaştıran bir felaket olduğuna inandırdım;

Onun böyle olduğunu biliyorum, onlar da biliyor.

Bu da lordları çok rahatsız etti ve görüşlerini krala anlattılar.

Bugüne kadar bütün şikâyetlerimize kulak veren kral,
Yüce lütufkârlığından ve ülkesine önem verdiğiinden,
Meydana gelebilecek kötü olayları tahmin edebildiğinden,
Onun yarın sabah meclisin huzuruna çıkmasını emretti.
Sir Thomas, o zararlı bir ot ve biz onu kökünden sökmeliyiz.

Sizi çok fazla tuttum; iyi geceler Sir Thomas.

LOVELL

Size de iyi geceler lordum. Her zaman emrinize amadeyim.

(Gardiner ve uşak çıkar.)

(İçeri kral ve Suffolk girer.)

KRAL

Charles, bu gece daha fazla oynamayacağım.

Aklımı veremiyorum; bugün benim için çok çetin cevizsin.

SUFFOLK

Bugüne kadar sizi hiç yenememiştim efendim.

KRAL

Çok sevinme Charles;

Aklımı oyuna verdiğim zaman yine yenemezsin.

Lovell, kraliçeden ne haberler getirdin?

LOVELL

Emrinizi şahsen bildiremedim;
Kraliçeye mesajınızı kadını aracılığıyla iletebildim;
O da size en derin şükranlarını gönderdi
Ve majestelerinin kendisi için yürekten
Dua etmesini diledi.

KRAL

Ne dedin sen? Ha?
Onun için dua mı etmeliymişim?
Doğum sancıları mı başlamış?

LOVELL

Kadını başladığını söyledi, çektiği her sancı
Sanki ölüm ağrısı gibi şiddetliymiş.

KRAL

Ah, zavallı kadın.

SUFFOLK

Dilerim Tanrı onu yükünden selamete ve çok çekmeden
kurtarır da.

Siz majestelerini bir varisle mutlu eder.

KRAL

Vakit gece yarısı Charles; rica ederim git yat
Ve dualarında zavallı kraliçemi de hatırla;
Şimdi beni yalnız bırak. Yalnız kalıp düşünmek istiyorum.

SUFFOLK

Majestelerine sakın bir gece diliyorum;
Kraliçemi de dualarımdan eksik etmeyeceğim.

KRAL

İyi geceler Charles.

(Suffolk çıkar.)

(İçeri Sir Anthony Denny girer.)

Evet bayım, dediklerimi yaptın mı?

DENNY

Efendim, emrettiğiniz gibi başpiskoposu getirdim.

KRAL

Ne? Canterbury'yi mi?

DENNY

Evet efendimiz.

KRAL

Ha, evet; peki nerede Denny?

DENNY

Dışarıda siz majestelerinin emirlerini bekliyor.

KRAL

Getir onu huzurumuza.

(Denny çıkar.)

LOVELL

(Kendi kendine.)

Bu konu piskoposun anlattığı şeyle ilgili;

İyi ki buradayım.

(İçeri Cranmer ve Denny girer.)

KRAL

İçeride kimse kalmasın.

(Lovell gitmez.)

Ne? Dediğimi duymadın mı? Yok ol.

(Lovell ve Denny çıkarlar.)

CRANMER

(Kendi kendine.)

Korkmaya başladım; acaba neden suratı bu kadar asık?

Çok öfkeli görünüyor. Anlaşılan bir sorun var.

KRAL

Nasılsınız lordum?

Neden sizi çağırttığımı merak ediyorsunuz.

CRANMER

(Diz çöker.)

Majestelerinin emirlerini yerine getirmek

Benim için bir görevdir.

KRAL

Rica ederim ayağa kalkın.

Sevgili ve muhterem Lord Canterbury,

Gelin, sizinle şöyle bir dolaşalım;

Size söyleyeceklerim var. Haydi, haydi, elinizi verin bana.

Aziz lordum, söyleyeceklerim beni çok üzüyor
Şimdi size anlatacaklarımdan dolayı canım çok sıkkın.
Lordum, son zamanlarda hakkınızda
Birçok ciddi, tekrar ediyorum ciddi suçlama kulağıma geldi.
Bunun üzerine biz ve meclisimiz
Bu sabah huzurumuza çıkmanıza karar verdik.
Meclisin huzurunda
Kendinizi tam anlamıyla aklayamayacağınızı biliyorum;
Bu yüzden bu suçlamalardan dolayı, ileriki bir tarihte
Yeni bir mahkeme kurulup sizden kendinizi savunmanız
istenene kadar
Sabır ve sükunetle Kale’de yaşamanız gerekiyor.
Meclis üyesi olduğunuz için böyle bir yöntem
uygulamamız lazım;
Yoksa kimse aleyhinizde tanıklık edemez.

CRANMER

(Diz çöker.)

Majestelerine şükranlarımı sunuyorum;
Sapla samanın birbirinden ayrılmasını sağlayacak
Böyle bir olanağa kavuşacağım için çok mutluyum;
Çünkü bu dünyada ben zavallı kulunuz kadar
İftiraya maruz kalmış bir kişi yoktur.

KRAL

Ayağa kalk sevgili Canterbury, doğruluğun ve dürüstlüğün

Senin dostun olan kalbimizde kök salmıştır.

Elini ver bana, ayağa kalk, rica ederim yürüyelim.

Tanrı aşkına, siz nasıl bir insansınız öyle?

Lordum, sizi suçlayanlarla yüzleştirilmenizi

Ve hapsedilmenize gerek kalmadan

Savunmanızı dinlememi isteyen bir dilekçe vermenizi

beklerdim.

CRANMER

Yüce majesteleri, benim güvendiğim erdemlerim

Doğruluğum ve dürüstlüğümdür; onlar işe yaramazsa,

Erdemlerden yoksun oldukları için zerre kadar

önem vermediğim

Düşmanlarımla birlik olup kendi kendimi mağlup etmiş

sayarım.

Aleyhimde söylenebilecek hiçbir şeyden korkmuyorum.

KRAL

İnsanların, hatta bütün dünyanın gözünde

Nasıl bir durumda olduğunuzu bilmiyor musunuz?

Düşmanlarınız sayıca çok fazla ve mevkice çok yüksekler;

Dolayısıyla kumpasları da aynı ölçüde çok ve büyük

olacaktır.

Ayrıca haklı bir dava her zaman adil bir hükümle

sonuçlanmaz.

Kötü niyetli insanlar aleyhinizde tanıklık edecek

Kendileri kadar kötü niyetli insanları kolaylıkla bulurlar.

Böyle şeyler olmuştur. Düşmanlarınız çok güçlü insanlar,

Kinleri de aynı ölçüde büyük.

Yalan kanıtlar konusunda kendinizi

Basit bir papazı olduğunuz efendinizin^[35]

Bu rezil dünyada yaşadıklarından

Daha mı şanslı sanıyorsunuz? Yapmayın böyle şeyler;

Siz düşmekten korkmadan uçurumun kenarına gidiyor,

Felaketinizle cilveleşıyorsunuz.

CRANMER

Yüce Tanrı ve siz majesteleri masumiyetimi korursunuz,

Yoksa bana kurulan tuzağa düşerim.

KRAL

Merak etmeyin, biz izin vermedikçe hiçbir şey yapamazlar;

Canınızı sıkmayın. Bu sabah huzurlarına çıkın;

Eğer sizi hapse attıracak suçlamalarda bulunurlarsa,

Onları çürütmek için, durumun gerektirdiği hararetle

Kendi kanıtlarınızı sunmayı ihmal etmeyin.

Eğer sözlerinizin bir etkisi olmazsa, onlara şu yüzüğü verin

Ve huzurlarında bizimle görüşmek istediğinizi söyleyin.

(Kendi kendine.)

Dürüst adam ağlıyor.

Şerefim üzerine yemin ederim ki masum;
Onun gibi dürüst biri bu ülkede bulunmaz.

(Cranmer'e.)

Artık gidin ve size söylediğim gibi yapın.

(Cranmer çıkar.)

Gözyaşına boğulduğu için konuşamadı.

(İçeri yaşlı leydi girer, arkasında Lovell vardır.)

BEYEFENDİ

(İçeriden.)

Geri gelin, ne yapıyorsunuz?

YAŞLI LEYDİ

Gelmiyorum; getirdiğim haber cüretimi affettirecektir.

Soylu başının üstünde iyilik melekleri uçuşsun,

Kutlu kanatları kutsal bedenini korusun.

KRAL

Getirdiğin haberi bakışlarından tahmin edebiliyorum.

Kraliçe doğurdu mu? Evet de; bir oğlan doğurdu de.

YAŞLI LEYDİ

Majesteleri, dilerim güzel bir oğlan da doğurur.

Tanrı sonsuza kadar korusun kraliçeyi.

Bir kız doğurdu, ama gelecekte bir oğlan doğuracağı kesin.

Efendimiz, kraliçeniz sizin onları ziyaret etmenizi

Ve bu yabancıyla tanışmanızı arzu ediyorlar.

Tıpkı size benziyor; hık demiş burnunuzdan düşmüş.

KRAL

Lovell!

LOVELL

Buyurun majesteleri.

KRAL

Bu kadına yüz mark^[36] ver. Ben kraliçenin yanına gidiyorum.

(Kral çıkar.)

YAŞLI LEYDİ

Yüz mark mı? İnan olsun daha fazla isterim;

Bu kadarcık para ancak sıradan bir uşağa verilir.

Daha fazla isterim, yoksa söke söke alırım.

Kızın kendisine benzediğini bu kadarcık para için mi söyledim?

Daha fazla para isterim, yoksa sözümü geri alırım.

Haydi bakalım, sığağı sığağına şu işi halledeyim.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Meclisin bekleme salonu.)

(İçeri Canterbury başpiskoposu Cranmer girer;
hizmetliler ve uşaklar kapıda beklemektedirler.)

CRANMER

Umarım çok geç kalmadım. Meclisin yolladığı adam

Benden acele etmemi istemişti. Kapı kapalı.

Bu da ne demek oluyor? Hey!

Kim var orada?

(İçeri kapıcı girer.)

Tabii ki beni tanıyorsun, değil mi?

KAPICI

Tanıyorum lordum, ama size yardımcı olamam.

CRANMER

Neden?

KAPICI

Çağrılana kadar beklemeniz gerekiyor ekselansları.

(İçeri Doktor Butts girer.)

CRANMER

Demek öyle.

BUTTS

(Kendi kendine.)

Buna düpedüz kötü niyet derler.

İyi ki bu yoldan gelmişim.

Kral derhal bu durumdan haberdar olacak.

(Butts çıkar.)

CRANMER

(Kendi kendine.)

Bu Butts, kralın doktoru;

Yanımdan geçerken nasıl da içten bir şekilde bana baktı.

Umarım maruz kaldığım hakareti kimselere anlatmaz;

Çünkü eminim ki, benden nefret eden birileri bunu
kasten yaptı.

Dilerim Tanrı onların düşüncelerini değiştirir;

Benden nefret etmelerine neden olacak bir şey yapmadım ki.

Amaçları onurumu zedelemek; yoksa kendileri gibi

Bir meclis üyesi olduğum için beni seyislerle, uşaklarla,

Yamaklarla birlikte kapıda bekletmekten utanırlardı.

Ama arzuları yerine getirilmeli, ben de sabırla beklemeliyim.

(Kral ve Butts yukarıdaki pencerede görülürler.)

BUTTS

Majestelerine çok tuhaf bir manzara göstereceğim.

KRAL

Nedir o Butts?

BUTTS

Sanırım majesteleri bu manzarayı çok sık görmüştür.

KRAL

Haydi ama, nerede bu söylediğin şey?

BUTTS

İşte şurada lordum; işte ekselansları Canterbury lordunun

Terfi ettiği yüksek mevki. Uşaklar, hizmetliler

Ve yamaklar arasında vakarını bozmadan bekliyor.

KRAL

Ne! Gerçekten de.

Birbirlerine gösterdikleri saygı bu mu?

İyi ki onların da üstünde biri var.

Ben de onların en azından birbirlerine edepli davranacak,

Öyle bir mevkiye gelmiş, sevgimizi kazanmış birini

Elinde paketlerle efendilerinin keyfini bekleyen postacılar gibi

Bekletmeyecek kadar terbiyeli olduklarını sanırdım.

Butts, eminim bu işin içinde bir iş var.

Bırakalım istedikleri gibi davransınlar; perdeyi de sıkıca kapa.

Çok geçmeden daha fazla bilgi sahibi oluruz.

(Çıkarlar.)

3. Sahne

(Meclis salonu.)

(Başvekil girer ve masanın sol tarafında baştan ikinci yere oturur; boş bıraktığı yer Canterbury başpiskoposuna aittir. Suffolk dükü, Norfolk dükü, Surrey, başmabeyinci ve Gardiner sıra ile masanın her iki tarafına otururlar. Masanın diğer ucunda Cromwell oturmaktadır, mahkemenin kâtibidir. Kapıcı kapıda beklemektedir.)

BAŞVEKİL

Sayın kâtip, gündemi okuyun.

Meclis neden toplandı?

CROMWELL

Saygıdeğer lordlar, ana gündem maddesi
Ekselansları Lord Canterbury hakkındadır.

GARDINER

Bu ona bildirildi mi?

CROMWELL

Bildirildi.

NORFOLK

Bekleyen kim?

KAPICI

Dışarıda mı, soylu lordlarım?

GARDINER

Evet.

KAPICI

Saygıdeğer başpiskopos. Yarım saattir

Kendisini içeri ağırmanızı bekliyor.

BAşVEKİL

Bırak içeri gelsin.

KAPICI

Ekselansları artık içeri girebilir.

(Cranmer içeri girer ve masaya yaklaşır.)

BAşVEKİL

Sayın başpiskopos, ben şu anda burada oturmuş konuşurken

O sandalyenin boş olduğunu görmekten

Büyük üzüntü duyuyorum; hepimiz insanız,

Zayıf bir tabiata sahibiz ve tensel arzuların

Etkisi altındayız, çok azımız melekler gibi temizdir;

Zayıflıktan ve cehaletten nasıl kurtulabileceğimizi

Bize en iyi öğretecek olan siz hatalı davrandınız,

hem de çok hatalı.

Bütün ülkeye kendi ğretinizi yayarak,

Her yeri, bize söylendiğine göre,

Kötü ve tehlikeli fikirlere sahip papazlarınızla doldurarak

Önce krala, sonra da kanunlarına karşı geldiniz.

Bunlar sapkınlıktır ve önlem alınmazsa felaketle sonuçlanabilir.

GARDINER

Gerekli önlemler acilen alınmalıdır soylu lordlarım.

Vahşi atları terbiye edenler onları ehlileştirmek için

Atları yürütmezler, ağızlarına gem takıp,

Komutlarını dinleyene kadar onları mahmuzlarlar.

Eğer kaygısız davranır ve tek bir insanın onurunu koruyacağız diye

Bu bulaşıcı hastalığı tedavi etmeye çalışmazsak,

Şifa bulmaya elveda demek gerekir.

Peki, sonra ne olur? İsyanlar, ayaklanmalar başlar,

Bütün ülke çöküşe geçer. Tıpkı son zamanlarda

Komşumuz Almanya'nın acı bir şekilde tecrübe ettiği,

Anılarımızda tazeliğini hâlâ koruyan olaylarda olduğu gibi.

CRANMER

Saygıdeğer lordlar, bugüne kadar

Hayatımın ve mesleğimin her anında

Dinimin öğretileriyle yüksek mevkimin gereklerinin

Doğruluk yolundan ayrılmaması için

Elimden gelen her çabayı gösterdim.

Amacım her zaman doğruyu yapmak olmuştur.

Lordlarım, size tertemiz bir kalple söylüyorum ki,
Halkın huzurunu kaçıranlardan
Vicdanında ve işgal ettiği makamda
Benim kadar nefret eden
Ve onlara karşı önlem alan biri bu dünyada yoktur.
Umarım majesteleri kral yakınındaki insanların
Tek birinin yüreğinde bile benimkinden daha az sadakat
görmez.
Kıskançlıktan ve kötülükten beslenenler
En iyilere bile saldırmaya cesaret ederler.
Lordlarım, adil olmanızı ve bu davada
Beni suçlayanların karşıma çıkmalarını
Ve suçlamalarını yüzüme karşı yapmalarını istirham
ediyorum.

SUFFOLK

Lordum, bu mümkün değil. Meclis üyesi olduğunuz için
Kimse karşınıza çıkıp sizi suçlamaya cesaret edemez.

GARDINER

Lordum, daha önemli işlerimiz olduğundan
Bu işi kısa keseceğiz. Majestelerinin arzusu ve bizim
rıyamızla,
Daha adil bir şekilde muhakeme edilebilmeniz için
Buradan Kale'ye götürüleceksiniz;

Orada sıradan bir insan olacağınız için
Birçok insan kendisinde sizi suçlama cesareti bulacaktır
Ve korkarım sayıları sandığınızdan fazla olacaktır.

CRANMER

Ah, saygıdeğer Lord Winchester, size şükranlarımı
sunuyorum.

Bana her zaman dostça davrandınız.

O kadar merhametlisinizdir ki, izin verilse
Hem savcım hem de yargıcım olursunuz.

Amacınızın ne olduğunu anlıyorum, beni mahvetmek
istiyorsunuz.

Lordum, sevgi ve merhamet bir din adamına
İhtirastan daha çok yakışır. Yolundan çıkmış ruhları
Dışlamak değil, ılımlılıkla geri kazanmak gerekir.
İstediğiniz kadar beni suçlayın, hepsine sabırla katlanacağım;
Çünkü her gün haksızlıklar yaptığınızı siz ne kadar iyi
biliyorsanız

Ben de kendimi temize çıkaracağımı o kadar iyi biliyorum.

Daha başka şeyler de söyleyebilirim,

Ama makamınıza saygımdan susuyorum.

GARDINER

Lordum, lordum, siz yeni dinin taraftarısınız;

Bu apaçık belli; yalan dolu parlak sözleriniz

Sizin içyüzünüzü bilenler için

Boş laftan ve zayıflıktan başka bir şey değil.

CROMWELL

Lord Winchester, izninizle, biraz ileri gittiniz.

Ne kadar hatalı olsalar da soylu insanlara

Eski mevkilerinden ötürü saygı göstermek gerekir.

Düşen bir insana daha fazla yüklenmek zalimliklidir.

GARDINER

Sayın kâtip hazretleri,

Siz saygıdeğer beyefendinin affına sığınıyorum.

Bu masada böyle konuşmaya hiç hakkı olmayan biri varsa,

o da sizsiniz.

CROMWELL

Neden lordum?

GARDINER

Sizin bu yeni dinden olduğunuzu

Bilmediğimi mi sanıyorsunuz? Dinimize sadık değilsiniz.

CROMWELL

Değil miyim?

GARDINER

Değilsiniz diyorum.

CROMWELL

Benim yarım kadar dürüst olsaydınız,

İnsanlar dualarında size şükreder,
Size dair korkularını dile getirmezlerdi.

GARDINER

Bu küstahlığınızı unutmayacağım.

CROMWELL

Olur. Küstah hayatınız da aklınızdan çıkmasın.

BAŞVEKİL

Bu kadarı da fazla;

Çok ayıp lordlarım, lütfen böyle davranmayı bırakınız.

GARDINER

Ben diyeceğimi dedim.

CROMWELL

Ben de.

BAŞVEKİL

O zaman lordum, durumunuz şöyledir:

Burada bulunanların oybirliğiyle,

Derhal tutuklanarak Kale'ye gönderilmenize,

Majestelerinin arzusu tarafımıza bildirilene kadar

Orada tutulmanıza karar verilmiştir;

Lordlarım, hepiniz mutabık mısınız?

HEPSİ BİRDEN

Mutabıkız.

CRANMER

Lordlarım, daha merhametli olamaz mısınız?

Mutlaka Kale'ye mi gönderilmem gerekiyor?

GARDINER

Nasıl bir çare bekliyordunuz ki?

Tam bir baş belasısınız.

Oradaki muhafızlardan birkaçı gelsin.

(İçeri bir muhafız girer.)

CRANMER

Bu benim için mi?

Kale'ye bir hain gibi mi götürülmem gerekiyor?

GARDINER

Tutukla şunu ve Kale'ye götür.

CRANMER

Bir dakika sayın lordlar,

Söyleyecek bir sözüm daha var. Şuna bakın lordlarım,

Bu yüzüğün verdiği yetkiye dayanarak,

Davamı zalimlerin pençesinden alıyor

Ve en soylu yargıcın, efendim majesteleri kralın

Ellerine teslim ediyorum.

BAŞMABEYİNCİ

Bu kralın yüzüğü.

SURREY

Sahte değil.

SUFFOLK

Gerçekten de kralın yüzüğü; ben bu tehlikeli kayayı
Yuvarlamaya başladığımız ilk gün
Tepemize düşeceğini hepinize söylemiştim.

NORFOLK

Lordlarım, kralın bu adamın serçe parmağının
Bile incinmesine izin vereceğini mi sanmıştınız?

BAŞMABEYİNCİ

Kralın bu adamın hayatına ne kadar değer verdiği
Artık kesinkes belli. Şu işten paçamı bir kurtarabilsem.

CROMWELL

Dürüstlüğüyle şeytanı ve müritlerini bile kışkıandıran
Bu adam aleyhinde bilgi toplarken
Böyle bir şeyler olabileceği aklıma gelmişti;
Şu anda sizleri yakan bu ateşi siz körüklediniz; oh olsun size!
(İçeri kral girer; asık bir yüzle onlara bakar, yerine oturur.)

GARDINER

Yüce majesteleri, bize sizin gibi
Sadece şefkatli ve bilge değil,
Aynı zamanda dindar bir kral verdiği için
Tanrı'ya her gün şükranlarımızı sunuyoruz.
Öyle bir kral verdi ki,
Kilisenin çıkarlarını ana hedefi yapmıştır

Ve yürekten duyduğu sevgi nedeniyle
Bu kutsal görevi vurgulamak için
Kilisemize karşı en büyük suçu işleyen kişinin
Mahkemesine şahsen gelmiştir.

KRAL

İrticalen iltifat etmede her zaman çok başarılısınızdır
Sayın Winchester piskoposu. Ama biliniz ki,
Bugün buraya öyle iltifatlar dinlemeye gelmedim;
Bu tür övgüler benim nezdinde
Kötülükleri gizleyemeyecek kadar bariz ve aşağılıktır.
Beni böyle etkileyemezsiniz. Kpeklik yapıyor,
Kuyruk sallaması gibi methiyelerle
Gözüme girebileceğinizi düşünüyorsunuz.
Sen beni ne sanıyorsan san;
Ama ben senin çok zalim bir tabiatın olduğundan eminim.
(Cranmer'e.)

İyi insan, oturunuz; haydi bakalım,
şimdi hangi gözü pek size karşı
Tek bir parmağını sallayabilecek görelim.
En kutsal şey üzerine yemin ederim ki,
Sizi kendi makamına layık görmediğini
Bir kez bile aklından geçiren kişi
Gitsin intihar etsin daha iyi.

SURREY

Majesteleri, izin verirsiniz...

KRAL

Hayır bayım, izin vermiyorum;

Meclisimde mantıklı ve bilge kişiler

Olduğunu sanıyordum ama görüyorum ki yokmuş.

Lordlar, bu adamı, bu iyi adamı

–Çok azınız bu sığata layıksınız–

Bu dürüst adamı sefil bir uşak gibi

Meclis kapısında bekletmeniz sizce doğru muydu?

Hem de sizinle aynı düzeyde olan bir insanı beklettiniz!

Bu ne büyük bir hakarettir? Verdiğim emirde

Kendinizi bu denli kaybedin diyor muyum?

Sizlere onu bir meclis üyesi olarak

Yargılama yetkisi vermişim, bir uşak olarak değil.

Görüyorum ki, bazılarınızın eline fırsat geçse,

Ki, ben yaşadığım sürece bu asla söz konusu olmayacak,

Onu yargılarken doğruluktan sapıp

Garezinizden en aşırı cezaya çarptıracaktınız.

BAŞVEKİL

Yüce majesteleri, izninizle hepimizin adına

Açıklama yapmak istiyorum.

Onu garezimizden hapsedmedik;

Amacımız onu adil bir şekilde yargılamak
Ve herkesin gözünde temize çıkarmaktı.

KRAL

Peki lordlarım, peki; ona saygıda kusur etmeyin,
Onu aranızda alın ve ona iyi davranın; o buna layıktır.
Onun için şu kadarını söyleyeceğim:
Eğer bir hükümdar bir bendesine minnettar olabilirse,
Ben sevgisi ve hizmetlerinden dolayı ona minnettarım.
Beni daha fazla konuşturmayın, hepiniz kucaklayın onu;
Çok ayıp, dost olun lordlarım. Lord Canterbury,
Sizden bir isteğim var, mutlaka yerine getirmelisiniz:
Henüz vaftiz edilmemiş güzel küçük bir kız var;
Sorumluluğunu üstlenip, vaftiz babası olmalısınız.

CRANMER

Dünyanın en yüce hükümdarı bile
Böyle bir onurdan gurur duyar;
Ben sıradan zavallı bir insanım
Buna layık olmak için ne yaptım ki?

KRAL

Yapmayın lordum, sizin derdiniz kaşık^[37] vermemek;
Ayrıca iki soylu vaftiz anası da olacak,
Yaşlı Norfolk düşesi ve Dorset markizi;
bu sizi memnun eder mi?

Lord Winchester, bir kez daha söylüyorum,
Bu adamı kucaklamanızı ve sevmenizi emrediyorum.

GARDINER

Onu bütün kalbimle, kardeşim gibi seveceğim.

CRANMER

Tanrı huzurunda yemin ederim ki, bu sözlere çok değer veriyorum.

KRAL

İyi adam, döktüğün bu mutluluk gözyaşları

Gerçek duygularını gösteriyor.

Seninle ilgili genel kanının tasdik edildiğini görüyorum.

İnsanlar şöyle diyorlar: “Lord Canterbury’ye bir kötülük yap,

Ebediyen dostun olsun.” Gidelim lordlarım,

vaktimizi boşa harcıyoruz.

Küçüğümün Hristiyan olmasını arzu ediyorum.

Lordlarım, sizleri tek vücut yaptım, hep öyle kalın,

Böylece ben güçlenirim, siz de olursunuz çok daha saygın.

(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Sarayın kapılarından birinin önü.)

(İçeriden gürültüler gelir, kapıcı ve adamı girer.)

KAPICI

Derhal gürültüyü kesin sersem herifler. Sarayı sokak mı sandınız? Sizi cahil serseriler, kesin şamatayı.

İÇERİDEN BİR SES

Sayın kapıcı bey, beni kilerden gönderdiler.

KAPICI

Darağacına göndersinler de geberesin, seni alçak. Burası gürültü yapılacak yer mi?

(Adamına.)

Gidip bana sağlamından bir düzine kızcık sopası getir; bunlarla vurmak ağaç filiziyle dövmeye benzer. Kafanızı kıracağım sizin, demek vaftiz törenini izlemek istiyorsunuz. Şarap ve pasta da ister misiniz sersem herifler?

ADAMI

Efendim, lütfen öfkelenmeyin,

Onları dağıtmak Mayıs bayramında uyutmak kadar zor;

Ancak top kullanarak kapının önünden uzaklaştırılabilirler.

Bu imkânsız bir şey; ha onları uzaklaştırmaya çalışmışız,

Ha St. Paul Katedrali'ni yerinden oynatmışız, aynı şey.

KAPICI

Geberesiceler içeri nasıl girmiş?

ADAMI

Bilmiyorum; su nasıl girerse onlar da öyle girmiştir.
Bir metrelik sağlam bir sopa ile hiç acımadan vurunca
Ne kadar dağıtılabılırsa, ben de o kadar dağıtabildim.
Bakın, işte geriye azıcık insan kaldı efendim.

KAPICI

Hiçbir şey yapamamışsınız efendim.

ADAMI

Ben Samson, Sir Guy veya Colbrand^[38] değilim ki,
Onları önüme katıp sürebileyim.
Ama eğer kafası olup da vurmadığım
Yaşlı, genç, kadın, erkek, boynuzlu veya boynuz takıcı
kaldıysa,
Bir daha sığır pirzolası yiyemeyeyim.
Bu işi bir sığır verseler bile yapmam;
Tanrı onu korusun.

İÇERİDEN BİR SES

Kapıcı efendi, duyuyor musunuz?

KAPICI

Şimdi geliyorum yanınıza sayın köpek efendi.
Kapı sakın açılmasın ulan.

ADAMI

Ne yapmamı istersiniz?

KAPICI

Ne yapmanı mı? Tabii ki hepsini tepelemeni. Burası panayır mıdır ki, herkes gelmiş. Yoksa kocaman aleti olan bir Kızılderili mi getirmişler ki, kadınların kuşatmasına uğradık? Tanrım, şu piç kurularına da bak! Yeminle söylüyorum, bu vaftiz töreni binlerce vaftizin nedeni olacak; babalar da, vaftiz babalar da hepsi birden burada.

ADAMI

Kaşıklar da daha büyük olacak efendim. Kapının hemen yanında bir adam var; insan suratına bakınca mutlaka demircidir diyor; çünkü, aha sana yemin, burnundan sanki alevler fışkırıyor; yanındakiler de sanki ekvatorlardalar, başka kefarete ihtiyaçları yok. O ateş püskürten ejderhanın kafasına üç kere vurdum; o da burnundan üç kere ateş püskürttü. Yüzünü havan topu gibi havaya dikmiş, sanırsın ki hepimizi havaya uçuracak. Yanında kıt akıllı bir şapkacı kadın duruyordu; kadın bu kadar karmaşaya neden olduğum için kafasındaki tas gibi şapkası düşene kadar bana verdi veriştirdi. Bir keresinde ateş topunu ıskaladım ve sopayı kadının kafasına indirdim. Kadın “Sarılın sopalara” diye bağırınca, bir de baktım, hepsi de kadının mahallelisi kırk elli sopalı adam onu kurtarmaya geliyor. Hepsi birden saldırdılar, bir adım bile gerilemedim; sonunda aramızda bir sopa boyu mesafe kaldı, ben hâlâ onlara meydan okuyorum, ama aniden onların arkasından bir sürü çocuk beni öyle bir taş yağmuruna tuttu ki, geri çekilmeye mecbur kaldım ve kaleyi onlara terk ettim. Hiç kuşum yok şeytan onlardan yanaydı.

KAPICI

Bunlar tiyatroda şamata yapıp, bir elma koçanı için kavga eden çocuklar; onların gürültüsüne Towerhill serserilerinden veya onların dostları Limehouse’ın ayaktakımından başka kimse katlanamaz. Ben bazılarını Limbo Patrum’a^[39] kapattım. Artık üç gün orada keyif çatarlar, sonra da gelsin meydan dayaağı.

(İçeri başmabeyinci girer.)

BAŞMABEYİNCİ

Aman Tanrım, ne çok insan gelmiş!

Giderek de kalabalıklaşıyor, her yerden geliyorlar;
Sanki panayır var. Nerede bu kapıcılar,
Bu miskin herifler? İyi iş çıkarmışsınız efendiler!
Ne harika bir güruh almışsınız içeri;
Bunların hepsi mahalleden dostlarınız mı?
Vaftiz töreninden dönen leydilerin
Geçebilmesi için ne çok yer kalmış!

KAPICI

Ekselansları kusura bakmayın, ama nihayetinde biz de
insanız;
Paramparça edilmeden elimizden gelen her Şeyi yaptık;
Bunları bir ordu bile durduramaz.

BAŞMABEYİNCİ

Eğer kral bana bu yüzden kızarsa,
Yemin ederim ki, sizi zincire vurdurur,
Görevi savsaklamaktan çok ağır bir para cezasına
 arptırırım.
İkiniz de uyu uksunuz, bu insanları buradan s rece inize
Yaptığınız tek Şey onları etkisizce taciz etmek.
Dinleyin, borular  alınıyor, vaftiz töreninden dönüyorlar.
Gidip kalabalığı yarın ve tören alayının rahatça geçebileceği
Bir yol açın. Yoksa ikinizi de
İki ay Marshalsea hapishanesine tıkarım.

KAPICI

Prensese yol açın.

ADAMI

Hey sen, koca adam,

Kenara çekil yoksa kafanı kırarım.

KAPICI

Hey, ipek elbiseli, parmaklıkların arkasına geç

Yoksa seni oraya göndermesini bilirim.

(Çıkarlar.)

5. Sahne

(Saray.)

(Borazancılar boru alarak girer; arkalarından
iki belediye meclisi üyesi, belediye başkanı, teşrifatçı,
Cranmer, elinde başkomutan asasıyla Norfolk dükü,
Suffolk dükü, vaftiz hediyelerinin konulduğu ayaklı
iki büyük çanağı taşıyan iki soylu; onların arkasından
dört soylunun taşıdığı gölgelik ve onun altında çok
süslü bir pelerine sarılmış olan bebeğı taşıyan vaftiz anne
Norfolk düşesi ve onun eteğini tutan bir leydi girer.
Onları diğerk vaftiz anne olan Dorset markizi ve
leydiler izlemektedir. Tören alayı sahneden bir kez
geçer ve teşrifatçı konuşmaya başlar.)

TEŞRİFATÇI

Yüce Tanrım, sonsuz lütfundan İngiltere'nin yüce prensesi Elizabeth'e
başarılı, uzun ve mutlu bir hayat ihsan et.

(Borular çalınır, içeri kral ve muhafız girer.)

CRANMER

(Diz öker.)

Soylu vaftiz anneler ve ben şöyle dua ediyoruz

Siz majesteleri ve soylu kraliçem için:

Tanrı'nın ana ve babayı mutlu etmek için

Bu harikulade prensesin alnına yazdığı tüm huzur ve neşeyi

Ömrünüzün her anında yaşarsınız umarım.

KRAL

Teşekkür ederim muhterem başpiskopos.

Adı nedir?

CRANMER

Elizabeth.

KRAL

Ayağa kalkın lordum.

(Kral bebeği öper.)

Bu öpücükle seni kutsuyorum; Tanrı seni korusun.

Seni onun ellerine teslim ediyorum.

CRANMER

Amin.

KRAL

Soylu vaftiz babalar ve vaftiz analar,

Hediyeleriniz cömertliğinizi gösteriyor;

Sizlere yürekten teşekkür ediyorum,

Konuşmayı öğrenince bu küçük hanım da edecek.

CRANMER

Efendim, izninizle Tanrı'nın emrine uyarak

Bir konuşma yapmak istiyorum;

Sözlerimi kimse yarıdakçılık olarak nitelemesin;

Doğru oldukları gelecekte görülecektir.

Bu soylu bebek –Tanrı her zaman yanında olsun–
Henüz beşğinde ama bu ülkeye
Zamanla olgunlaşacak sonsuz nimetler vaat ediyor.
Gerçi şu anda hayatta olan çok az kişi tanık olabilecektir,
Ama bu bebek kendi döneminde yaşayan,
Hatta kendisinden sonra gelen tüm hükümdarlara
Örnek olacaktır. Saba melikesi bile
Bu engin saflığın bilgeliğini ve erdemini kıskanacaktır.
Hükümdarlara biçim veren bütün yüce özellikler ile
İyilerde bulunan bütün erdemler onda iki kat daha fazla
olacaktır.
Doğruluk ondan ayrılmayacak, kutsal ve ilahi düşünceler
Ona her zaman yol gösterecektir.
Herkes tarafından sevilecek ve korkulacak, halkı onu
kutsayacaktır.
Düşmanları önünde başak gibi titreyecek,
Üzüntüyle başlarını eğeceklerdir, doğruluk onunla
gelişecektir;
Onun hükümlanlığı zamanında
Herkes kendi diktiği asmanın gölgesinde
Kendi ektiğini güven içinde yiyecek,
Bütün komşularına neşeli barış şarkıları söyleyecektir.
Tanrı en doğru şekilde öğrenilecek ve onun etrafındakiler

Onuru en mükemmel şekliyle ondan öğreneceklerdir;
Yüceliklerini kalıtım yoluyla değil, bu özellikleriyle
kanıtlayacaklardır.

Bu barış dönemi onunla birlikte yok olup gitmeyecek,
Nasıl ki, o harikulade zümrüdüanka kuşu öldüğünde
Kendi küllerinden kendisi gibi hayranlık uyandırıcı
Yeni bir varis doğuyorsa, bu bebek de
–Tanrı kendisini bu karanlık bulutundan çağırdığı vakit–
Kutluluğunu öyle birine bırakacak ki,
Onurunun kutsal küllerinden kendisi kadar ünlü biri
Bir yıldız gibi doğacak, sabit bir şekilde parlayacaktır.
O zaman Tanrı’nın seçtiği bu bebeğe verdiği
Barış, bolluk, sevgi, doğruluk ve dehşet varisine geçecek
Ve bir sarmaşık gibi ondan ayrılmayacaktır.
Parlak güneşin ışıldadığı her yerde
Onun şerefi ve adının görkemi hüküm sürecek,
Yepyeni ülkeler kuracaktır. Serpilip büyüyecek,
Ve bir çınar gibi dallarını her tarafa yayacaktır;
Çocuklarımızın çocukları bunları görecek,
Tanrıya şükredecektir.

KRAL

Bize mucizelerden söz ettiniz.

CRANMER

İngiltere'nin şansına ömrü uzun olacak,
Uzun yıllar yaşayacak, hayatının her gününde başarı
tacı giyecek.
Keşke bildiklerim bu kadar olsaydı, ama o da ölecek;
Çaresi yok, azizler onu yanlarına isteyecekler;
Ama öteki dünyaya bir bakire olarak gidecek,
Lekesiz, tertemiz bir zambak gibi toprağa düşecek
Ve bütün dünya onun ardından matem tutacak.

KRAL

Ah başpiskopos, beni çok mutlu ettiniz.
Bu kutlu çocuk doğana kadar hayatta bir başarı
kazanmamıştım.
Bu güzel kehanetlerin beni o kadar memnun etti ki,
Cennete gittiğimde bu çocuğun yaptıklarını görüp
Yaradanıma övgüler düzmek isterim.
Hepinize teşekkür ederim. Sayın belediye başkanım,
Size ve dostlarınıza minnettarım, varlığınız beni
onurlandırdı,
Sizlere hep müteşekkir olacağım. Lordlarım, siz önden gidin;
Hepiniz kraliçeyi görmelisiniz, sizlere teşekkür etmek istiyor,
Yoksa çok üzülür. Bugün kimse iş düşünmesin,
Hepiniz burada kalıyorsunuz,
Bu küçüğün şerefine bugünü bayram ilan ediyoruz.

(Çıkarlar.)

Epilog

Bire on bahse girerim ki bu oyun memnun etmeyecektir
Buradaki herkesi; çünkü bazıları dinlenmeye gelmektedir
Uyuyarak bir iki saat; ama borazanlarımızla
korkuttuğumuz kişiler,
Eminiz, açıkça oyun beş para etmez diyecekler;
Bazıları da geliyor halkla alay edildiğini duymaya,
Ve “Çok zekice” diye bağırmaya;
Oysa biz bunu yapmadık. Bu yüzden bu oyunla ilgili
Duyacağımız tek iyi şey korkarım ki,
İyi yorumlandığı olacaktır kadın rollerinin
Çünkü hepsi de öyleydi onlara gösterdiklerimizin.
Gülümseyip öyle olduğunu söylesinler yeter,
Hemen anlayacağım en iyi erkek oyuncular bizimkiler;
Çünkü şanssızlık getirir alkışlamayı reddederlerse
Kadınları onlara alkışlayın dediği halde.

[1] “Bevis” Silah kullanmadaki başarısıyla ünlü efsanevi bir kahraman.
(ç.n.)

^[2] “Güneşin” Kral VIII. Henry için kullanılan bir isim. (ç.n.)

[3]“Kese” Adalet nazırının makamının simgelerinden biri olan mührün bulunduğu kese. (ç.n.)

[4] “Tahtı gasp eden Richard” III. Richard. (ç.n.)

[5]“Pepin veya Clotharius” 6. ve 7. yüzyıllarda hüküm sürmüş Frank kralları. (ç.n.)

[6] “cum privilegio” Kimse karışmadan. (ç.n.)

^[7]“Oui’leyerek” Fransızca konuşarak. (ç.n.)

[8] “viva voce” Sözlü olarak. (ç.n.)

[9] “kayınpederine” Buckingham dükü kastediliyor. (ç.n.)

[10] “Uzun ve zahmetli hayatımın.” Buckingham 1521 yılında idam edildiğinde 43 yaşındaydı. (ç.n.)

[11]“İmparator. Kraliçe Katharine’in yeğeni” Kutsal Roma imparatoru ve İspanya kralı V.Şarl. (ç.n.)

^[12]“eğer öyleyse” derken Norfolk, başmabeyincinin konuşmasına atıfta bulunmaktadır. (ç.n.)

^[13]“Fransız kralının kız kardeşi” Alençon düşesinden bahsediliyor. (ç.n.)

[14]“İyi adam” Gardiner kastediliyor. (ç.n.)

[15]“Küçük İngiltere” Pembrokshire. Anne’in Pembrokshire markizi olacağına atıf. (ç.n.)

[16]“Carnarvonshire” Fakirliğıyle ünlü bir bölge. (ç.n.)

[17] “daha önce” Katharine Wolsey’nin asla mütevazı olamayacağını söylüyor. (ç.n.)

[18]“Orleans dükü” I. Francis’in ikinci oğlu. Daha sonra II. Henry unvanıyla Fransa kralı olur. (ç.n.)

[19] Tanta est erga te mentis integritas Regina serenissima. (Lat.) Soylu leydi, size karşı çok dürüstüm. (ç.n.)

[20] “En üstün erdemler” Adalet, sağduyu, ölçölölük, metanet idi. Teolojik erdemler olan iman, umut ve hayırseverlikle birleşerek “yedi erdem”i, dolayısıyla da bir sonraki dizedeki “yedi ölümcül günah”ın karşıtını oluşturuyorlardı. (ç.n.)

^[21]Katharine bu görüşme sırasında 43 yaşındadır. Henry ise ondan 6 yaş gençtir. (ç.n.)

[22]“kayınpederim dük” Burada Buckingham kastediliyor. (ç.n.)

[23]Shakespeare kralın ikinci evliliğini Wolsey'nin 1529 yılında gözden düşmesinden önceye koymaktadır. Oysa evlilik Wolsey'nin ölümünden 3 yıl sonra, 1533 yılında gerçekleşmiştir. (ç.n.)

^[24]Henry öfkелendiğinde “Ha!” diye bağırmasıyla ünlüymüş. (ç.n.)

^[25]1529 yılında papanın öldüğüne dair yanlış bir haber alan Wolsey papa olma hayalleri besler. (ç.n.)

[26]Buradaki “ödöl” “ceza” anlamına geliyor. Wolsey ironik konuşmaktadır. (ç.n.)

[27]Ayna, kırmızı kumaş veya bir oyuncak atmaca kullanarak tarlakuşu yakalama yöntemine atıfta bulunuyor. Tarlakuşu gözünü atmacadan ayırmadığı için başının üstündeki ağı görmezmiş. (ç.n.)

[28]“Ego et Rex meus” (Lat.) “Kralım ve ben” (ç.n.)

[29] “İmparator” Şarlken (Kutsal Roma imparatoru V. Karl) (ç.n.)

[30] “öksüz ve yetimlerin gözyaşları” Başvekilin gençlerin (yani 21 yaşından küçüklerin.) hamisi olduğu gerçeğine atıf. (ç.n.)

[31] “soylular kalabalığı” Wolsey’nin kapısında bekleyen insanların sayısı efsanevi boyutlara ulaşmış. The Mirror for Magistrates adlı kitapta ikişerli durduklarında bu kişilerin oluşturduğu kuyruğun “yarım milden uzun” olduğu yazmaktadır. (ç.n.)

[32]“Cinque-port” Hastings, Sandwich, Dover, Romney ve Hythe limanları. Hükümdarın başının üstünde gölgelik tutmak bu limanların baronlarının hakkıymış. (ç.n.)

[33]“düşen yıldız” iffetini yitiren anlamında kullanılmış. (ç.n.)

[34]“soylu olmalılar” Kraliçenin nedimleri soylu olduklarından soylularla evlenir. Katharine düşününün nedimleri etkilememesini istiyor. (ç.n.)

[35] “efendiniz” İsa Mesih kastediliyor. (ç.n.)

[36] “yüz mark” Mark bir ağırlık ölçüsüdür. 100 mark, 65 sterlin tutarında gümüşü ifade etmektedir. (ç.n.)

[37]“kaşık” vaftiz babası, vaftiz edilen çocuğa her birinde bir havarinin figürünün bulunduğu on iki kaşıklık bir set armağan edermiş. (ç.n.)

[38]“Samson, Sir Guy” Efsanevi güçleri olan kahramanlar. İngiliz romans kahramanı Warwick kontu Guy’in, Danimarkalı dev Colbrand’ı öldürmesi Guy of Warwick adlı romanda anlatılır. (ç.n.)

[39] “Limbo Patrum” Hapishane anlamında. (ç.n.)